

Danmarks statistik
STATISTISKE UNDERSØGELSER
Nr. 3.

Opsparing i lønmodtagerhusstandene 1955

Saving of households of wage and salary earners 1955

DET STATISTISKE DEPARTEMENT
København 1960

DET STATISTISKE
DEPARTEMENTS BIBLIOTEK
DANMARK

Da. 17
311

~~Da. 17
201.584~~

Forord

Den redegørelse for lønmodtagerhusstandenes opsparring i 1955, der herved fremlægges, bygger på oplysninger fra en stikprøveundersøgelse af lønmodtagerens udgifter og opsparring i 1955.

Når man har begrænset undersøgelsen til kun at omfatte lønmodtagere, skyldes det bl.a., at erfaringer fra udlandet har vist, at indhentelse af oplysninger om opsparringen fra selvstændige erhvervsdrivende m.v. synes forbundet med ulige større vanskeligheder end indhentelse af tilsvarende oplysninger fra lønmodtagere. Yderligere var opsparingsundersøgelsen i 1955, som nævnt, et led i en større undersøgelse af, hvorledes lønmodtagerhusstande disponerer over deres indkomst.

Ved undersøgelsen blev opsparringen bestemt på grundlag af ændringer i formue og gæld, således som tilfældet også har været ved tilsvarende udenlandske undersøgelser; men da man samtidig indhentede oplysninger om indkomst og forbrug, var det muligt også at bestemme opsparringen som forskellen mellem indkomst og forbrug. På dette punkt adskiller den her

foreliggende danske opsparingsundersøgelse sig fra tilsvarende udenlandske opsparingsundersøgelser. Man har herved opnået at få en yderligere kontrol på tallene – og derved skabt forudsætninger for, at de tal, som her forelægges, kommer virkeligheden nærmere, end det ellers ville have været muligt. Kun resumétabeller er anført i forbindelse med gennemgangen af resultaterne, men i tabelafsnittet er undersøgelsesresultaterne angivet mere detaljeret. Imidlertid har man i Departementet udarbejdet adskillige tabeller, som man ikke har ment at ville publicere, fordi de alene vil være af interesse for specielle grupper af interesserede. Disse tabeller beror i Departementet og kan stilles til rådighed for interesserede institutioner eller personer.

Bearbejdelsen af materialet og udarbejdelsen af hæftet blev overdraget sekretær, cand. polit. Erling Jørgensen. Departementets økonomiske sagkyndige, professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen har deltaget i drøftelserne ved arbejdets tilrettelæggelse og gennemlæst manuskriptet til hæftet.

Det statistiske Departement i august 1960.

C. Ulrich Mortensen.

Kjeld Bjerke.

Indhold

TEKSTAFDELING

1. Gennemgang af undersøgelsesmateriale	5
2. Opsparingsbegrebet	11
3. Undersøgelsens resultater	17
Opsparing i de »normale« lønmodtagerhusstande	17
Indtægt og opsparing i 120 »arv og gave« husstande	36
Afbetalingsgæld, ændringer og samlede udgifter i forbindelse med køb på afbetaling	38
4. Formue og gæld	41
Engelsk resume	47
TABELAFDELING	50
BILAG: Spørgeskema	64

SIGNATURFORKLARING

Gentagelse	»
Nul	–
Mindre end 1/2 af den anvendte enhed	0
Anvendes i rubrikker, hvor der efter sagens natur ikke kan forekomme tal	•
Oplysning foreligger ikke	...
Anføres ved foreløbige eller anslåede tal	*

Contents

TEXT

1. The survey material
2. The saving concept
3. The results of the survey
Saving in "normal" households of wage and salary earners
Income and saving in 120 "inheritance and gift" households
Hire-purchase debt, changes in debt, and expenditure on hire-purchase
4. Property and debt
English summary
TABLES
APPENDIX: Questionnaire

EXPLANATION OF SYMBOLS

»	Repetition
–	Magnitude nil
0	Magnitude less than half of unit employed
•	Category not applicable
...	Data not available
*	Provisional or estimated figures

1. Gennemgang af undersøgelsesmateriale

Indledende bemærkninger

Den følgende redegørelse for lønmodtagerbefolkningens opsparing bygger på den i 1956 foretagne interviewundersøgelse af lønmodtagernes udgifter og opsparing i året 1955¹. Denne undersøgelse, i det følgende benævnt forbrugsundersøgelsen 1955, omfattede i alt 3 100 husstande fordelt over hele landet og havde bl.a. til formål at danne grundlag for opstilling af nye vægte til brug ved pristalsberegningen.

Som et udgangspunkt ved vurderingen af de i kap. 3 meddelte resultater af den foretagne undersøgelse af opsparingsforholdene behandles i dette kapitel problemer vedrørende valg af spørgeform, analyseenhed og udvælgelsesmetode, samt forskellige spørgsmål vedrørende den anvendte bearbejdssteknik.

Spørgeform

Forbrugsundersøgelsen er gennemført som en interviewundersøgelse. Man valgte denne spørgeform fremfor den langt billigere at indhente oplysninger ved udsendelse af spørgeskemaer til husstandene, for det første fordi en del af de stillede spørgsmål var af så kompliceret art, at en interviewers mundtlige forklaring skønnedes at være en betingelse for de udsurtes forståelse af spørgsmålenes indhold, og for det andet, fordi man var interesseret i at begrænse antallet af »nægttere« mest muligt. Såvel hvad angår kvaliteten af de indhentede oplysninger, som hvad angår begrænsningen af antal nægttere, opnåedes særdeles gode resultater. Kun 61 skemaer ud af 3 161 indkomne besvarelser måtte kasseres på grund af mangelfuld udfyldelse, og kun 473 husstande eller knap 12 pct. af samtlige adspurgte var egentlige »nægtter«-husstande. (Derudover måtte man opgive at kontakte andre 345 husstande på grund af sygdom, fraflytning o.l.).

Ved interviewet indhentes oplysninger dels om husstandens indtægt og formueforhold og dels om indtægtsanvendelsen i løbet af året 1955, idet udgiften er blevet specificeret på de forskellige udgiftsposter og opsparingen fordelt på de forskellige opsparingsformer.

Den samlede opsparing, svarende til nettoforskydningen i formuen, beregnes ud fra oplysningerne om ændringer i gæld og tilgodehavender i årets løb, men afstemtes af interviewerens med forskellen mellem indtægt og samlet forbrug, jfr. i øvrigt nedenfor i kap. 2 om det anvendte opsparingsbegreb. Alt i alt kan man måske konkludere, at såvel interviewformen som det forhold, at husstandens samlede budget indgik i undersøgelsen, har bidraget til, at de indsamlede oplysninger om opsparing og formueforhold kun i ringe grad er behæftet med, hvad man kan kalde målefejl.

Analyseenhed

Formålet med forbrugsundersøgelsen 1955 var at belyse lønmodtagerhusstandenes udgifter og opsparing. Heraf følger umiddelbart, at *husstanden* er den relevante analyseenhed såvel ved analysen af forbrugt som ved analysen af opsparing. Hermed rejstes spørgsmålet om afgrænsningen af det husstandsbegreb, der herefter skal lægges til grund ved undersøgelsen.

Ved en sådan afgrænsning er der navnlig to hensyn at tage. For det første bør husstanden være bestemt således, at den rummer de personer (men ikke flere), der disponerer som en enhed både i relation til indtægts-erhvervelsen (income-unit) og indtægtsanvendelsen (spending-unit). For det andet bør den husstands- enhed, der fastlægges, være praktisk anvendelig ved udvælgelse, indsamling og bearbejdelse af undersøgelsesmateriale.

Uden at man i detaljer skal gå ind på de problemer, der knytter sig til denne afgrænsning, bør det betones, at de to hensyn, der skal tages ved afgrænsningen af husstandsbegrebet, kan være indbyrdes modstridende; hensynet til, at de i husstanden indbefattede personer optræder som en enhed ved indkomsterhvervelsen og indkomstanvendelsen, kan nemlig tænkes at føre til et valg af husstands- begreb, som vil vise sig upraktisk, når det skal anvendes ved udvælgelsen af stikprøven eller ved indsamling og bearbejdelse af materialet. Endvidere bør det fremhæves, at end ikke det første af de to hensyn – at husstanden optræder som en enhed både ved indkomsterhvervelse og -anvendelse – leder til en entydig bestemmelse af husstands-

¹ Jfr. Statistiske Efterretninger nr. 83 af 16. december 1957, hvor undersøgelsens hovedresultater vedr. udgiftens størrelse og sammensætning i de forskellige indkomst- og socialgrupper er gengivet, samt nr. 46 af 27. august 1958, hvor der er gjort rede for fødevarerforbruget i 1956.

begrebet. Således kan det nævnes, at husassistenter f.s.v. angår kost og logi deltager i en husstands fælles forbrug, mens derimod deres indkomst ikke indgår i husstandens fælles indkomst, men tværtimod udbetales af denne; husassistenter indgår altså i udgiftsenheden, men ikke i indkomstenheden. Vil man f.eks. undersøge sammenhængen mellem husstandens indkomst og husstandens fødevarerforbrug, får man let vildledende resultater for de husstande, hvor der findes husassistenter.

Videre kan nævnes, at det husstandsbegreb, der ville være mest relevant for en analyse af forbruget, ikke nødvendigvis er det samme som det, der er mest relevant for en analyse af opsparingen, idet det er meget tænkeligt, at personer, der disponerer som en enhed m.h.t. forbruget, ikke disponerer som en enhed, når det gælder opsparingen; husstande, hvor der optræder pensionærer og større hjemmeværende børn, som betaler et vist beløb til den fælles kasse til dækning af husstandens fællesforbrug, men i øvrigt disponerer selvstændigt over resten af deres indtægt, er eksempler herpå.

Ved afgrænsningen af husstandsbegrebet i forbrugsundersøgelsen 1955 var kriteriet, at husstanden skulle omfatte de personer (og kun disse), som deltager i forbrugsfællesskabet, d.v.s. hufader, husmoder, samt børn uden selvstændig indkomst; endvidere medregnedes hjemmeværende børn med selvstændig indkomst og andre, som varigt opholdt sig i husstanden, såfremt det ikke utvetydigt fremgik, at disse personer anvendte hovedparten af deres indtægt uden for den fælles husholdning.

Det kan diskuteres, om man ved denne definition også fik afgrænset husstandsbegrebet til de personer, som deltager i »opsparingsfællesskabet«. Således kunne man anføre, at ældre hjemmeværende børn og slægtninge, der har op til halvdelen af deres indkomst til fri disposition (uden for husstanden), rettelig burde udelades af husstandsbegrebet ved opsparringsundersøgelsen¹. Herved er imidlertid intet at gøre, idet hensynet til belysningen af forbruget har haft prioritet ved den samlede undersøgelses tilrettelæggelse.

Undersøglesperiode

Valget af undersøgelsesperiode må foretages ved en afvejning af to modgående hensyn. For det første er det ønskeligt, at de adspurgte husstande ved interviewets afholdelse kan huske, hvor stor en indkomst de har haft i undersøgelsesperioden og navnlig, hvorledes der er disponeret over denne indkomst. Dette

hensyn taler for, at undersøgelsesperioden bliver så kort som muligt. For det andet er det imidlertid ønskeligt, at tilfældige udsving ikke får stor en indflydelse på resultaterne, hverken m.h.t. indkomsterhvervelsen eller m.h.t. anvendelsen. Dersom såvel indtjeningen som forbruget foregik i en jævn strøm, ville dette hensyn ikke rejse problemer, men eftersom navnlig indkomstanvendelsen for en del af forbruget foregår ujævnt gennem tiden, vil det være rimeligt at gøre undersøgelsesperioden så lang, at disse uregelmæssigheder bliver udjævnet. Da nu sæsonvariationen må antages at spille den dominerende rolle blandt de nævnte variationer både for indtjenings og for indkomstanvendelsens vedkommende, fandt man det rimeligt ved denne undersøgelse – som i øvrigt ved de fleste tilsvarende undersøgelser – at anvende året som undersøgelsesperiode.

Udvælgelsesmetode

Udvælgelsen af en stikprøve af analyseenheder på sandsynlighedsteoretisk grundlag (d.v.s. på en måde, der giver mulighed for beregning af middelfejlen på de fundne resultater) forudsætter for det første en specifikation af den population, hvorfra udvælgelsen skal foregå (opstilling af en ramme for udvælgelsen) og for det andet valg af en stikprøveplan byggende på tilfældig udvælgelse (d.v.s. en udvælgelse, der giver samtlige populationens elementer en på forhånd fastlagt udvælgelsesandsynlighed).

Med hensyn til opstilling af rammen for forbrugsundersøgelsen havde man ved folketællingen pr. 1/10 1955 en fuldstændig »liste« over samtlige husstande i landet. Under hensyn til undersøgelsens hovedformål, som var en analyse af lønmodtagerhusstandenes forbrugsforhold, udelukkede alle landkommuner uden bymæssig bebyggelse fra rammen ud fra den betragtning, at der i disse kommuner kun findes ganske få lønmodtagere, idet landbrugsmedhjælpere ikke omfattedes af undersøgelsen. De få lønmodtagere, der fandtes i disse »rene« landkommuner, antoges at kunne repræsenteres ved de udvalgte lønmodtagerhusstande i landkommuner med bymæssig bebyggelse. Rammen for udvælgelsen var herefter de husstande i hele landet excl. de »rene« landkommuner, der på folketællingskemaerne stod opført med en lønmodtager som husstandsoverhoved.

Med hensyn til valg af stikprøveplan spillede en række forhold ind, hvoraf de vigtigste kort skal refereres.

Ledetråden ved overvejelserne, der gik forud for fastlæggelsen af stikprøveplanen, var, at middelfejlen på de resultater, som kunne beregnes ud fra den udtagne stikprøve, skulle ligge under en vis grænse, og

¹ I den svenske opsparringsundersøgelse 1955 medregnes alene hjemmeværende børn født 1939 eller senere, jfr. »Hushållens Sparande År 1955«, del I, Medd. från Konj.inst. Serie B: 25.

videre at denne grænse måtte være afhængig af omkostningerne ved undersøgelsen. Dette omkostningshensyn var naturligvis vejledende også ved overvejelserne vedrørende valg af spørgeform, analyseenhed og ramme for undersøgelsen, men det fremtræder mest udtalt ved overvejelserne om stikprøvens størrelse og om udvælgelsesteknikken¹.

Nu er det imidlertid ikke altid sådan, at den stikprøveplan, der giver mindst middelfejl på *et* af de beregnede resultater, også samtidig minimaliserer middelfejlen på alle undersøgelsens øvrige resultater. Så snart en undersøgelse skal danne udgangspunkt for beregning af flere resultater, må man derfor enten udpege en af de størrelser, man ønsker at beregne ud fra stikprøven, som eneafgørende ved valget af stikprøveplan og så håbe, at man derved også tilgodeser de øvrige størrelser, der skal beregnes, eller man må opstille alle de størrelser, der ønskes beregnet, i en prioritetsrække og derefter foretage en samlet vurdering med det formål at nå frem til en stikprøveplan, der minimaliserer summen af middelfejlene på alle de beregnede skøn, idet de enkelte middelfejl indgår i summen med vægte efter deres placering i prioritetsrækken.

Da formålet med 1955-undersøgelsen bl.a. var at fremskaffe materiale, der kunne danne basis for opstilling af vægtgrundlag for prisindeksberegningerne, var det naturligt, at man ønskede at få bestemt budgetdelene for hovedposterne af varer og tjenester m.v. med rimelig sikkerhed.

Da man ved beregninger på grundlag af 1948-forbrugsundersøgelsen konstaterede, at der var en stærk korrelation mellem det samlede udgiftsbeløb for de enkelte husstande og de nævnte hovedudgiftsposter, opnåedes det ønskede ved, at man fastsatte visse grænser for usikkerheden for de samlede udgiftsbeløb (pr. husstand) for hver af 12 lønmodtagergrupper.

Det kan ikke udelukkes, at dette oplæg til stikprøveudvælgelsen har medført, at det foreliggende materiale vedrørende opsparingsforholdene er behæftet med større usikkerhed, end tilfældet ville have været, dersom man ved tilrettelæggelsen af stikprøven udover forbrugsudgifterne også havde søgt at inddrage opsparringen i overvejelserne. Ud fra oplysningerne i 1948-undersøgelsen fandt man, at middelfejlen på hovedposterne indenfor lønmodtagernes forbrug er nært forbundne med middelfejlen på den samlede forbrugsudgift, således at det valgte oplæg ikke skulle få uheldige konsekvenser for middelfejlen på disse poster, men denne antagelse kan ikke med samme ret gøres for opsparringens vedkommende. I et følgende afsnit

er der gjort nærmere rede for middelfejlsproblemer for de forskellige beregninger vedrørende opsparringen; her skal blot yderligere tilføjes, at man ved evt. fremtidige opsparingsundersøgelser vil have langt lettere ved at inddrage opsparingsforhold i planlægningen, end tilfældet var ved den her refererede undersøgelse, idet denne undersøgelse giver et grundlag, som ikke tidligere har foreligget; hverken skattestatistikken eller forbrugsundersøgelsen i 1948 omfatter oplysninger vedrørende opsparringen.

Med det nævnte udgangspunkt, at stikprøveplanen skulle tilrettelægges ud fra hensynet til en minimalisering af middelfejlen på den samlede forbrugsudgift, blev planens nærmere indhold i øvrigt præget af en række praktiske hensyn og teoretiske overvejelser.

For det første var der allerede ved valget af spørgeformen lagt visse bånd på udvælgelsesproceduren. Når man har besluttet sig til at gennemføre undersøgelsen ved hjælp af interviewere, som skal opsøge hver udvalgt husstand op til 6 gange, vil det være naturligt, at hver interviewer får tildelt så mange husstande, som vedkommende kan nå at besøge inden for undersøgelsesperioden. Herfor taler navnlig, at det er ønskeligt, at interviewererne får rutine i optagelse af interview. Det kan yderligere nævnes, at Det statistiske Departements kontrolmuligheder vil forringes væsentligt, dersom interviewer-antallet bliver alt for stort.

I konsekvens heraf var det ønskeligt, at husstandene udvalgte i klynger indenfor afgrænsede geografiske områder, hvorved interviewerens transportomkostninger blev stærkt begrænset. Hver klynge svarede til én interviewers kapacitet, i denne undersøgelse ca. 20 husstande.

Dernæst gælder det jo, at selve den form, hvori udvælgelsesmateriale foreligger, vil spille ind ved overvejelserne om udvælgelsesmetoden. I dette tilfælde var, som det allerede er nævnt, folketællingskemaerne fra folketællingen i 1955 undersøgelsens ramme, og da disse skemaer er ordnet kommunevis (i København i roder, i Frederiksberg og Gentofte i sogne), faldt det naturligt at lade hele kommuner (sogne eller roder) indgå i udvælgelsen. Eftersom der var mulighed for at ordne disse kommuner i grupper efter kriterier, der skønnedes relevante for denne undersøgelse, nemlig fordeling efter erhverv og grad af bymæssighed, fandtes det rimeligt at drage nytte heraf ved en stratificeret udvælgelse. Endelig måtte ønsket om at belyse de enkelte socialgruppers forbrugsforhold særskilt indenfor hver af de tre hovedlandsdele, Hovedstaden, Provsbyerne med forstæder og Landkommuner med bymæssige bebyggelser, føre til, at undersøgelsen måtte foretages på en sådan måde, at der var mulighed for opregning særskilt for hver af disse tre landsdele.

Resultatet af alle disse overvejelser blev herefter, at

¹ Se E. Lykke Jensen: Repræsentative undersøgelsers teori og metode I, side 16-18.

udvælgelsen foregik i to trin indenfor hver af de tre nævnte hovedlandsdele. I første trin udvalgte kommuner (roder) ved tilfældig udvælgelse fra i forvejen dannede grupper af ensartede kommuner, idet hver kommunes (rodes) udvælgelsessandsynlighed var proportional med antallet af husstande i kommunen. Egentlig burde udvælgelsen være sket proportionalt med antallet af lønmodtagerhusstande, men dette antal var ukendt, og man skønnede, at lønmodtagerhusstandene på det nærmeste udgjorde en fast andel af det samlede antal husstande indenfor de nævnte kommunegrupper. I andet trin udvalgte lønmodtagerhusstande (analyseenheder) fra hver kommune i kommuneudsnittet.

Til afslutning skal nævnes, at den valgte afgrænsning af analyseenhederne – alle deltagere i forbrugsfællesskabet – ikke ganske svarede til udvalgsenhederne på 2. trin, idet disse var fastlagt ved valg af rammen for undersøgelsen, nemlig folketællingskemaerne fra folketællingen i 1955. Eftersom husstanden ifølge den ved folketællingen anvendte definition omfatter samtlige personer med fast ophold i den fælles lejlighed med undtagelse af logerende på egen kost, medens husstandsbegrebet i forbrugsundersøgelsen alene omfatter de personer, der deltager i forbrugsfællesskabet med mindst halvdelen af den indtjente indkomst, vil det gælde, at folketællingshusstanden i visse tilfælde er mere omfattende end undersøgelsens analyseenhed. Forholdet medfører visse komplikationer ved en nøjagtig opregning af undersøgelsens resultater til at gælde for hele landet og har også betydning i forbindelse med en nøjagtig middelfejlsberegning, men der er i det følgende ikke taget hensyn hertil, idet man er gået ud fra, at den ændring, som ville fremgå af en nøjagtig beregning, var ubetydelig i forhold til den usikkerhed på tallene, der er opstået under indsamling og bearbejdelse af spørgeskemaerne.

Usikkerhed på undersøgelsens resultater

De beregnede resultater fra forbrugsundersøgelsen 1955 er behæftet med en vis usikkerhed. Denne usikkerhed består af to komponenter. Den ene, som hidrører fra selve indsamlingen og bearbejdelsen af materialet, d.v.s. forkerte eller mangelfulde besvarelser, fejlkodning og -hulning, etc., benævnes ofte systematiske fejl, jfr. nedenfor. Den anden komponent benævnes stikprøveusikkerheden, og den fremkommer, fordi de adspurgte husstande ikke fuldstændigt dækker den population, hvorfra de er udvalgt.

Således som stikprøven af lønmodtagerhusstande er udvalgt, nemlig ved stratificeret udvælgelse i to trin, vil stikprøveusikkerheden på de opregnede resultater for hver af de 12 lønmodtagergrupper komme til at

bestå af to led; for det første den usikkerhed, der hidrører fra variationen mellem udvalgsenhederne (indenfor strata) på første trin, kommuner eller roder, og for det andet den usikkerhed, der hidrører fra variationen mellem udvalgsenhederne på andet trin, d.v.s. mellem de enkelte husstande indenfor kommuner (roder). Stratificeringen, der er ensbetydende med udvælgelse og opregning særskilt for hvert stratum, medfører jo, at en evt. variation mellem strata elimineres.

I det følgende skal stikprøveusikkerheden præciseres nærmere.

I stratum nr. i (blandt L strata) indenfor en lønmodtagergruppe kan den »sande« gennemsnitlige værdi, ξ_i , af en given udgifts- eller opsparingspost pr. husstand beregnes på følgende måde:

$$(1) \quad \xi_i = \sum_{j=1}^{M_i} p_{ij} \cdot \xi_{ij}$$

hvor ξ_{ij} er den gennemsnitlige værdi pr. husstand i kommune (rode) nr. j i det i 'te stratum og

$$p_{ij} = N_{ij} / N_i$$

hvor N_{ij} er husstandsantallet i kommune nr. j og

$$N_i = \sum_{j=1}^{M_i} N_{ij}$$

det samlede husstandstal i stratum i , idet M_i er antallet af kommuner i stratum i . Det »sande« gennemsnit fremkommer altså som summen af produkterne af den gennemsnitlige værdi pr. husstand i de enkelte kommuner og de pågældende kommuners relative størrelse. Den sande værdi kendes ikke; men skøn over ξ_i dannes efter følgende formel

$$(2) \quad \xi_i \approx \bar{x}_i = \frac{1}{n_i} \sum_{j=1}^{m_i} \sum_{v=1}^{n_{ij}} x_{ijv}$$

hvor n_i er antallet af husstande i stikprøven og x_{ijv} er værdien for den v 'te husstand i kommune nr. j , m_i er antallet af kommuner (roder) i stikprøven, og n_{ij} husstandstallet i stikprøven fra den j 'te kommune¹.

Fodtegnen i angiver som ovenfor, at formelen gælder for det i 'te stratum.

Da udvalgsprocenten af husstande er den samme i hvert stratum, bliver der intet vægtproblem ved opregning fra stratumgennemsnit til hele lønmodtager-

¹ Der udvælges kun en kommune pr. stratum, hvorfor $m_i=1$ og $n_i=n_{i1}$.

gruppen. Ved opregning til hele landet indgår de tolv lønmodtagergrupper imidlertid med forskellig vægt under hensyn til den andel af den faktiske lønmodtagerbefolkning, som hver gruppe udgør.

Usikkerheden, udtrykt ved variansen på det beregnede skøn over den opregnede værdi i stratum nr. i , antager følgende form

$$(3) \sigma_i^2 = N_i^2 \sum_{j=1}^{M_i} p_{ij} \frac{\sigma_{ij}^2}{n_i} \frac{N_{ij}-n_{ij}}{N_{ij}-1} + N_i^2 \sum_{j=1}^{M_i} p_{ij} (\xi_{ij} - \xi_i)^2$$

hvor første led angiver bidraget til variansen fra variationen mellem de enkelte husstande indenfor kommuner og andet led fra variationen mellem kommunegennemsnittene. σ_{ij}^2 er variansen i fordelingen af husstande i kommune nr. j , og de øvrige symboler har samme betydning som i formel (1). Variansen for hele lønmodtagergruppen, σ^2 , fås da ved sammenvejning over de L strata.

En præcis beregning af σ^2 er kun mulig, når hele populationen er kendt; da man kun kender en stikprøve herfra, må man søge at danne det bedste skøn over σ^2 ved hjælp af denne stikprøve.

Skøn over første led i variansen (3) kan dannes umiddelbart på grundlag af stikprøven. Der udvælges som regel kun en kommune i hvert stratum, således at variansen i fordelingen af udvalgte husstande fra den ene udvalgte kommune i stratum nr. i er skøn over første led i σ_i^2

$$(4) N_i^2 \sum_{j=1}^{M_i} p_{ij} \frac{\sigma_{ij}^2}{n_i} \frac{N_{ij}-n_{ij}}{N_{ij}-1} \approx N_i^2 \frac{s_{ij}^2}{n_i} \frac{N_{ij}-n_{ij}}{N_{ij}}$$

Skøn over andet led, der udtrykker variationen mellem de enkelte kommuners (roders) gennemsnitsværdier, kan ikke beregnes ud fra stikprøven, da der kun er udvalgt en kommune pr. stratum. Man må derfor gå en anden vej. Idet man forudsætter, at to »nabo«-stratas sande gennemsnitsværdier kun afviger uvæsentligt fra hinanden, vil variationen mellem gennemsnittene i udvalgte kommuner fra to på hinanden følgende strata

$$(5) d_{i+\frac{1}{2}} = \bar{x}_i - \bar{x}_{i+1}$$

kunne benyttes til at danne skøn over variansens andet led.

Differencen mellem de observerede gennemsnitsværdier fra de to udvalgte kommuner i stratum nr. i og stratum nr. $i+1$ rummer både variationen mellem

de sande kommunegennemsnit og variationen mellem de enkelte husstande indenfor kommuner, idet de observerede kommunegennemsnit jo er beregnet på grundlag af stikprøver af husstande fra de udvalgte kommuner. Dersom vor forudsætning om konstant kommunegennemsnit for to nabostrata ikke er opfyldt, vil $d_{i+\frac{1}{2}}$ yderligere indeholde et bidrag fra en evt. afvigelse mellem de to stratas sande gennemsnit

$$d_{i+\frac{1}{2}} = \xi_i - \xi_{i+1}$$

Eftersom $d_{i+\frac{1}{2}}$ indbefatter både »indre varians« og variationen mellem kommuner, kan der dannes skøn over den samlede varians umiddelbart ud fra de successive differencer mellem de observerede kommunegennemsnit, således at man får

$$(6) \sigma^2 \approx \sum_{i=1}^{L/2} \frac{1}{2} (N_i^2 + N_{i+1}^2) (\bar{x}_i - \bar{x}_{i+1})^2$$

Herefter kan der dannes skøn over sidste led i den teoretiske varians, variationen mellem kommunegennemsnit, som differencen mellem (6) og skønnet over den indre varians, jfr. (4). Det må imidlertid understreges, at pålideligheden af det i (6) anførte skøn i høj grad er betinget af, at den valgte forudsætning om, at nabostrata har samme »sande« gennemsnit, er opfyldt med god tilnærmelse.

I nærværende undersøgelse er der kun foretaget usikkerhedsberegninger vedrørende den samlede opsparring pr. husstand.

Før alle lønmodtagere under et (incl. 120 »arv og gave« husstande, jfr. kap. 2 side 15), er den samlede opsparring pr. husstand opgjort til 616 kr. De foretagne spredningsberegninger viser, at dette opsparrings-tal er bestemt med en usikkerhed på ca. 10 pct., idet det »sande« opsparringsbeløb pr. husstand med 95 pct. sandsynlighed er beliggende i intervallet

$$616 \pm 2 \cdot 30 = \begin{cases} 556 \text{ kr.} \\ 676 \text{ kr.} \end{cases}$$

Idet antallet af lønmodtagerhusstande i 1955 med god tilnærmelse kan ansættes til 700000, får man herefter, at lønmodtagerbefolkningens samlede opsparring med 95 pct.s sandsynlighed er beliggende i intervallet

$$430 \text{ mill. kr.} \pm 40 \text{ mill. kr.} = \begin{cases} 470 \text{ mill. kr.} \\ 390 \text{ mill. kr.} \end{cases}$$

¹ Se kap. 2.

Bearbejdelse af materialet

Den usikkerhed på de beregnede tal, som er omtalt i det foregående afsnit, knytter sig alene til stikprøveusikkerheden, d.v.s. den usikkerhed, der uundgåeligt fremkommer, når der skal beregnes skøn for hele populationen på grund af en større eller mindre stikprøve af denne. Stikprøveusikkerheden er med given spredning på populationens elementer afhængig af stikprøvens størrelse og af udvælgelsesmetoderne, og det er i det foregående omtalt, hvorledes man indenfor de givne udgiftsrammer har søgt at gøre denne stikprøveusikkerhed så lille som mulig.

Imidlertid kan de beregnede skøn være behæftet med fejl af en anden art, som også forekommer ved totaltællinger, nemlig såkaldte systematiske fejl, d.v.s. fejl hidhørende fra urigtig eller mangelfuld besvarelse og fra bearbejdelsen af materialet, altså fejl ved revision, kodning og hulning af det indkomne materiale.

I afsnittet om spørgeformen er det omtalt, at undersøgelsen blev gennemført som en interviewundersøgelse dels for i det hele taget at formå de udvalgte husstande til at stille sig til rådighed ved undersøgelsen og dels for at formindske antallet af forkerte svar. De ca. 160 interviewere blev grundigt instrueret om undersøgelsen ved udsendelse af instruktionsbreve og afholdelse af instruktionsmøder, hvor embedsmænd fra Det statistiske Departement gennemgik problemerne i forbindelse med udfyldelsen af spørgeskemaerne. En foreløbig revision af besvarelserne kunne derfor allerede foretages af interviewererne under selve optagelsen af interviewet, idet interviewereren her foretog en grov sammenligning af oplysningerne om indtægts erhvervelsen og indtægtsanvendelsen. Ved manglende overensstemmelse skulle interviewereren drage omsorg for, at den adspurgte husstand evt. gav de nødvendige

supplerende oplysninger. Der er grund til at antage, at man herved har fået rigtigere angivelser af indtægts størrelse og af udgiftsposter, som folk måske ellers ofte undslår sig for at opgive korrekt.

Efter materialets modtagelse i Det statistiske Departement er det blevet underkastet en omfattende revision, hvorunder specielt oplysningerne vedrørende formue og gæld og bevægelserne heri blev kritisk gennemgået, idet det viste sig, at det var besvarelsen af disse punkter i spørgeskemaet, der havde voldt størst besvær. De skemaer, der ved denne revision fandtes ufuldstændigt udfyldt, blev returneret og supplerende oplysninger indhentes. Enkelte skemaer måtte kasseres (61 i alt), bl.a. fordi kvaliteten af besvarelserne som helhed fandtes at være for ringe.

Efter revisionen blev oplysningerne i de reviderede skemaer overført til hulkort. Både for hulningens og den efterfølgende maskinelle bearbejdelses vedkommende gennemførtes kontrolforanstaltninger; for hulningens vedkommende bestod kontrollen i en fuldstændig kontrolhulning af alle udarbejdede hulkort, og for kørsels vedkommende i kontrolkørsler på summerne; fejlrisikoen på disse to led er næsten lig nul.

De tabeller, der herefter er udarbejdet på grundlag af hulkortmaterialet, må antages kun i begrænset omfang at være behæftet med systematiske fejl. De fejl af denne art, som måtte forefindes, stammer fra processens to første led, interviewerens indsamling af oplysninger og revisionen af disse oplysninger. Som det er nævnt, har man ved denne undersøgelse gjort en særlig indsats for også at begrænse fejlmulighederne ved de to første led, jfr. afsnittet om spørgeform, og hvad der i dette afsnit er nævnt om revisionen under selve interviewet og efter materialets modtagelse i Det statistiske Departement.

2. Opsparingsbegrebet

Som ved de fleste afgrænsningsproblemer, gælder det også for opsparingen, at der ikke er en bestemt definition, som er »rigtig«, medens alle, der afviger herfra, er forkerte. Begrebsafgrænsningen er alene bundet af, at man vælger et opsparingsbegreb, der er hensigtsmæssigt overfor visse relevante anvendelsesområder. Dette hensigtsmæssighedssynspunkt indebærer imidlertid, at man om muligt ikke lægger sig fast på en definition, der afviger alt for stærkt fra de definitioner, der har fundet anvendelse ved andre undersøgelser af lignende art, idet man derved lægger hindringer i vejen for en sammenligning med resultater fra disse andre undersøgelser. På den anden side kan man naturligvis heller ikke være fuldstændigt bundet af andre undersøgelses definitioner, så meget mindre, som disse jo ikke altid er sammenfaldende. Ønsket om sammenlignelighed må imidlertid anses for at være særdeles relevant; men hvad indebærer kravet om hensigtsmæssighed derudover? Uden at gå ind på en udtømmende opregning af hvilke betingelser opsparingsdefinitionen skal opfylde for at være hensigtsmæssig i de mest relevante anvendelser, kan det formentlig fastslås, at den valgte definition skal lede til en vis stabilitet i de relationer, hvori opsparingen indgår sammen med andre økonomiske størrelser, indkomst, formue o.a.

Dette krav kan ikke formuleres præcist, medmindre de mulige alternative definitioner specificeres, og de nævnte relationer, hvori opsparingen indgår, kan opstilles i rangfølge. Det er nemlig meget vel tænkeligt, at en given definition leder til opsparingsbeløb, der måske giver en klar sammenhæng i én relation, men uklare sammenhænge i andre relationer; for at kunne vurdere en definitions hensigtsmæssighed er det derfor nødvendigt at vide, hvilke relationer man skal lægge mest vægt på. Men dertil må føjes, at man i bestræbelserne på at nå frem til den mest hensigtsmæssige definition uundgåeligt kommer i et ubehageligt dilemma; i praksis gælder det nemlig, at opsparingsbegrebet i hovedtræk må være fastlagt allerede ved udformningen af spørgeskemaet, idet man i modsat fald ikke kan opstille netop de spørgsmål i skemaet, som gør det muligt at beregne de enkelte husstandes opsparing. Og senest ved udarbejdelsen af planerne for bearbejdelsen af oplysningerne på de indsamlede

spørgeskemaer må definitionsproblemet være helt afklaret. Men på dette stadium i undersøgelsen kan det være vanskeligt at sige noget om, hvorledes de ud fra den valgte definition beregnede opsparingsbeløb »opfører« sig i de nævnte relationer med indkomst og formue m.v.

Af de øvrige væsentlige krav, som det valgte opsparingsbegreb må opfylde for at være hensigtsmæssigt, skal her kun nævnes, at det skal være *praktisk* anvendeligt, d.v.s. at man ikke ved valget af opsparingsdefinition unødigt besværliggør udspørgning af husstandene og bearbejdelsen af det indkomne materiale.

Man kan definere og udlede en husstands opsparing på to principielt forskellige måder; for det første som nettobevægelsen i husstandens formue- og gældsposter i årets løb og for det andet som den del af årets løbende indkomst, der ikke forbruges. Som det vil fremgå af det følgende, har man i den danske undersøgelse haft mulighed for at benytte begge metoder og dermed afstemme de fundne resultater.

Erfaringer fra andre lande vil ofte kunne være værdifulde ved valget af opsparingsbegrebets indhold. Det skal derfor kort omtales, hvilke opsparingsdefinitioner man har anvendt ved opsparingsundersøgelser i de senere år i U.S.A., England og Sverige. Det drejer sig om de amerikanske undersøgelser udført af Michigan Universitets Survey Research Center i årene 1946-50, de engelske Oxfordundersøgelser siden 1951 og endelig de svenske undersøgelser 1955, 1956 og 1957. Det skal ligeledes kort berøres, hvilke opsparingsdefinitioner der har været anvendt ved tre danske opsparingsundersøgelser, nemlig Jørgen Gelting: En Undersøgelse af Forbrugets Afhængighed af Indtægten og visse andre Forhold (Kbhvn. 1942), Kjeld Bjerke: Opsparing, Kapitalbevægelse og Formuernes sammensætning i København 1949 (Kbhvn. 1954) samt en undersøgelse foretaget af udvalget vedrørende forbrugsbeskatning 1955 (refereret i Betænkning om forbrugsbeskatning, betænkning nr. 202 Kbhvn. 1958, p. 287-296).

Hvad enten man anvender »strøm«begrebet, hvor opsparingen defineres som forskellen mellem løbende indkomst og løbende forbrug, eller man anvender beholdningsbegrebet, hvor opsparingen defineres som ændringer i husstandens formue i den betragtede pe-

riode, møder man komplicerede afgrænsningsproblemer. Vælger man strømdefinitionen, skal man i andet led definere begreberne indkomst og forbrug, og vælger man beholdningsdefinitionen, skal man i andet led definere begrebet formue.

Det viser sig nu, at de afgrænsningsproblemer, man støder på i de to tilfælde, i vidt omfang er identiske. Ved målingen af indtægten er det således et problem, om kapitalgevinster skal medregnes (ændringer i værdien af fast ejendom, kursændringer på fondsbeholdninger o.a.), men tilsvarende gælder det naturligvis, at man ved opgørelsen af formuen tvinges ind i overvejelser om, hvorledes formuegenstandene skal vurderes, herunder om kapitalgevinster skal medregnes eller ej.

Videre skal nævnes, at man ved opgørelsen af forbruget støder på problemet med de varige forbrugsgoder. Skal en bil regnes for at være forbrugt i det år, hvori købet finder sted, eller skal der foretages afskrivninger over hele den årrække, hvori bilen benyttes? Ved opgørelsen af formuen møder man det samme problem: Skal ændringer i bestanden af varige forbrugsgoder inkluderer i den beregnede formueændring? Indkøb af andre varer til husholdningen, som overstiger, hvad husstanden faktisk anvender i perioden, giver helt tilsvarende problemer. Skal indkøb til lager medregnes i forbruget – og skal der tages hensyn til sådanne lagerændringer ved formueopgørelsen?

Både i de amerikanske, engelske og svenske opsparingsundersøgelser, hvortil der er henvist ovenfor, definerer man opsparingen i en periode som nettoændringen i formuen i perioden. I og med, at man har valgt denne definition, har man også halvvejs valgt undersøgelsesmetode; for denne definition leder naturligt til, at man udfører undersøgelsen ved at måle ændringerne i de forskellige formueposter indenfor den betragtede periode. Man måler ganske vist samtidig den løbende indtægt i denne periode – og vælger naturligvis en definition af indtægten, som harmonerer med opsparingsdefinitionen, men da man ikke indhenter oplysninger om det løbende forbrug i nogen af de tre nævnte undersøgelser, har man ingen mulighed for at bestemme opsparingen efter strømdefinitionen.

Med valg af definition og deraf følgende valg af undersøgelsesmetode står tilbage at afgøre, hvilke formueposter, man skal medregne, og hvilke man skal lade ligge. Her kunne man tænke sig at definere formueændringer meget vidt og simpelthen sige, at formueændringer skulle omfatte ændringer i »all forms of wealth-financial, physical and psychic.« (L. R. Klein i Bull. of the Oxford Univ. Institute of Statistics, Vol. 17, 1955, p. 273), men det er åbenbart, at denne definition ville være særdeles uhensigtsmæssig at ar-

bejde med. Man må slå af på de ideelle krav for at få en definition, der er anvendelig i praksis, d.v.s. som er operationel. Herved støder man på en række tvivlstilfælde, som dog i praksis behandles stort set på samme måde i de tre lande. I tabel 1 er de tre definitioner stillet op overfor hinanden, og den danske beholdningsdefinition, som anvendtes ved 1955-undersøgelsen, er anført til sammenligning.

Som man ser, er de anvendte opsparingsbegreber stort set sammenfaldende.

Ifølge samtlige definitioner kan man opdele den samlede opsparing i nettoforskydninger i formueposter og nettoforskydninger i gældsposter. Det ville være muligt at foretage en anden opdeling også gældende for alle de fire anførte opsparingsdefinitioner, nemlig en opdeling i kontraktmæssig opsparing (forsikringer, faste afdrag på bl.a. pantegæld o.a.), anden tilstøttet opsparing (indsættelse på konto i bank og sparekasse, køb af værdipapirer o.a.) og endelig utilstøttet opsparing (netto-forskydninger i forskellige residualposter, såsom kontantbeholdning, gæld til handlende etc.). Som det vil fremgå af det følgende kapitel er den kontraktmæssige opsparing dominerende i danske lønmodtagerhusstandes opsparing.

De poster, der volder tvivl ved afgrænsningen, er især følgende: 1. kursgevinster på obligations- og aktiebeholdninger og ændringer i værdi af fast ejendom, 2. køb af varige forbrugsgoder og afdrag på afbetalingsgæld, samt 3. ydelse og modtagelse af arv, gaver, legater o.l.

M.h.t. kursgevinster på aktier og obligationer og værdiforskydninger af fast ejendom har man med undtagelse af den svenske undersøgelse valgt alene at medregne *realiserede* gevinster og tab i opsparingsbegrebet, idet man er vejet tilbage for problemerne ved en vurdering af de ikke-realiserede gevinster og tab. Efter den svenske opsparingsdefinition er derimod kursændringer på aktiebeholdningen søgt indregnet i opsparingen. I dette tilfælde er det atter praktiske hensyn, der navnlig har været bestemmende for afgrænsningen. Dog kan det måske diskuteres, om de urealiserede kapitalgevinster burde henføres under opsparingen, selvom det var praktisk muligt. Ud fra hensynet til de forskellige opsparingsrelationers stabilitet, der indledningsvis blev fremdraget som et af de væsentligste momenter ved begrebsdefinitionen, kunne man fremføre, at eftersom husstandene måske kun undtagelsesvis vil anse disse kapitalgevinster for at være indtægt, vil følgelig deres forbrugsadfærd heller ikke blive påvirket af disse beløb. Dette argument var afgørende ved den danske undersøgelse, idet man her for aktiers og obligationers vedkommende rent faktisk havde mulighed for at indregne urealiserede gevinster og tab, men altså undlod dette, jfr. side 15 tabel 2.

Udgift til køb af varige forbrugsgoder behandles i alle fire undersøgelser som forbrug, selvom det erhvervede forbrugsgode har en levetid, der væsentligt kan overstige den betragtede undersøgelsesperiode.

Forsåvidt angår køb på afbetaling af disse goder er der imidlertid en væsentlig forskel i posteringsformen. I de tre udenlandske undersøgelser medregnes hele købesummen som forbrug ved køkets afslutning, me-

Tabel 1. **Definition af opsparing i fire opsparingsundersøgelser**
Definition of saving in four saving-surveys.

Opsparingspost	England (Oxford 1951 og følgende år)	Sverige (1955)	U.S.A. (Michigan University Survey Center 1946-50)	Danmark (Forbrugs- undersøgelsen 1955)	Item of saving
	1	2	3	4	
I. Ændring i formue					I. Changes in property
A. Finansopsparing					A. Financial saving
1. Likvid opsparing:					1. Liquid saving:
Ændring i kontant be- holdning.....	÷	÷	÷	+	Change in cash in hand
Ændring i indskud i bank og sparekasse.....	+	+	+	+	Change in bank and sav- ings bank deposits
Køb og salg af obligationer	+	+	+	+	Purchases and sales of bonds
2. Øvrige finansopsparing:					2. Other financial saving:
Køb og salg af aktier....	+	+ ¹	+	+	Purchases and sales of shares
Køb og salg af pantebreve og andre fordringer....	+	+	+	+	Purchases and sales of mortgage debts and other claims
Livs- og pensionsforsik- ringspræmier.....	+	+ ²	+	+	Life and superannuation insurance premiums
Øvrige.....	+	+	+	+	Other
B. Opsparing i realkapital					B. Saving in real capital
Køb og salg af fast ejendom	+	+	+	+	Purchases and sales of real property
Køb og salg af anden real- kapital.....	+	+	+	+	Purchases and sales of other real capital
II. Ændring i gæld					II. Changes in debts
Ændring i pantegæld.....	+	+	+	+	Change in mortgage debts
Ændring i løs gæld til bank og sparekasse.....	+	+	+	+	Change in odd debts to banks a. savings banks
Ændring i anden gæld (excl. gæld til handlende)	+	+	+	+	Change in other debts (excl. debts to retailers)
Ændring i afbetalings- gæld og kontogæld.....	+	+	+	÷	Change in hire-purchase debts and »deferred payment« debts
Ændring i anden gæld til handlende.....	+	+	+	+	Change in other debts to retailers
III. Modtagelse af arv, gave og andre ekstra- ordinære kontant- ydelse (posteret som negativ opsparing).....	+	+	+	÷	III. Receipt of inheritance, gifts, and other extra- ordinary cash pay- ments (Entered as ne- gative saving)

¹ Kurstab eller kursgevinst på aktiebeholdning er søgt medregnet. ² I den svenske opsparingsundersøgelse er adm.omkostninger og dødsrisikopræmie trukket fra de indbetalte præmier, men til gengæld er forrentning af allerede indbetalte præmier lagt til.

TRANSLATION. — HEADING, Column 1: England (Oxford 1951 and foll. years); 2: Sweden; 3: U.S.A.; 4: Denmark (Survey of expenditure and saving 1955). — NOTE: ¹ It has been attempted to include gains and losses on holdings of stocks and shares. ² In the Swedish survey of saving overhead charges and death risk premiums have been deducted from premiums paid; on the other hand, interest accumulated on premiums paid in previous years has been added.

dens man i den danske forbrugsundersøgelse alene medregner den kontante udbetaling. Til gengæld medregnes i den danske undersøgelse afdragene på afbetalingsgælden til forbruget, medens disse afdrag i de øvrige undersøgelser behandles analogt med afdrag på anden gæld og altså henføres til opsparingen. Jfr. i øvrigt nedenfor, hvor det danske begrebs afgrænsning drøftes nærmere.

Modtagelse af arv, gaver og andre ekstraordinære overførsler af kontantbeløb kan enten betragtes som indkomst eller som kapitaltransfereringer, således at modtagelse af sådanne beløb posteres som negativ opsparing. I Danmark har man valgt den førstnævnte afgrænsning, medens man i de tre andre lande har valgt den sidstnævnte, jfr. tabel 1.

Ved de af Det statistiske Departement tidligere foretagne forbrugsundersøgelser er ikke inddraget de adspurgte husstandes opsparing, således som det er sket ved forbrugsundersøgelsen 1955.

Der foreligger imidlertid nogle mindre undersøgelser af de private husstandes opsparing. Jørgen Gelting har i 1942 og Kjeld Bjerke i 1949 på grundlag af oplysninger på selvangivelserne undersøgt forskellige opsparingsproblemer for formueejere i henholdsvis Århus og København, og Thorkild Hjortkjær¹ har i 1955 undersøgt forskellige problemer i relation til den private opsparing igennem banker og sparekasser i Hovedstaden. Da der i denne sidste undersøgelse alene er tale om en nærmere angivet del af den samlede private opsparing, har man i følge sagens natur ikke haft behov for et generelt opsparingsbegreb.

I de førstnævnte undersøgelser har man derimod tilsigtet at behandle hele opsparingen for de omhandlede husstande. Da grundmaterialet i begge tilfælde var skattemyndighedernes skattekort, har man været nødsaget til at følge selvangivelsernes opsparings- og formueangivelser. Det samme gælder for forbrugsafgiftsudvalgets undersøgelse i 1958. Jørgen Gelting har i sin undersøgelse tilstræbt en afgrænsning af formuebegrebet, der inkluderede kapitalgevinster og -tab, og har foretaget særskilte korrektioner af skattekortenes formueoplysninger for at bestemme formuen og ændringerne heri ifølge denne begrebsdefinition². Kjeld Bjerke har derimod søgt at foretage en deling mellem opsparing og kapitalgevinster³.

Ved forbrugsundersøgelsen 1955 har man primært bestemt opsparingen ud fra »beholdnings«-definitionen; og ved at sammenholde det opsparingsbeløb, man nåede frem til ad denne vej, med den samtidig beregnede opsparing ifølge strøm-definitionen har

man haft mulighed for allerede ved indsamlingen af oplysningerne at korrigere et ikke uvæsentligt antal fejl.

Ved dette oplæg kommer den nære sammenhæng mellem begrebsbestemmelsen på de forskellige led i husholdningernes økonomi klart frem. En given definition af opsparingen opfattet som strømbegreb forudsætter, at den løbende indtægt og det løbende forbrug er defineret på en ganske bestemt måde, idet man jo har følgende identitet:

$$\text{Løbende opsparing} = \text{løbende indtægt} - \text{løbende forbrug.}$$

Men herved har man også lagt sig fast på en ganske bestemt afgrænsning af opsparingen defineret ud fra beholdningsbegrebet. Når man har fastlagt indholdet af begreberne løbende indtægt og løbende forbrug, har man jo taget stilling til, hvilke poster der skal medregnes ved opgørelsen af formuændringer, og hvilke der skal medregnes ved opgørelsen af indtægt og forbrug; opsparingen opfattet som beholdningsbegreb opfylder nemlig følgende identitet:

$$\text{Opsparing fra tidspunkt } t_0 \text{ til } t_1 = \text{formue ved tidspunkt } t_1 - \text{formue ved tidspunkt } t_0 = \text{formueforøgelse fra } t_0 \text{ til } t_1 - \text{formuenedgang fra } t_0 \text{ til } t_1.$$

M.h.t. det nøjagtige indhold af de definitioner, der lå til grund ved den danske opsparingsundersøgelse, henvises til de i tabel 2 anførte definitioner af følgende fire begreber: Løbende indtægt, løbende forbrug, strømopsparing og beholdningsopsparing.

Som det allerede fremgår af tabel 1, er der god overensstemmelse mellem de definitioner, der er anvendt ved de tre omtalte udenlandske opsparingsundersøgelser og den her anvendte »beholdnings«-definition. Den omstændighed, at den danske undersøgelse alene omfatter lønmodtagere, har ikke medført væsentlige afvigelser i begrebsafgrænsningen, - men man har dog kunnet nøjes med en enklere definition af begrebet erhvervsformue og ændringer heri. Udelukkelsen af de selvstændige næringsdrivende har imidlertid bevirket væsentlige lettelse i arbejdet med at indhente og revidere de fornødne oplysninger.

Af forskelle mellem de tre udenlandske og den danske definition er der i øvrigt grund til at fremhæve følgende to, der begge vedrører de side 12 omtalte grænsetilfælde. For det første er modtagne gaver, legater og andre ekstraordinære kontante ydelser i den danske undersøgelse regnet som indkomst og ikke som i de tre andre undersøgelser som negativ opsparing. I konsekvens heraf er de gaver og øvrige kontante beløb, som en husstand har ydet i perioden, betragtet som udgift hos vedkommende husstand og ikke som i de andre undersøgelser regnet som opsparing. Der kan anføres argumenter til fordel for begge fremgangsmåder. De argumenter, der lå bag den danske afgrænsning,

¹ Thorkild Hjortkjær: Sparevaner og Opsparingsmotiver, København 1955.

² Jørgen Gelting, side 11 f.o.

³ Kjeld Bjerke, side 8 f.o.

gik hovedsagelig ud på, at eftersom hovedformålet med undersøgelsen var at belyse, hvorledes husstandene disponerede over pengebeløb, der stod til dens disposition igennem den betragtede periode, ville det være rimeligt at gøre indtægtsbegrebet så vidt, at det i realiteten omfattede alle kontante beløb, der tilflød husstanden i årets løb.

Dette »kassesynspunkt« har måske navnlig relevans, hvor de modtagne beløb er små i forhold til husstandens øvrige indkomst. Hvor de modtagne arv- og gavebeløb er ekstraordinært store i forhold til husstandens »normale« indkomst, vil vedkommende husstands opsparingsadfærd derimod meget vel kunne blive »unormal«, og man har derfor ved nærværende undersøgelse sorteret de husstande fra, hvor sådanne ydelser udgjorde mere end 15 pct. af den samlede indkomst. Det drejer sig om i alt 120 husstande, hvis forhold er særskilt behandlet i en række summariske tabeller, jfr. kap. 3 side 36.

Uanset hvilken postering man vælger, vil resultatet imidlertid blive utilfredsstillende, idet disse ekstraordinære kontante ydelser både har lighedspunkter med den »normale« løbende indkomst (navnlig hvor beløbene er relativt små), og med »rene« kapitalbevægelser.

Den anden post, hvor denne undersøgelses beholdningsdefinition afviger fra de tre øvrige opsparingsdefinitioner, er afdrag på afbetalingsgæld og kontogæld. I den danske undersøgelse har man som nævnt alene betragtet udbetalingen som forbrugsudgift og ikke hele købesummen og har følgelig posteret afdrag på afbetalingsgæld opstået i forbindelse med sådanne indkøb som rent forbrug. Efter de tre andre definitioner, hvor hele købesummen betragtes som forbrug ved køkets afslutning, behandles afbetalingsgæld og kontogæld analogt med anden gæld, og afdrag på sådan gæld betragtes derfor som gældsformindskelse = opsparing.

Den i de tre udenlandske undersøgelser anvendte posteringsform medfører, at afbetalingskøb betragtes på samme måde som køb finansieret ved optagelse af lån i bank eller sparekasse, hvilket kan forekomme rimeligt. Denne betragtningsmåde er da også i overensstemmelse med de almindeligt anvendte grundbetragtninger, at forbruget omfatter købsprisen på den købte vare, og at dette forbrug registreres ved køkets afslutning uanset betalingsform.

I den danske undersøgelse har man imidlertid i dette tilfælde som i flere andre ladet kassesynspunktet være afgørende for, hvornår forbruget skal registreres; i begge tilfælde anerkender man, at købet af varige goder skal betragtes som forbrug, men i den danske undersøgelse registreres dette forbrug først, efterhånden som afdragsbeløbene forfalder til udbe-

taling. Hvorvidt man herved kommer den enkelte husstands opfattelse af opsparingsbegrebet nærmere, er vanskeligt at afgøre, men der kan i hvert fald anføres gode grunde for, at man på denne måde opnår en vis imødekommelse af det nævnte hensyn til stabilitet i opsparingsrelationerne. Desuden kan man anføre, at der ved posteringsformen i den danske forbrugsundersøgelse til en vis grad rådes bod på det nævnte misforhold, at de varige goder registreres som forbrugt fuldt

Tabel 2. **Begrebsafgrænsning ved forbrugsundersøgelsen 1955**

Løbende indtægt.

Kontant løn. – Tjenestemænds og funktionærers pensionsbidrag, der tilbageholdes af lønnen. – Renter og dividender. – Pension og aldersrente. – Invaliderente. – Bidrag fra frasepareret eller fraskilt ægtefælle. – Arbejdsløshedsunderstøttelse. – Børns og slægtinges bidrag til husholdningen. – Logerendes betaling for kost og logi. – Udbetalte forsikringer. – Modtagne gaver. – Arv, stipendier og legater. – Salg af bil, knallert, cykel, møbler, tøj m.v.¹ – Modtagne sparebeviser.

Løbende forbrug.

Udgift til indkøb af alle forbrugsvarer, herunder alle udgifter i forbindelse med køb af varige forbrugsgenstande (bil¹, motorcykler, møbler, husholdningsredskaber, radio og fjernsyn m.v.) d.v.s. såvel udbetaling på i årets løb anskaffede varige forbrugsgoder, som afbetaling på afbetalingsgæld hidrørende fra anskaffelse i indværende eller tidligere år; skatter, kontingenter m.v. – Desuden kontante tilskud til slægtinge samt gaver.

Opsparing 1.

(Strømbegreb).

Løbende indtægt + løbende forbrug.

Opsparing 2.

(Beholdningsbegreb).

Beløb anvendt til forøgelse eller indkommet ved formindskelse af nedenstående poster medregnet under ændringer i formue:

Kontant beholdning. – Bank- og sparekasseindskud. – Obligationer og aktier. – Præmieobligationer. – Private pantebreve. – Bunden opsparing og sparebeviser. – Værdi af fast ejendom. – Erhvervsformue. – Anden formue. – Livs- og pensionsforsikringer (incl. tjenestemænds pensionsbidrag).

Beløb anvendt til formindskelse eller indkommet ved forøgelse af nedenstående poster medregnet under ændringer i gæld: Gæld til bank og sparekasse uden sikkerhed i fast ejendom. – Pantegæld i fast ejendom. – Anden gæld bortset fra afbetalingsgæld og konto gæld.

¹ Ved køb af motorkøretøj er der foretaget modregning, dersom et brugt motorkøretøj evt. er givet i bytte.

ud i det øjeblik, købet afsluttes; når forbruget først registreres, efterhånden som afdragene betales, vil forbruget i højere grad følge afskrivningsperioden for det pågældende varige gode.

Dersom den samlede afbetalings- og kontogæld for den undersøgte population under et er uændret igennem perioden, vil valget af posteringsform for denne post ikke påvirke det samlede opsparingsbeløb, men nu er det jo netop karakteristisk for efterkrigsårene, at afbetalingsgælden er voksende, og derfor vil det samlede opsparingsbeløb, man kan beregne ud fra undersøgelsesresultaterne, være betinget af den valgte posteringsform, jfr. kap. 3 side 38.

Endelig omfatter listen over opsparingsposterne i følge beholdningsdefinitionen i tabel 2 to poster, sparebeviser og bunden opsparing, som ikke findes i de udenlandske opsparingsdefinitioner. Den bundne opsparing refererer til de opsparingsbeløb, der blev udskrevet på alle skattepligtige indkomster over 4-6000 kr. i skatteårene 1950/51 og 1951/52, jfr. lov nr. 453 af 25/11 1950 som ændret ved lov af 14/6 1951. Disse tilgodehavender er som hovedregel uændret igennem året 1955, kun i ekstraordinære tilfælde (ved dødsfald) kunne det indbetalte beløb forfalde til udbetaling.

Sparebeviserne uddeltes i skatteårene 1955/56 og 1956/57 med et pålydende, der voksede med den skattepligtige indkomst, som kompensation for de i marts 1955 gennemførte indirekte afgifter.

Som det er nævnt flere gange, har man i denne undersøgelse tillige bestemt opsparingen ud fra oplysningerne om løbende indkomst og løbende forbrug. I hvert enkelt tilfælde, hvor opsparingen efter de to beregningsmåder blev forskellige, har man søgt at finde de fejl og udeladelser, som havde forårsaget denne forskel. Herved lykkedes det i mange tilfælde at få nye oplysninger frem, hvorved både indkomsterhvervelsen og indkomstanvendelsen blev mere fyldestgørende belyst. I andre tilfælde lykkedes det imidlertid ikke at få udlignet denne forskel.

Den forskel, der herefter henstår uoplyst, er tilsyneladende af systematisk karakter, idet opsparingen i følge strøm-definitionen overvejende er mindre end opsparingen defineret som nettoændringen i formuen i periodens løb. For samtlige husstande under et er denne forskel 145 kr. pr. husstand eller godt 20 pct. af opsparingen målt som nettoændringen af formuen. Denne forskel i beregnet opsparing efter de to definitioner er ganske vist beskeden i forhold til det samlede budget, men ganske væsentlig sammenlignet med det beregnede opsparingsbeløb. Der er grund til at antage, at beholdningsdefinitionen, som har været lagt til grund for de i kap. 3 anførte resultater, giver den mest nøjagtige bestemmelse af opsparingen, og det er tillige den definition, som giver den bedste mulighed for en belysning af opsparingsformerne.

3. Undersøgelsens resultater

Indledende bemærkninger

I dette kapitel fremlægges og kommenteres de vigtigste resultater af undersøgelsen.

Ved en vurdering af disse resultater må man erindre, at opsparingsforholdene er betinget bl.a. af de særlige økonomiske forhold i det valgte undersøgelsesår. Der skal ikke her forsøges en generel karakteristik af året 1955, men et særligt forhold, som får betydning for resultatet af denne undersøgelse, bør fremhæves: De beregnede opsparingsbeløb omfatter et beløb, svarende til pålydende af de sparebeviser, som lønmodtagerhusstandene modtog i året 1955. Disse beviser udstedtes i henhold til den særlige lovgivning på dette område, der gennemførtes i 1955 som kompensation for de samtidig gennemførte afgiftsforhøjelser. Sparebevisordningen var kun gældende i to finansår, og eftersom 27 pct. af den ud fra nærværende undersøgelse beregnede opsparing i lønmodtagerhusstande består i sparebevisernes pålydende værdi, er der formodning for, at en opsparingsundersøgelse, der ikke faldt inden for de to finansår, hvor sparebevisordningen var gældende, ville give resultater, der afveg ikke uvæsentligt fra de resultater, som er anført i det følgende.

Det må videre tages i betragtning, at de meddelte resultater alene vedrører opsparingsforholdene i lønmodtagerhusstande, d.v.s. husstande, hvor husstandsoverhovedet er lønmodtager. Dette indebærer, at adskillige lønmodtagere, der er medlemmer af husstande, hvor husstandsoverhovedet har en anden arbejdsstilling, ikke er omfattet af undersøgelsen. Omvendt vil opsparingen hos nogle få ikke-lønmodtagere, der er husstandsmedlemmer i lønmodtagerhusstande, være inkluderet i de her anførte resultater. Denne begrebsafgrænsning medfører således, at medhjælpere indenfor forskellige erhverv, f.eks. landbrugsmedhjælpere og kontor- og butikksmedhjælpere, er holdt uden for undersøgelsen, hvis de er husstandsmedlemmer i husstande, hvis overhoved ikke er lønmodtager.

Endelig bør det understreges, at hovedparten af de i det følgende meddelte resultater incl. bilagstabellerne alene vedrører de »normale« lønmodtagerhusstande, idet man af stikprøvens 3 100 lønmodtagerhusstande har holdt 120 husstande uden for beregningerne p.gr.a., at disse husstande i årets løb har

modtaget ekstraordinære arve- og gaveydelse på mere end 15 pct. af deres samlede indkomst.

I nærværende kapitel behandles først de adspurgte husstandes samlede opsparing med en kort gennemgang af husstandenes fordeling efter størrelsen af deres opsparing. Derefter følger forskellige »forklaringer« på forskelle i de enkelte husstandes opsparing, idet forholdet mellem opsparing og indtægt, bopæl, socialgruppering og andre faktorer søges belyst. Dernæst vises det, hvorledes opsparingen er sammensat (indsættelse i bank og sparekasse, afdrag på gæld etc.) i de forskellige lønmodtagergrupper, og sluttelig søges den samlede beregnede lønmodtageropsparing placeret i relation til landets samlede nettoopsparing, således som denne fremgår af nationalindkomststatistikken. I to efterfølgende afsnit belyses endelig dels opsparingsforholdene for de 120 husstande, der på grund af ekstraordinære arve- og gaveydelse er holdt uden for hovedundersøgelsen, dels hovedtræk af lønmodtagernes afbetalingsgæld og ændringer heri i 1955.

Opsparing i de „normale“ lønmodtagerhusstande

I tabel 3 er vist den relative fordeling af de adspurgte lønmodtagerhusstande efter deres nettoopsparing i 1955, særskilt for de tolv tidligere nævnte lønmodtagergrupper og vejet sammen til hovedgrupper af lønmodtagere samt til alle grupper under et.

Indenfor samtlige lønmodtagergrupper fordeler husstandene sig over et bredt interval fra høje, positive opsparingsbeløb ned til betydelige negative beløb, hvor de pågældende husstande altså har stiftet gæld eller forbrugt formue i undersøgelsesperioden. Imidlertid viser tabellen, at der er karakteristiske forskelle imellem de tolv grupper. I funktionærgrupperne, navnlig i gruppen af højere funktionærer og tjenestemænd, er der relativt mange husstande med en høj, positiv opsparing, relativt få med en opsparing omkring nul og atter relativt mange med stor negativ opsparing, – dog langt færre end af husstande med positiv opsparing. Fordelingskurverne for disse grupper er flade og »højreskæve«. I grupperne af faglærte og ufaglærte arbejdere og da specielt landarbejderne er der et stort antal husstande med en opsparing meget nær ved nul. Re-

Tabel 3. **Relativ fordeling af lønmodtagergruppernes husstande efter deres opsparing 1955**
 Relative distribution of households of wage and salary earners, by saving, 1955.

	Opsparing i kr.							
	Mindre end ÷ 10000	÷ 9999- ÷ 7500	÷ 7499- ÷ 5000	÷ 4999- ÷ 4000	÷ 3999- ÷ 3000	÷ 2999- ÷ 2000	÷ 1999- ÷ 1000	÷ 999- ÷ 1
	1	2	3	4	5	6	7	8
pct.								
A. Hovedstaden								
a. Højere funktionærer og tj.mænd	1,23	0,62	0,93	0,93	1,54	2,76	3,69	9,83
b. Lavere funktionærer og tj.mænd	-	0,69	1,12	0,69	1,80	2,02	4,73	10,35
c. Faglærte arbejdere	-	0,50	0,50	-	1,51	2,02	5,05	11,12
d. Ufaglærte arbejdere	-	-	-	0,41	0,83	0,41	4,56	10,79
B. Provinsbyerne								
a. Højere funktionærer og tj.mænd	0,48	0,48	4,36	0,97	1,94	1,94	0,97	8,74
b. Lavere funktionærer og tj.mænd	-	0,31	1,86	0,61	0,61	0,93	5,56	8,95
c. Faglærte arbejdere	-	-	-	-	0,68	1,37	2,05	8,90
d. Ufaglærte arbejdere	-	-	-	-	-	1,95	2,93	9,76
C. Landkommuner								
b. Lavere funktionærer og tj.mænd	0,97	-	0,32	0,32	1,62	3,86	3,24	8,07
c. Faglærte arbejdere	-	0,65	0,65	1,30	1,30	1,92	1,30	11,62
d. Ufaglærte arbejdere	-	0,75	0,38	-	-	1,52	1,52	9,09
e. Landarbejdere	-	-	-	-	1,27	-	3,80	8,23
A-C. Hele landet	0,14	0,32	0,71	0,35	0,93	1,60	3,38	9,77
a. Højere funktionærer og tj.mænd	0,86	0,55	2,62	0,95	1,74	2,36	2,35	9,30
b. Lavere funktionærer og tj.mænd	0,15	0,44	1,27	0,59	1,34	1,90	4,81	9,49
c. Faglærte arbejdere	-	0,33	0,33	0,22	1,15	1,75	3,22	10,33
d. Ufaglærte arbejdere	-	0,21	0,11	0,14	0,28	1,30	3,09	9,92
e. Landarbejdere	-	-	-	-	1,27	-	3,80	8,23

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-19: saving in kr.; 20: total. - FRONT COLUMN, A: the capital; B: provincial towns; C: rural districts; d: unskilled workers; e: agricultural workers.

lativt få husstande har stor positiv opsparing eller negativ opsparing. Fordelingskurverne er i modsætning til de foregående stejle og kun svagt »højreskæve«.

I afsnit A-C (hele landet) i tabel 3 og figur 1 træder den antydede sammenhæng mellem opsparingsfordeling og socialgruppering endnu klarere frem. Her er de enkelte lønmodtagergrupper vejet sammen til socialgrupper gældende for hele landet.

Denne forskel i opsparingsadfærd imellem socialgrupperne beror på adskillige samvirkende faktorer, såsom forskelle i levevis, boligvaner, aflønningsforhold (ugeløn contra månedsløn) etc., men forskellen i indtægtsniveau mellem socialgrupperne frembyder utvivlsomt den væsentligste forklaring. Lønmodtagergrupper med overvejende små indkomster har vanskeligere ved at spare betydelige beløb op - og har som regel heller ikke de samme muligheder for at stifte gæld som lønmodtagergrupper med højere indkomster.

Dette forhold er belyst nærmere i tabel 4 og figur 2, hvor lønmodtagerhusstandenes fordeling efter opsparings størrelse er vist særskilt for fem indkomstgrupper¹. Af tabellen og af figuren fremgår det klart, at

fordelingen efter opsparings størrelse »flader ud«, d.v.s. spredningen vokser for voksende indkomst, ligesom højreskævheden bliver mere udtalt.

Vender man sig til afsnit A-C (hele landet) i tabel 3, som viser den relative opsparingsfordeling for alle lønmodtagergrupper under ét, finder man som venteligt en fordelingstype, der ligger imellem funktionærgruppernes »flade« og »højreskæve« og arbejdergruppernes »stejle« fordelinger. Godt en trediedel af samtlige husstande, 35,4 pct., havde en opsparing mellem nul og 500 kr., 29 pct. sparede mellem 500 og 1500 kr., 18 pct. sparede mere end 1500 kr., medens godt 17 pct. havde negativ opsparing. Kun relativt få husstande havde en opsparing på mere end 5000 kr., 1,7 pct. af samtlige, og endnu færre, nemlig kun 1,2 pct., havde en gældsstiftelse på mere end 5000 kr.

Selvom kun få procent af husstandene havde stor positiv eller negativ opsparing, betød disse relativt få husstandes opsparing (positiv eller negativ) dog me-

¹ Som det nærmere omtales i det følgende, er grupperingen foretaget efter den disponible indkomst, d.v.s. samlet indkomst excl. betalte personlige skatter.

Opsparing i kr.											I alt
0-499	500-999	1000-1499	1500-1999	2000-2999	3000-3999	4000-4999	5000-7499	7500-9999	10000-14999	15000 og derover	
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
pct.											
9,54	14,16	12,32	9,54	13,54	7,07	4,00	4,92	2,76	—	0,62	100,00
29,73	20,26	10,14	6,99	6,99	1,80	0,90	1,12	0,45	0,22	—	100,00
33,35	21,72	7,08	8,08	4,54	2,52	0,50	1,51	—	—	—	100,00
54,37	13,28	4,15	4,15	3,73	2,49	0,83	—	—	—	—	100,00
8,74	11,18	11,17	6,32	16,51	13,10	7,29	2,91	1,45	1,45	—	100,00
23,10	21,60	10,50	9,88	8,95	3,09	1,87	1,87	—	0,31	—	100,00
32,89	25,35	12,34	8,90	4,11	0,68	0,68	0,68	1,37	—	—	100,00
45,86	18,53	12,68	3,42	3,90	0,97	—	—	—	—	—	100,00
25,48	18,40	16,39	6,80	9,69	1,93	1,93	0,66	0,32	—	—	100,00
32,89	25,16	12,89	2,57	6,45	1,30	—	—	—	—	—	100,00
42,05	22,35	8,71	4,93	4,16	3,79	0,75	—	—	—	—	100,00
53,80	20,25	8,23	0,63	3,16	—	—	—	—	0,63	—	100,00
35,43	19,13	9,88	5,97	6,35	3,05	1,33	0,99	0,46	0,17	0,04	100,00
9,15	12,68	11,75	7,96	14,99	10,04	5,62	3,93	2,12	0,72	0,31	100,00
26,65	20,48	11,23	8,02	8,12	2,29	1,42	1,32	0,26	0,22	—	100,00
33,08	23,73	10,15	7,46	4,70	1,59	0,49	0,93	0,54	—	—	100,00
47,70	17,81	8,65	4,09	3,92	2,28	0,50	—	—	—	—	100,00
53,80	20,25	8,23	0,63	3,16	—	—	—	—	0,63	—	100,00

A-C: Denmark; a: higher public servants and salaried employees; b: lower public servants and salaried employees; c: skilled workers;

get for den samlede opsparing i lønmodtagerbefolkningen. Knap en trediedel af den samlede gældsstiftelse hidrørte fra de godt 1 pct. af husstandene med en gældsstiftelse på mere end 5000 kr., og 14 pct. af den samlede opsparing fra alle lønmodtagerhusstande med positiv opsparing præsteredes af de knap 2 pct. af husstandene med en opsparing på mere end 5000 kr. Opsparingen fra disse sidste udgjorde godt 20 pct. af lønmodtagernes samlede nettoopsparing, d.v.s. den samlede positive opsparing med fradrag af den samlede gældsstiftelse.

En yderligere karakteristik af de enkelte lønmodtagergruppers fordeling efter opsparingens størrelse får man ved en beregning af fordelingernes gennemsnit og spredning. Resultatet af disse beregninger er vist i tabel 5. Tabellen viser, at der er stor forskel i spredningerne i de tolv lønmodtagergruppers fordelinger. Spredningen er størst for højere funktionærer og tjenestemænd og mindst for ufaglærte arbejdere.

Det bør understreges, at de i tabellen anførte gennemsnitstal er fremkommet ved en beregning, hvori både negative og positive opsparingsbeløb indgår, så-

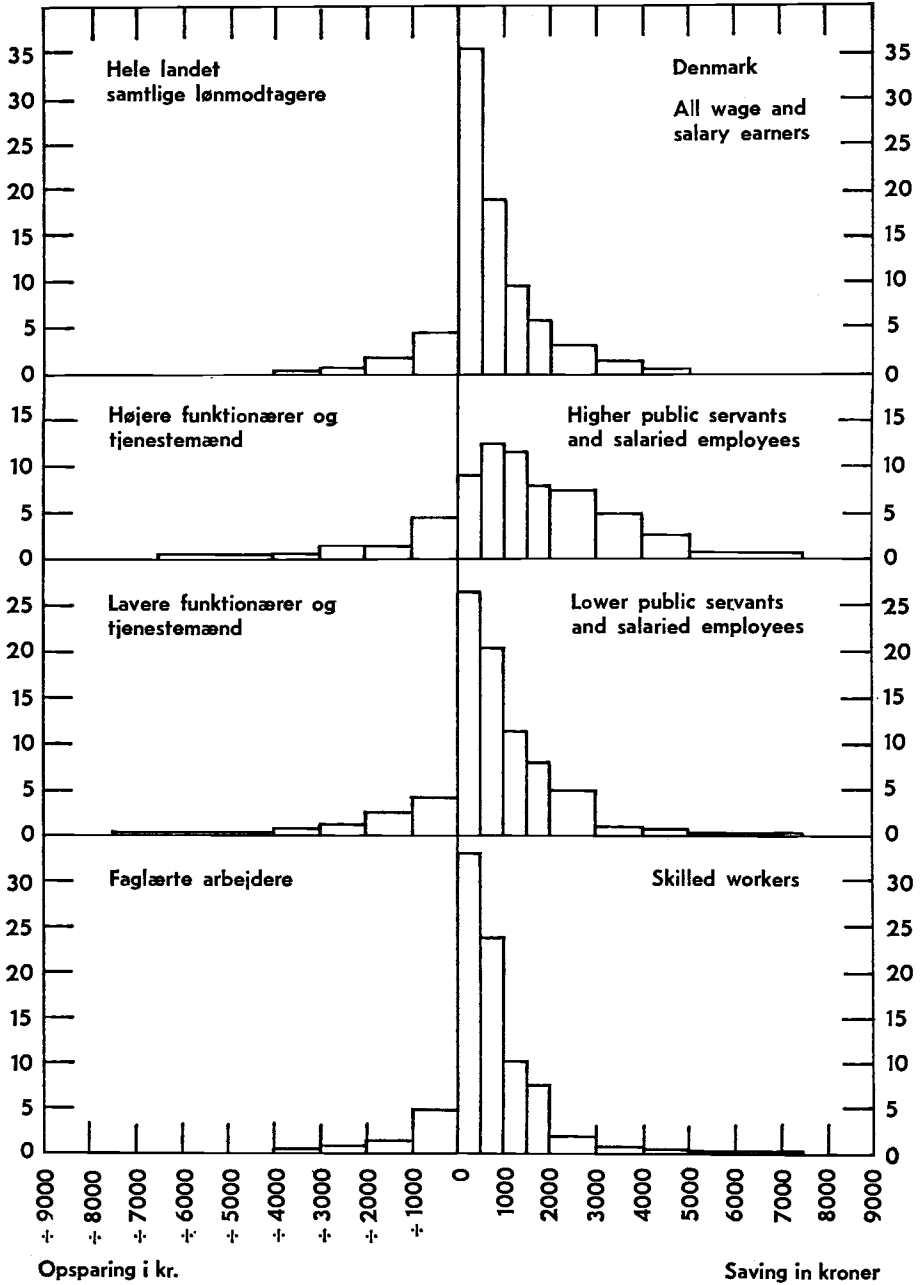
ledes at den gennemsnitlige opsparing på 544 kr. for alle lønmodtagerhusstande under ét giver et meget summarisk udtryk for opsparingen. Spredningen i opsparingsfordelingerne er anført netop for at anskueliggøre dette forhold. Når således spredningen i opsparingsfordelingen for hele landet udgør mere end tre gange så meget som gennemsnittet, har man herved et udtryk for, at et stort antal husstande har en opsparing, der afviger væsentligt fra gennemsnittet på 544 kr.

Gennemsnittallet har derimod interesse, når man vil beregne skøn over lønmodtagerbefolkningens samlede opsparing. Dette spørgsmål behandles til slut i dette kapitel, jfr. side 36.

I teoretiske fremstillinger såvel som i empiriske undersøgelser i lighed med denne har man peget på adskillige faktorer, der formodedes at være stærkt positivt eller negativt korreleret med opsparingen. Det drejer sig først og fremmest om husstandenes disponible indkomst, men desuden sådanne forhold som bopæl, socialgruppering, husstandens størrelse, husstandsoverhovedets alder, indtrufne og forventede ændringer i

Procentvis andel
af husstande
(pr. 500 kr.'s interval)

Relative share (per cent.)
of households
(in kr. 500 intervals)

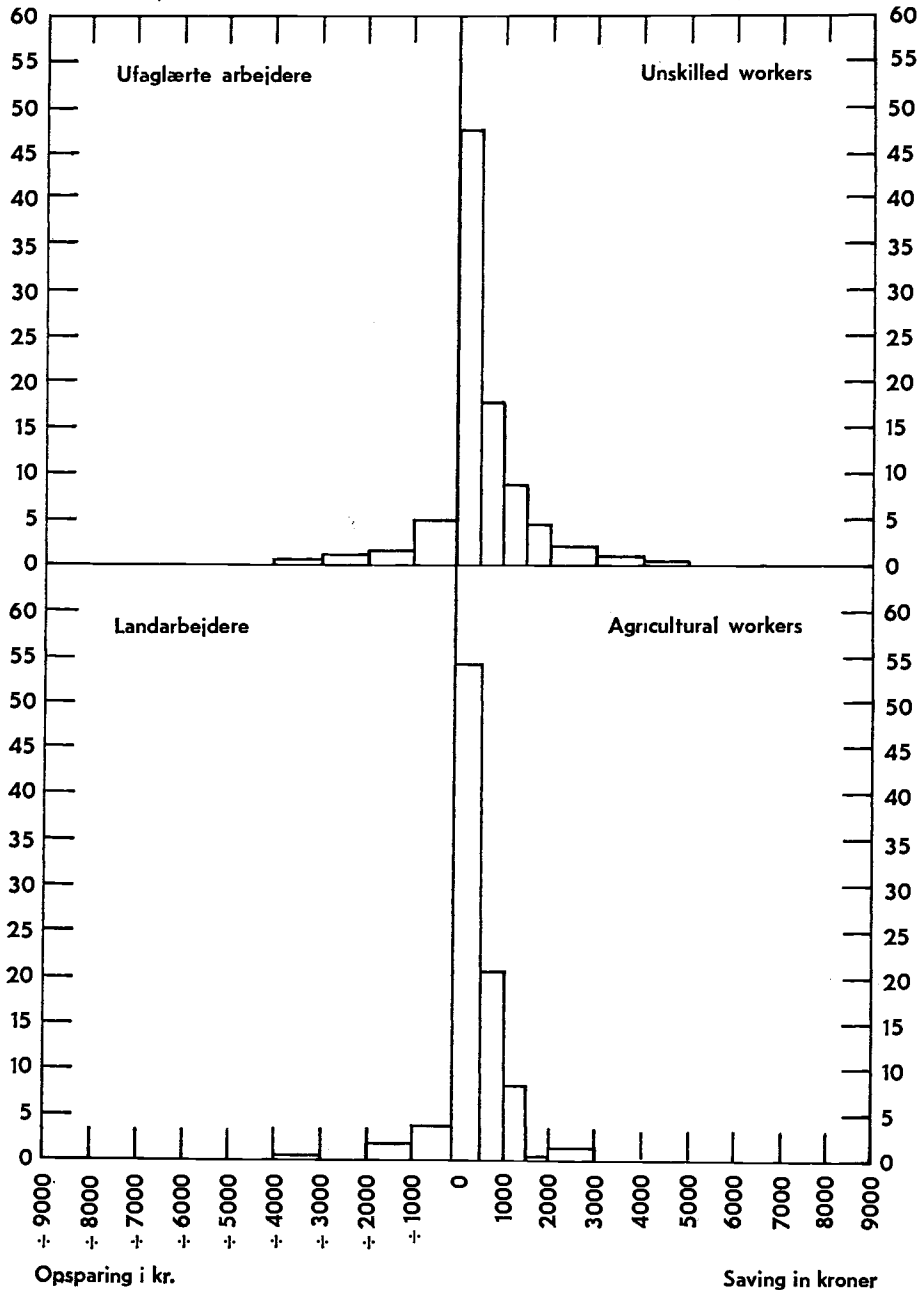

Figur 1.

Lønmodtagerhusstande fordelt efter opsparingsens størrelse indenfor 5 socialgrupper
Households of wage and salary earners by amount of saving in 5 social groups.

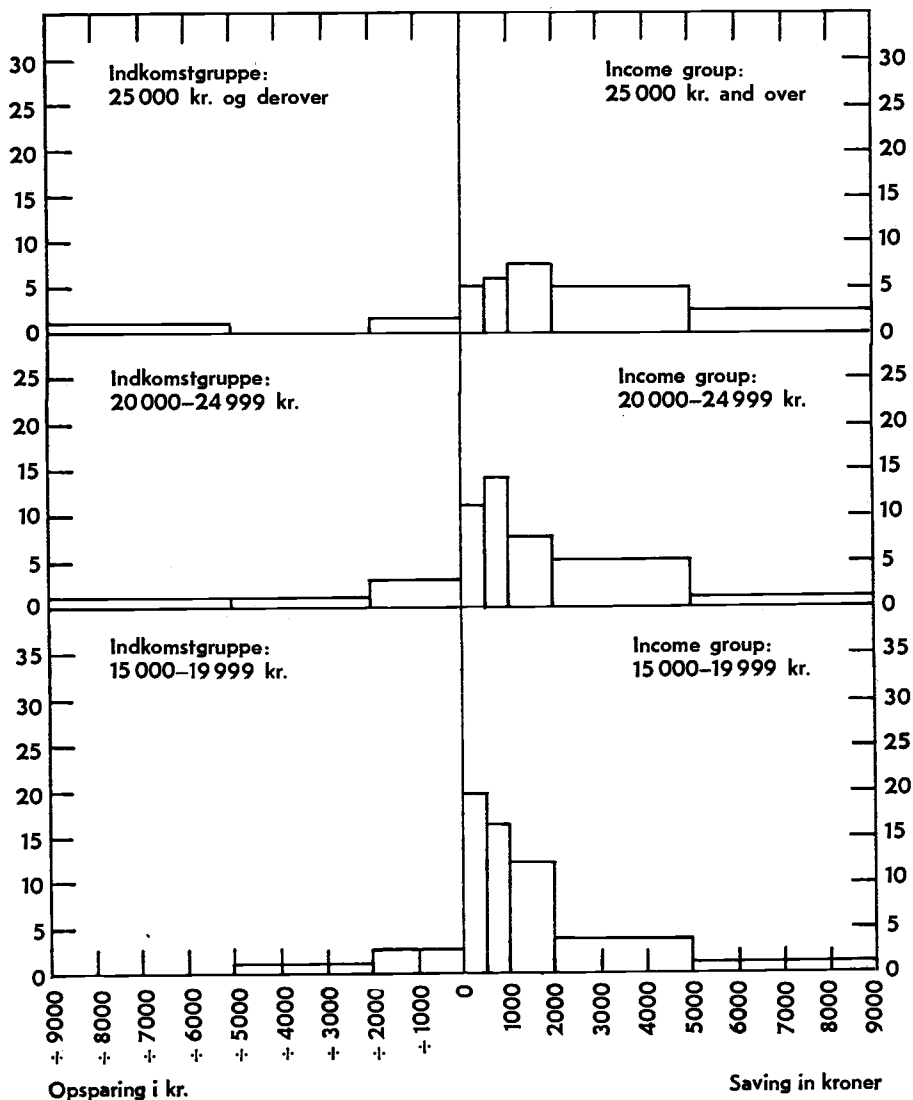
Procentvis andel
af husstande
(pr. 500 kr.'s interval)

Relative share (per cent.)
of households
(in kr. 500 intervals)

Procentvis andel
af husstande
(pr. 500 kr.'s interval)

Relative share (per cent.)
of households
(in kr. 500 intervals)

Figur 2. **Lønmodtagerhusstande fordelt efter opsparingsens størrelse indenfor 5 indkomstgrupper**
Households of wage and salary earners by amount of saving in 5 income groups.

husstandens indkomst, husstandens formueforhold etc.

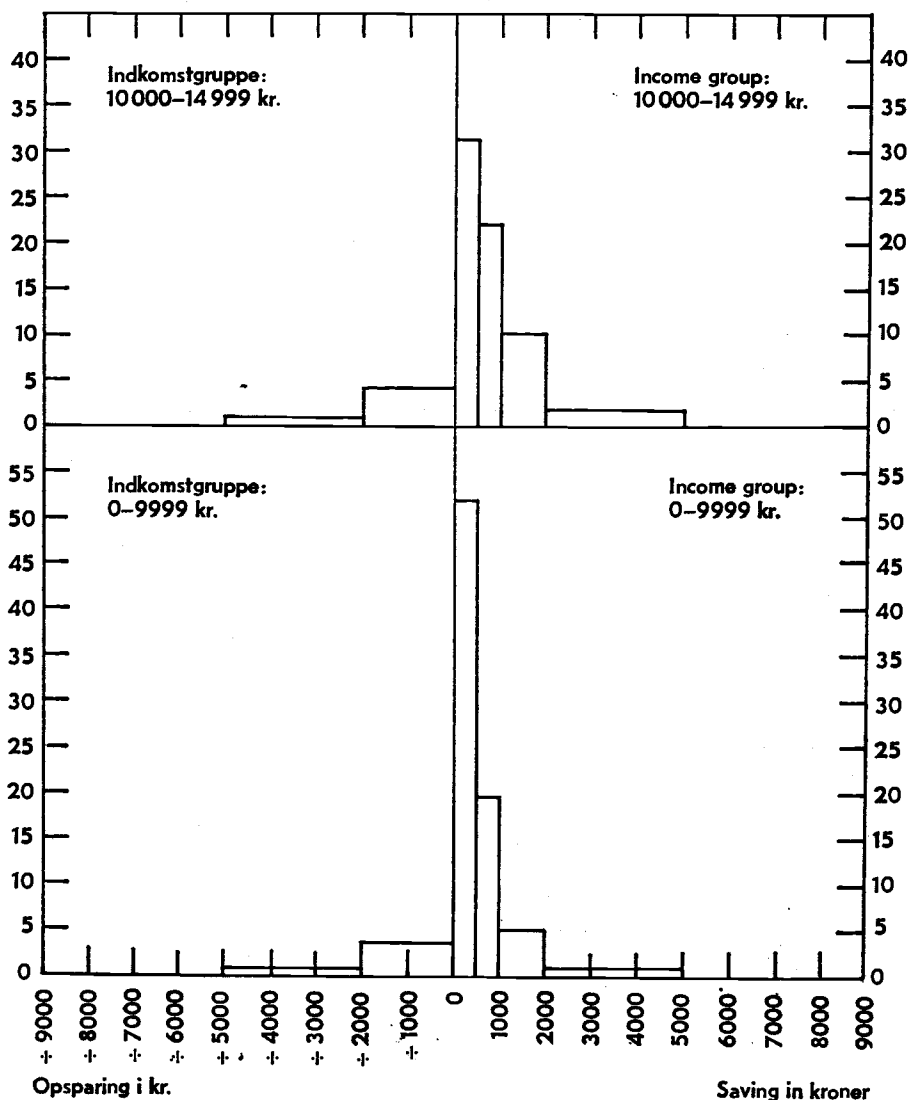
Man møder imidlertid alvorlige vanskeligheder, når man empirisk vil søge at verificere disse årsagssammenhænge. Som ved andre empiriske undersøgelser inden for samfundsvidenskabernes område gælder det også her, at det er vanskeligt at fremskaffe data, som virkelig kan »teste« forhåndshypoteserne. Flere forskellige faktorer vil altid gøre sig gældende samtidig, og derfor vil det indtryk, man får ved en simpel aflæsning af under-

søgelsesresultaterne, kunne være vildledende, fordi den aflæste korrelation mellem faktor A og opsparingen evt. skyldes, at faktor A overvejende forekommer sammen med faktor B, som måske er den egentlige forklaring på den konstaterede opsparingsadfærd.

I den følgende fremstilling belyses først opsparingsens sammenhæng med husstandsindkomsten uden hensyn til øvrige faktorer. Ved opspaltning af materialet i de 12 lønmodtagergrupper søges denne sammenhæng be-

Procentvis andel
af husstande
(pr. 500 kr.'s interval)

Relative share (per cent.)
of households
(in kr. 500 intervals)

friet for forstyrrende indflydelse fra bopæl og social gruppering, og i den videre analyse belyses dernæst sammenhængen mellem indkomst og opsparing under hensyntagen til indflydelsen fra øvrige faktorer som husstandsstørrelse, alder og indtægtsudvikling m.v.

Man har herved trukket husstandens disponible indkomst frem som den vigtigste »forklaring«, hvilket er i god overensstemmelse med resultatet af tidligere undersøgelser, men dertil kommer, at sammenhængen

mellem indkomst og opsparing har en interesse i sig selv.

Den anvendte analyseteknik består overvejende i beregning af gennemsnitlig opsparing i husstande, der er grupperet efter forskellige kriterier, og en efterfølgende sammenligning af disse gennemsnit. Ved denne opdeling i undergrupper vil man ofte komme ud for, at antallet af husstande pr. gruppe er meget lille, hvilket medfører, at de beregnede gennemsnitstal kan

Tabel 4. **Lønmodtagerhusstandenes fordeling i pct. efter opsparingsens størrelse, særskilt for fem indkomstgrupper. Alle lønmodtagere**

Relative distribution of households of wage and salary earners by amount of saving, separately for five income groups. All wage and salary earners.

Disponibel indkomst	Opsparing i kr.									I alt
	Mindre end ÷ 5000	÷ 4999- ÷ 2000	÷ 1999- ÷ 1	0- 499	500- 999	1000- 1999	2000- 4999	5000- 9999	10000 og derov.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	pct.									
0- 9 999 kr.....	0,21	2,53	13,90	51,64	18,96	9,12	3,64	-	-	100,00
10 000-14 999 »	0,95	2,28	14,59	30,53	21,43	19,26	10,34	0,43	0,19	100,00
15 000-19 999 »	2,56	5,15	9,16	18,59	16,21	23,88	21,28	3,17	-	100,00
20 000-24 999 »	5,39	3,97	10,27	10,93	14,00	14,35	31,64	9,45	-	100,00
25 000 kr. og derover....	4,45	-	6,65	5,08	5,86	15,11	28,60	24,50	9,75	100,00
I alt.....	1,17	2,88	13,15	35,43	19,13	15,85	10,73	1,45	0,21	100,00

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-9: saving in kr.; 10: total. - FRONT COLUMN: disposable income.

Tabel 5. **Karakteristik af fordelingerne; middeltal og spredning. Alle lønmodtagere og hovedgrupper af lønmodtagere, samt særskilt for de 12 lønmodtagergrupper**

Averages and standard deviations. All wage and salary earners and main categories of wage and salary earners, and separately for the twelve groups of wage and salary earners.

	Gnstl. opsparing	Antal husstande i undersøgelsen	Spredning i fordelingen (standardafvigelsen)	Gnstl. disponibel indkomst
	1	2	3	4
	kr.		kr.	
A. Hovedstaden¹.....	518		2 008	15 700
a. Højere funktionærer og tjenestemænd	1 185	325	3 362	22 457
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd	443	444	1 962	13 849
c. Faglærte arbejdere	424	198	1 614	16 009
d. Ufaglærte arbejdere	303	241	1 095	13 316
B. Provinsbyerne¹.....	607		1 878	12 864
a. Højere funktionærer og tjenestemænd	1 231	206	3 236	20 707
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd	593	324	1 993	12 582
c. Faglærte arbejdere	679	146	1 445	12 720
d. Ufaglærte arbejder	384	205	897	10 769
C. Landkommuner¹.....	497		1 486	10 929
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd	543	310	2 060	11 004
c. Faglærte arbejdere	293	155	1 500	11 192
d. Ufaglærte arbejdere	487	264	1 383	10 273
e. Landarbejdere	327	158	1 257	7 752
A-C. Hele landet¹.....	544		1 845	13 501
a. Højere funktionærer og tjenestemænd ¹	1 208		3 300	21 596
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd ¹	514		1 990	12 947
c. Faglærte arbejdere ¹	502		1 540	13 881
d. Ufaglærte arbejdere ¹	385		1 120	11 504
e. Landarbejdere ¹	327		1 257	7 752

¹ Ved sammenvejning til hovedgrupper af lønmodtagere indgår de tolv lønmodtagergruppers gennemsnitlige opsparing med vægte, der svarer til gruppernes representation i den totale lønmodtagerbefolkning.

TRANSLATION. - HEADING, Column 1: average saving; 2: number of households in the survey; 3: standard deviation; 4: average disposable income. - FRONT COLUMN: see table 3, page 18. - NOTE: ¹ In the combination into main categories of wage and salary earners the average amounts of saving of the twelve groups of wage and salary earners were weighted in accordance with the shares of the groups in the total population of wage and salary earners.

Tabel 6. **Gennemsnitlig opsparing i kroner pr. husstand i forskellige indkomstgrupper. Alle lønmodtagere og særskilt for 12 lønmodtagergrupper¹**

Average saving per household in various income groups. All wage and salary earners and separately for twelve groups of wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.								I alt 9
	0- 4999 1	5000- 9999 2	10000- 14999 3	15000- 19999 4	20000- 24999 5	25000- 29999 6	30000- 34999 7	35000 og derover 8	
A. Hovedstaden									
a. Højerefunktionærer og tjenestemænd.....	(+500) 1	(1 250) 2	617 75	1 090 142	1 764 72	1 830 22	3 958 6	9 300 5	1 355 325
b. Laverefunktionærer og tjenestemænd.....	687 8	9 134	469 203	927 79	2 047 16	(2 938) 4	- -	- -	495 444
c. Faglærte arbejdere...	(+1 500) 2	450 20	316 102	662 57	1 150 15	(1 375) 2	- -	- -	485 198
d. Ufaglærte arbejdere..	+111 9	201 77	492 100	452 47	1 083 6	- -	(1 750) 1	(2 500) 1	397 241
B. Provinsbyerne									
a. Højerefunktionærer og tjenestemænd.....	- -	1 300 5	977 75	1 365 74	955 39	5 156 8	(9 312) 4	(2 500) 1	1 451 206
b. Laverefunktionærer og tjenestemænd.....	156 16	562 113	673 142	1 445 50	(3 083) 3	- -	- -	- -	750 324
c. Faglærte arbejdere...	- -	528 54	706 74	1 350 15	(1 250) 2	(8 750) 1	- -	- -	769 146
d. Ufaglærte arbejdere..	+114 11	340 105	579 79	1 417 9	(1 750) 1	- -	- -	- -	462 205
C. Landkommuner									
b. Laverefunktionærer og tjenestemænd.....	48 16	197 152	811 123	2 484 16	(4 583) 3	- -	- -	- -	594 310
c. Faglærte arbejdere...	(+125) 2	323 79	500 67	500 6	(+6 250) 1	- -	- -	- -	358 155
d. Ufaglærte arbejdere..	196 14	388 150	968 86	+71 14	- -	- -	- -	- -	543 264
e. Landarbejdere.....	13 19	375 124	1 464 14	(+1 500) 1	- -	- -	- -	- -	416 158
A-C. Hele landet.....	+6	345	617	945	1 381	3 214	5 770	6 199	639

¹ Tallene med petit angiver antal husstande.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: see table 3, page 18. - GENERAL NOTE: the figures in small type signify number of households.

være behæftet med en betydelig usikkerhed. Til hjælp ved vurderingen af de beregnede gennemsnitstal har man med petit anført det antal husstande, hvorpå gennemsnitsberegningerne er udført. Hvor man har vejet resultater fra de 12 lønmodtagergrupper sammen til tal for hele landet eller for hovedgrupper af lønmodtagere, har man dog ikke fundet det rimeligt at anføre antallet af observationer, da hver enkelt af disse indgår med forskellig vægt i det sammenvejede gennemsnit. Gennemsnitstal, der bygger på færre end 5 husstande, er overalt anført i parentes.

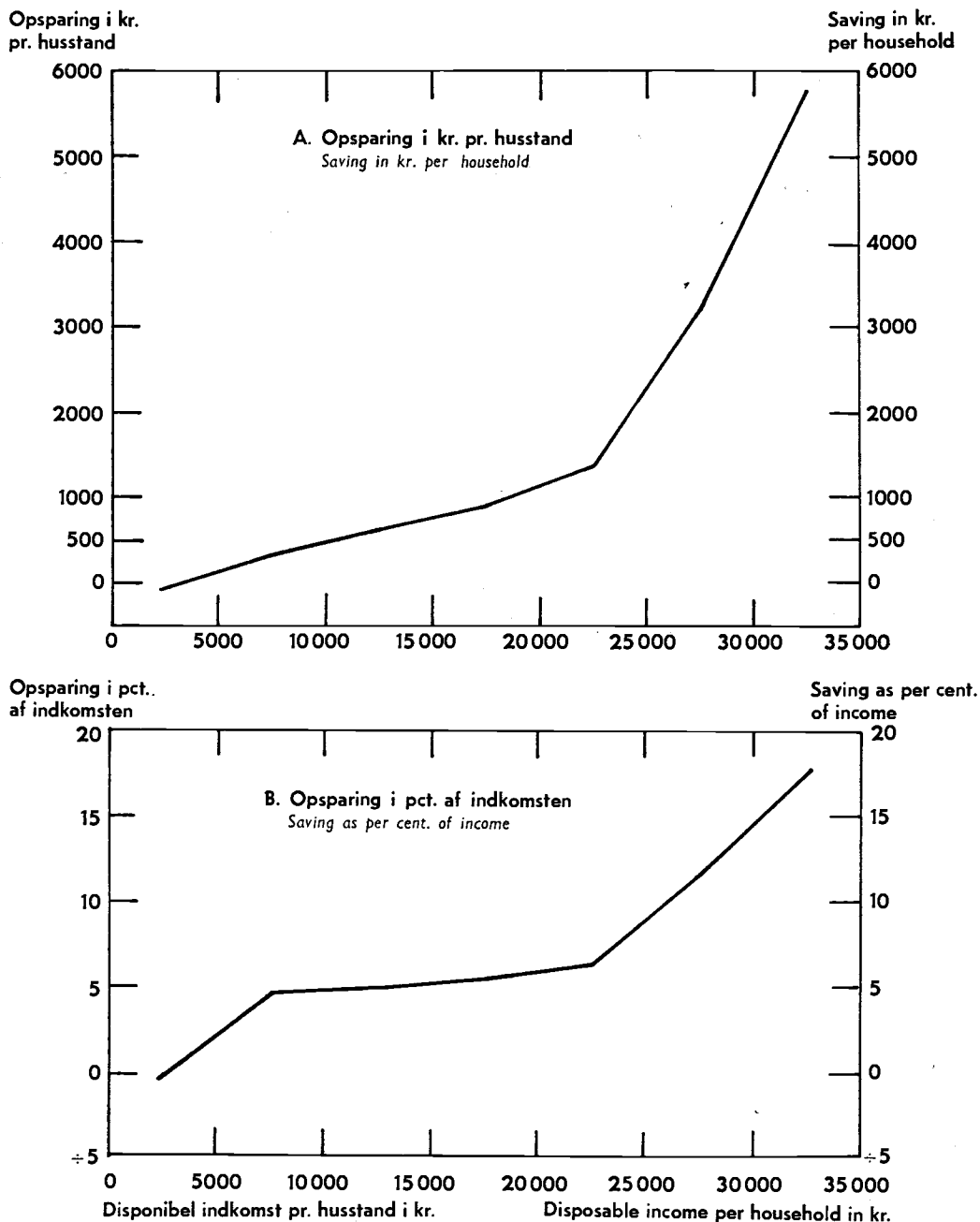
Tabel 6 viser den gennemsnitlige opsparing for husstande i de forskellige indkomstintervaller, særskilt for

de tolv lønmodtagergrupper samt for alle grupper under et¹. I figur 3 er tallene for hele landet indtegnet, hvorved man får et billede af sammenhængen mellem lønmodtagerhusstandenes opsparing og deres indtægt.

Tabel 6 er det første skridt henimod en »forklaring« af forskelle i opsparing fra husstand til husstand.

Den faktor, som både ifølge teoretiske overvejelser og ifølge empiriske undersøgelser må forventes at ind-

¹ De gennemsnitlige opsparingsbeløb i denne og en række af de følgende tabeller er beregnet ud fra grupperede opsparingsfordelinger. Ved denne beregning er midtpunktet i hvert opsparingsinterval anvendt som repræsentant for alle husstande i intervallet. Denne beregning vil derfor afvige fra de i tabel 5 anførte gennemsnitstal, der er beregnet på grundlag af en sammentælling af samtlige observationer.

Figur 3. **Opsparing pr. husstand i 8 indkomstgrupper. Alle lønmodtagere**
 Saving per household in 8 income groups. All wage and salary earners.

virke kraftigst på husstandenes opsparing, er den indkomst, som husstandene har disponeret over i undersøgelsesperioden. Alt andet lige må man forvente, at

der opsaves et større beløb ud af en høj indkomst end af en lav indkomst, hvilket tabellen og figur 3 da også bekræfter.

Det indkomstbegreb, der er anvendt i tabel 6 og de følgende tabeller, hvori husstandenes indkomst indgår, er den disponible indkomst, d.v.s. den samlede indkomst med fradrag af de betalte personlige skatter.

Man har valgt dette indkomstbegreb, fordi den del af indkomsten, som går til betaling af de direkte skatter, i almindelighed af husstandene betragtes som værende båndlagt og derfor ikke er til fri disposition ved husstandenes almindelige indkomstanvendelse, jfr. hvad der foran i kap. 2 side 11 er sagt om hensynet til stabilitet i opsparingsrelationerne.

Ved en vurdering af de enkelte tal i tabel 6 må man være opmærksom på, at de beregnede gennemsnitstal for opsparingen i de enkelte indkomstgrupper i mange tilfælde, som nævnt, er beregnet på grundlag af få iagttagelser og derfor er behæftet med stor usikkerhed. Til vejledning ved vurdering af disse gennemsnitstal er derfor antallet af indgåede observationer anført ud for hvert tal. Selvom man tager hensyn til denne usikkerhed, vil man imidlertid finde, at der i en del lønmodtagergrupper synes at indtræffe et fald eller i det mindste en afsvækket stigning i opsparingen, når indtægten når en vis størrelse, imellem 15 og 30 tusind kroner, et fald (eller afsvækket stigning), der dog atter afløses af stigende opsparing. For alle grupper under eet viser denne tendens sig ved en afsvækkelse af stigningen i opsparingskurven, når indtægten passerer indtægtsintervallet 10-14 tusind kr. Som det ses af figur 3B, hvor opsparingen er indtegnet som procent af indkomsten, har opsparingskurven nemlig et »knæk« ved indkomstintervallet 20-24 tusind kr.

Forklaringen på forholdet kan måske findes i de pågældende husstandes udgift til transport med egne transportmidler, især biler. I tabel 7 er vist den gennemsnitlige udgift pr. indkomstgruppe til transport med egne transportmidler, hvor gennemsnitsudgiften omfatter såvel egentlige driftsudgifter som køb af nye transportmidler. Tallene er indtegnet på figur 4.

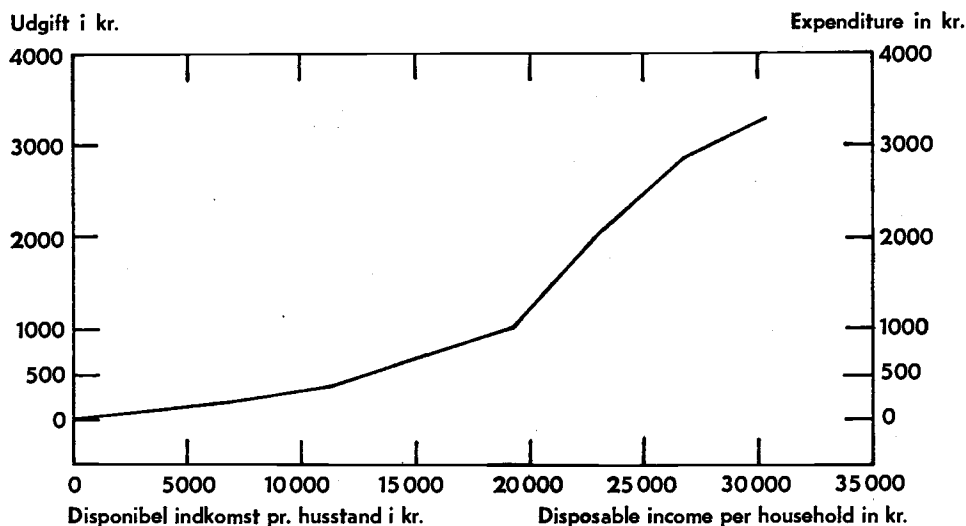
Tabel 7. **Udgift til transport med egne transportmidler i forskellige indkomstintervaller. Alle lønmodtagere¹**

Expenditure on transport by own means of transport in various income intervals. All wage and salary earners.

Disponibel indkomst	Udgift i kr.
0- 4 800 kr.	51
4 800- 9 400 »	219
9 400-13 800 »	352
13 800-18 000 »	696
18 000-21 800 »	978
21 800-25 500 »	2074
25 500-29 200 »	2829
Samtlige husstande	526

¹ Disse udgiftsbeløb er beregnet som gennemsnit pr. husstand indenfor intervaller af den samlede indkomst (d.v.s. disponible indkomst plus skat). Både i tabellen og i figuren har man imidlertid søgt at korrigere herfor ud fra kendskabet til den gennemsnitlige personlige skat i de samme indkomstintervaller.

TRANSLATION. - HEADING: disposable income, expenditure in kr. - NOTE: ¹ These expenditures have been calculated as average per household within intervals of total income (i.e. disposable income plus taxes). Both in the table and in the graph it has been attempted to adjust for this from the knowledge of average personal taxes in the same income intervals.

Figur 4.

Udgift til transport med egne transportmidler. Alle lønmodtagere
Expenditure on transport by own means of transport. All wage and salary earners

Tabel 8. **Gennemsnitlig opsparing pr. husstand i forskellige indkomstgrupper geografisk fordelt**

Average saving per household in various income groups. Geographic distribution.

	Disponibel indkomst i kr.							
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover
	1	2	3	4	5	6	7	8
	kr.							
A. Hovedstaden.....	÷ 157	173	443	776	1 558	1 899	3 278	6 933
B. Provinsbyerne.....	÷ 25	438	695	1 386	1 109	5 867	9 312	2 500
C. Landkommuner.....	89	355	856	392	(+620)	(5 156) ¹	(9 312) ¹	(2 500) ¹
A-C. Hele landet.....	÷ 6	345	617	945	1 381	3 214	5 770	6 199

¹ I udsnittet er de højere funktionærer og tjenestemænd i landkommuner repræsenteret ved provinsbyernes udspurgte husstande indenfor denne gruppe.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr. - FRONT COLUMN, A: the capital; B: provincial towns; C: rural districts; A-C: Denmark. - NOTE: ¹ In the sample higher public servants and salaried employees in rural districts are represented by the corresponding sample group in the provincial towns.

Tabellen og figuren viser klart, at udgiften til transport netop stiger stærkt ved det indtægtsniveau, hvor stigningen i opsparingen afsvækkes. Det kan imidlertid meget vel diskuteres, om det er rimeligt at regne udbetaling og afdrag på en bil som rent forbrug¹. En stor del af de beløb, der anvendes hertil, kunne med god grund betragtes som opsparing, al den stund den erhvervede bil har en levetid, der går væsentligt ud over året, hvori købet finder sted. I denne forbindelse kan det nævnes, at faldet i opsparing pr. husstand fra 968 kr. til ÷ 71 kr. ved overgang fra indkomstgruppen 10-14 tusind kroner til 15-19 tusind kroner i gruppen af ufaglærte arbejdere i landkommunerne ville blive til en væsentlig stigning (til 1 500 kr.), dersom husstande, der havde købt bil i året 1955, holdtes udenfor beregningerne. Tilsvarende gælder flere af de øvrige »uregelmæssigheder« i tabellen.

Med de nævnte to reservationer, usikkerheden på tallene og opsparingsbegrebets mangler, står det dog klart, at husstandens opsparing i alle lønmodtagergrupper under eet såvel som i hver enkelt af disse er meget stærkt positivt korreleret med husstandens disponible indkomst. Ved nærmere betragtning af tabel 6 vil man imidlertid se, at den opsparing, der præsteres ud af en given indkomst, varierer stærkt fra lønmodtagergruppe til lønmodtagergruppe, og mere end usikkerheden på tallene kan forklare. Der er derfor grund til at understrege det side 22 nævnte forhold, at opsparingen ikke kan forklares alene ved en enkelt faktor, men må forklares ud fra mange faktorer samtidige indflydelse. Et eksempel på disse andre faktorer har man netop i tilhørsforholdet til en bestemt lønmodtagergruppe².

I tabel 8 er de enkelte lønmodtagergrupperes opsparingsstal fra tabel 6 vejet sammen til hovedgrupper af lønmodtagerhusstande efter bopæl i henholdsvis Ho-

vedstaden, provinsbyerne og bymæssige landkommuner og i tabel 9 på tilsvarende måde efter socialgruppering i funktionærer og tjenestemænd og arbejdere.

Med given indtægt synes både bopælen og socialgrupperingen at være en udslagsgivende faktor for lønmodtagerhusstandenes opsparing. Med given indkomst synes Provinsbyernes lønmodtagere at præstere den største opsparing. Derimod viser tabel 8 ingen klar skillelinie mellem Hovedstaden og Landkommunerne, men dersom Landkommunernes opsparing korrigeres under hensyn til det ovenfor nævnte om transportomkostningerne, synes opsparingen her dog at overstige Hovedstadens.

I alle indkomstgrupper bortset fra gruppen 5-9 tusind kr. er funktionærers og tjenestemænds gennemsnitlige opsparing klart højere end arbejdergruppernes.

Foruden indkomst, bopæl og socialgruppering har man som væsentlige faktorer, der var bestemmende for private husstandes opsparing, peget på sådanne forhold som husstandens størrelse, husstandsoverhovedets alder, bevægelser i husstandens indkomst fra år til år og endelig husstandens formueforhold.

Tabellerne 8 og 9 viste, at der fortsat bestod en stærk korrelation mellem indtægt og opsparing, når påvirkningen fra bopæl og socialgruppering er elimineret.

I det følgende skal det da nærmere undersøges, hvorvidt andre forhold end de allerede nævnte øver indflydelse på opsparingen og videre, om disse andre forhold virker ind på korrelationen mellem indtægt og opsparing.

I tabel 10 er som et udgangspunkt for denne videre

¹ Jfr. omtalen af det anvendte opsparingsbegreb, side 15.

² Navnlige James S. Duesenberry har stærkt understreget forbrugets og opsparings afhængighed af miljøet, jfr. *Income, Saving and the Theory of Consumer Behaviour*, 1949, Cambridge, Massachusetts.

Tabel 9. Gennemsnitlig opsparing pr. husstand i forskellige indkomstgrupper for henholdsvis funktionærer og tjenestemænd samt arbejdere

Average saving per household in various income groups for public servants and salaried employees on one hand and workers on the other.

	Disponibel indkomst i kr.							
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover
	1	2	3	4	5	6	7	8
kr.								
I. Funktionærer og tjenestemænd i alt.....	227	284	669	1 209	1 651	3 010	6 661	7 708
II. Arbejdere i alt.....	÷70	359	593	671	1 031	(4 190)	(1 750)	(2 500)
I-II. Hele landet.....	÷6	345	617	945	1 381	3 214	5 770	6 199

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr. - FRONT COLUMN, I: public servants and salaried employees, total; II: workers, total; I-II: Denmark.

undersøgelse vist sammenhængen mellem indkomst og de andre faktorer, som med rimelighed kan forventes at øve indflydelse på opsparingen. Tabellen viser for 8 indkomstintervaller: gennemsnitlig husstandsstørrelse og gennemsnitlig alder for husstandsoverhovedet samt den andel af husstande, der har haft stigende indtægt, og den andel af husstandene, der har haft faldende indtægt fra 1954 til 1955.

Hvis der nu består en stærk korrelation mellem indkomsten og de andre faktorer, som formodes at øve indflydelse på opsparingen, vil der være fare for tilsløring af den opsparingsvirkning, som skyldes indkomsten isoleret.

Det fremgår af tabellen, at den gns. husstandsstørrelse for den laveste indtægtsgroupes vedkommende er væsentlig mindre end for samtlige husstande, 1,4 personer mod 3,0 personer. I de følgende indtægtsgupper fra 5 tusind kroner op til 25 tusind kroner er den

gns. husstandsstørrelse svagt stigende. For de højeste indtægter, 35 tusind kroner og derover, er husstandsstørrelsen dog atter faldende. En rimelig forhåndsformodning vedrørende husstandsstørrelsens betydning for husstandens opsparing - med given indkomst - er, at opsparingen vil være faldende med voksende husstandsstørrelse. Tabel 11, der viser den gennemsnitlige opsparing pr. husstand for de forskellige husstandsstørrelser særskilt for forskellige indkomstgrupper, bekræfter denne forhåndsformodning. Når man i tabel 6 fandt, at opsparingen vokser med stigende indkomst og sammenholder dette med det her fremdragne forhold, at husstandens størrelse er voksende med indkomsten helt op til indkomster på 25 tusind kroner, kan man derfor slutte, at den forstyrrende påvirkning (*falsk korrelation*) i denne forbindelse er negativ og altså svækker virkningen på opsparingen, der stammer fra indkomstniveauet.

Tabel 10. Husstandsstørrelse, husstandsoverhovedets alder, indtægtsvariation; gennemsnit indenfor 8 indtægtsgupper. Alle lønmodtagere

Size of household, age of head of household, income variation; averages within eight income groups. All wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.								I alt
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
a. Husstandsstørrelse.									
..... Antal personer	1,4	2,7	3,1	3,2	3,5	3,3	3,7	2,6	3,0
b. Husstandsoverhovedets alder. .... År	46	42	42	45	44	49	47	47	43
c. Antal med stigende indtægt. .... Pct	51,0	71,1	80,6	76,7	78,2	76,5	81,9	60,1	75,3
d. Antal med faldende indtægt. .... Pct	20,2	15,1	8,7	4,5	2,2	6,4	-	-	10,3

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN, a: size of household, number of persons; b: age of head of household, years; c: percentage with rising income; d: percentage with falling income.

Tabel 11. **Gennemsnitlig opsparing pr. husstand indenfor forskellige indkomstgrupper, særskilt for husstande af forskellig størrelse**

Average saving per household within various income groups, separately for households of different sizes.

Husstandsstørrelse (antal personer)	Disponibel indkomst i kr.					
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999
	1	2	3	4	5	6
	kr.					
1.	158	338	693	2 089	(5 576)	(1 250)
2.	÷206	331	752	1 424	1 029	6 113
3.	+394	313	512	908	2 753	5 206
4.	(250)	397	574	688	718	2 562
5.	(+125)	503	682	599	1 367	1 639
6.	--	437	729	239	+423	--
I alt	÷6	345	617	945	1 381	3 214

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-6: disposable income in kr. - FRONT COLUMN: size of household.

Tabel 12 viser, at husstandsoverhovedets alder synes at spille en vis rolle for opsparingen (med given indtægt), idet den gennemsnitlige opsparing pr. husstand i de hyppigst forekommende indkomstgrupper er mindst, hvor husstandsoverhovedet er mellem 35 og 50 år, d.v.s. de husstande, hvor forsørgerbyrden er størst, medens omvendt den gennemsnitlige opsparing er stor i de husstande, hvor husstandsoverhovedet enten er meget ung eller er over 60 år, d.v.s. de husstande, hvor forsørgerbyrden er mindst.

Med hensyn til opsparings afhængighed af svingninger i indkomsten fra periode til periode er den teori fremsat, at der af en given indtægt vil opspares et større beløb, dersom det pågældende års indtægt ligger over husstandens »normale« indtægt, end dersom årets indtægt er lavere end normalt¹, idet »normalindkomsten« er udtryk for husstandens forventede indkomst og derfor bestemmende for husstandens forbrug. I de to nederste linier i tabel 10 er anført, hvor stor en andel af husstandene i de forskellige indkomstklasser, der har haft stigende indkomst fra 1954 til 1955, og hvor stor en andel, der har haft faldende indkomst. I alle indkomstgrupper har mere end 50 pct. af husstandene haft stigende indkomst, men det må herved erindres, at »normal« indkomsten, d.v.s. lønmodtagernes subjektive vurdering af, hvilket indkomstniveau der er det normale, jo var voksende i perioden, fordi lønmodtagerne regner en stigende trend i lønudviklingen for »normal«. De i nederste linie i tabel 10 anførte husstande, der har haft faldende indtægt, repræsenterer derimod en mærkbar afvigelse fra den »normale« indkomstforskydning, og det er da også åbenbart, at antallet af disse husstande i de forskellige indkomst-

klasser er stærkt (negativt) korreleret med indtægten. I de lave indkomstgrupper er der relativt mange husstande, der har haft faldende indtægt, medens kun meget få husstande i de højere indkomstgrupper tilhører denne kategori. Hvis det nu er således, som teorien siger, at en husstands opsparing i et vist omfang er bestemt af indtrufne forskydninger i indkomst, vil den i tabel 10 fundne korrelation mellem indkomst og indkomstvariation kunne give anledning til forstyrrelser i den aflæste relation imellem indkomst og opsparing.

Af tabel 13, der viser opsparingen indenfor visse indkomstgrupper særskilt for husstande med stigende og faldende indkomst, fremgår det, at der synes at være en sådan sammenhæng mellem indkomstvariation og opsparing for given indtægt. Dette forhold er søgt illustreret ved sammenvejning af resultaterne fra de lønmodtagergrupper, hvor antallet af adspurgte er tilstrækkelig stort til, at gennemsnitsberegningerne kan gennemføres uden alt for stor usikkerhed.

Ingen af de hidtil inddragne øvrige variable synes dog at kunne ændre billedet af husstandens disponible indtægt som den dominerende faktor ved bestemmelsen af husstandens opsparing. Kun f.s.v. angår indflydelse fra stedfundne indkomstændringer er der tale om en væsentlig tilsløring af sammenhængen, idet indkomststigninger navnlig optræder i de højere indkomstintervaller, og således forstærker den opsparingsvirkning, som udgår fra den høje indkomst i sig selv. Imidlertid er betydningen af denne falske påvirkning (korrelation) ikke stor sammenlignet med den »rene« indkomstvirkning, og ydermere opvejes virkningen delvis af den modsat rettede påvirkning, der udgår fra variationer i husstandsstørrelsen, hvor jo tabel 10 viste en svag stigning i gennemsnitlig husstandsstørrelse for voksende indtægt op til et indkomstniveau på 25 tusind kroner, og hvor tabel 11 viste, at opsparingen pr. hus-

¹ Se f.eks. Franco Modigliani, *Fluctuations in the Saving Income Ratio. A Problem in Economic Forecasting*. Studies in Income & Wealth XI, New York 1949. Samt James Duesenberry: *Income, Saving and the Theory of Consumers Behaviour*, Cambridge, Massachusetts 1949.

Tabel 12. **Gennemsnitlig opsparing pr. husstand indenfor forskellige indkomstgrupper, særskilt for visse aldersintervaller for husstandsoverhovedet. Alle lønmodtagere**

Average saving per household within various income groups, separately for certain age intervals for head of household. All wage and salary earners.

Husstands- overhovedets alder	Disponibel indkomst i kr.								I alt
	0- 4 999	5 000- 9 999	10 000- 14 999	15 000- 19 999	20 000- 24 999	25 000- 29 999	30 000- 34 999	35 000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	kr.								
65 år og derover	÷662	441	635	1 438	2 146	(2 875)	-	-	671
60-64 år.....	118	303	1 019	1 804	1 456	(3 160)	-	-	994
50-59 ».....	155	196	803	1 048	1 572	3 112	3 647	(2 500)	730
35-49 ».....	17	273	552	733	1 336	2 353	(4 638)	(6 000)	638
25-34 ».....	÷81	398	436	1 091	1 428	(5 388)	(12 500)	(17 500)	533
24 år og deru..	101	375	829	(1 360)	(2 500)	-	-	-	574
I alt.....	÷6	345	617	945	1 381	3 214	5 770	6 199	639

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr; 9: total. - FRONT COLUMN: age of head of household.

stand for given indkomst er svagt faldende med husstandens størrelse.

Der er imidlertid en faktor tilbage, som endnu ikke har været inddraget i analysen, en faktor som ofte tillægges stor betydning i opsparingsteorien. Det er husstandenes formueforhold. Af et følgende kapitel vil det fremgå, at der er betydelige variationer i husstandenes formue. Hvis det nu er sådan, at disse variationer øver en væsentlig indflydelse på husstandenes opsparingsadfærd, må også denne faktor tages med i betragtning, når opsparingen skal »forklares«. Hvis yderligere husstandenes indkomst er positivt korreleret med deres formue (således som tabel 24 viser), må den aflæste korrelation mellem indkomst og opsparing kor-

rigeres under hensyn hertil, for at man kan få den »rene« indkomstvirkning frem.

Sammenhængen mellem de tre størrelser, indkomst, formue og opsparing er søgt illustreret under ét i tabel 14, idet den gennemsnitlige opsparing pr. husstand her er anført særskilt for 5 indkomstgrupper hver opdelt i 6 grupper efter formuens størrelse.

På forhånd måtte man måske vente, at en husstands opsparing ved given indkomst vil være mindre, når husstanden har stor formue, end dersom den ingen formue har, idet forbrugsønskerne hos husstandens medlemmer da kan imødekommes i et omfang, der evt. går ud over den løbende indkomst. Hvad siger nu tabel 14 herom?

Tabel 13. **Gennemsnitlig opsparing pr. husstand indenfor forskellige indkomstintervaller - særskilt for husstande med stigende og husstande med faldende indkomst. Sammenvejning af 9 lønmodtagergrupper¹**

Average saving per household within various income groups, separately for households with rising incomes and households with falling incomes. Weighted average of nine groups of wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.					
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999
	1	2	3	4	5	6
	kr.					
a. Stigende indtægt.....	157	350	567	845	1 325	1 569
b. Faldende indtægt.....	÷296	300	71	451	(1 864)	(750)
a-b. I alt².....	÷45	327	525	860	1 664	1 830

¹ Alle excl. højere funktionærer og tjenestemænd og faglærte arbejdere i provinsbyerne samt ufaglærte arbejdere i landkommunerne. Disse blev holdt udenfor beregningerne p.gr. a. for få iagttagelser (for mange uoplyste). ² En del husstande har angivet at have haft uændret indkomst. Disse husstande er medregnet her og derfor kan i alt-tallene i enkelte tilfælde afvige fra gennemsnitstallene for husstande med stigende indtægt og husstande med faldende indtægt.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-6: disposable income in kr. - FRONT COLUMN, a: rising income; b: falling income; a-b: total. - NOTE: ¹ All groups except higher public servants and skilled workers in provincial towns and unskilled workers in rural districts. These groups were left out of the calculations owing to too few observations (non-response too high). ² Some households have stated unchanged income. These households are included here, and therefore the total figures may in some cases deviate from the average figures for households with rising incomes and households with falling incomes.

Tabel 14. Gennemsnitlig opsparing pr. husstand i visse formueklasser indenfor 5 indkomstgrupper. Alle lønmodtagere

Average saving per household in certain property groups within five income groups. All wage and salary earners.

Formue	Disponibel indkomst i kr.					I alt
	0- 9 999	10 000- 14 999	15 000- 19 999	20 000- 24 999	25 000 og derover	
	1	2	3	4	5	
	kr.					
+15 000 kr. og derunder..	591	965	1 084	4 219	(8 000)	1 385
+14 999—+5 000 kr.	872	1 016	901	1 185	(7 877)	1 137
+ 4 999- 4 999 »	279	481	886	1 430	2 944	494
5 000-14 999 »	244	645	1 002	396	1 592	560
15 000-29 999 »	+32	697	1 459	2 790	3 036	996
30 000 kr. og derover...	1 121	1 438	2 156	1 748	5 536	2 112
I alt.....	315	617	945	1 381	3 724	639

TRANSLATION. — HEADING, Columns 1-5: disposable income in kr.; 6: total. — FRONT COLUMN: property.

Selvom den stærkt forenklede opstilling i tabellen naturligvis ikke tillader en præcis karakteristik af sammenhængen mellem de tre størrelser, indkomst, formue og opsparing, fremgår det dog umiddelbart, at den anførte forhåndsformodning ikke kan bekræftes.

Husstande med stor formue sparer ikke mindre af en given indtægt end andre husstande. Tværtimod viser tabellen, at både husstande med stor gæld og husstande med stor formue sparer væsentligt mere op end husstande med en formue omkring nul. Man kunne forklare denne adfærd ud fra en teori om, at husstande med stor gæld sparer meget op, fordi de er nødt til det, medens husstande med stor formue sparer meget op, fordi de er vant til det (det er måske derfor de har en stor formue).

Som det fremgår af kapitel 4 om formue og gæld, udgør værdien af eget hus en meget væsentlig del af

den samlede formue hos lønmodtagerne. Man kunne derfor tænke sig, at den relativt store opsparing i den gruppe af lønmodtagere, der har stor formue, skyldtes forskelle i forbrugs- og opsparingsvaner hos henholdsvis husejere og lejere. Noget sådant synes i visse lønmodtagergrupper, men ikke i alle, at være tilfældet, jfr. tabel 15, hvor den gennemsnitlige opsparing i visse indkomstgrupper er vist særskilt for husejere og lejere ved sammenvejning af resultaterne fra de lønmodtagergrupper, hvor antallet af adspurgte husstande er stort nok til, at en sådan opgørelse kan foretages.

Den korrektion af den i tabel 6 viste sammenhæng mellem indkomst og opsparing, som herefter må foretages for at den rene indkomstvirkning skal kunne isoleres, må bestå i en reduktion af opsparingsandelen i de højere indkomstgrupper (en del af denne opsparing skyldes disse indkomstgrupperes højere formuer)

Tabel 15. Gennemsnitlig opsparing pr. husstand indenfor forskellige indkomstintervaller særskilt for husejere og lejere. Sammenvejning af 8 lønmodtagergrupper¹

Average saving per household in various income intervals, separately for house-owners and tenants. Weighted average for eight groups of wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.					
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999
	1	2	3	4	5	6
	kr.					
a. Ejere.....	÷26	446	984	921	1 360	885
b. Lejere.....	57	323	530	1 308	1 535	3 620
a-b. Hele landet.....	12	371	738	1 166	1 467	3 018

¹ Alle excl. lavere tjenestemænd og funktionærer, faglærte arbejdere og ufaglærte arbejdere i Hovedstaden samt faglærte arbejdere i provinsbyerne. Disse blev holdt udenfor beregningerne p. gr. af for få iagttagelser (i. e. for få husejere).

TRANSLATION. — HEADING, Columns 1-6: disposable income in kr. — FRONT COLUMN, a: house-owners; b: tenants; a-b: Denmark. — NOTE: ¹ All groups except lower public servants and salaried employees, skilled and unskilled workers in the capital and skilled workers in provincial towns. These groups were left out of the calculations owing to too few observations (i.e. too few house-owners).

samt ligeledes en reduktion af de lavere indkomstgrupperes opsparingsandel (en del heraf skyldes disse grupperes højere gæld).

Som afslutning på denne gennemgang af mulige forklaringer på lønmodtagerhusstandenes opsparingsadfærd skal det atter fremhæves, at en fuldstændig udrødning heraf ville forudsætte en analyse, hvori samtlige indvirkende faktorer inddrages samtidig. I det foranstående har man kun inddraget en eller højst to forklarende faktorer i hver analyse, og forekomsten af påvirkninger på kryds og tværs mellem alle de nævnte faktorer kan derfor i en vis udstrækning have tilsløret billedet af de »sande« relationer mellem opsparing og de enkelte forklaringsfaktorer.

Sammenfattende kan det dog siges, at omend nogle af de i analysen inddragte faktorer udover indtægten

synes at udøve en ikke ubetydelig indflydelse på lønmodtagerhusstandens opsparingsadfærd, så er det imidlertid husstandens disponible indkomst, der står tilbage som den væsentligste faktor, når husstandens opsparing skal »forklares«.

Efter denne gennemgang af den samlede opsparing og dennes afhængighed af forskellige relevante økonomiske størrelser skal nu kort anføres fordelingerne af lønmodtagerhusstandene efter de forskellige former for opsparing; i tilknytning hertil gennemgås ganske kort sammenhængen mellem opsparingen på enkelte hovedposter og indkomsten, idet indkomsten synes at være den dominerende faktor til forklaring af opsparingsens størrelse, ikke alene for den samlede op-

Tabel 16. **Relativ fordeling af lønmodtagerhusstande efter opsparingsbeløb særskilt for 10 opsparingsposter**

Relative distribution of households of wage and salary earners by amount of saving, separately for ten items of saving.

Opsparingsintervaller for de enkelte poster	Opsparingspost									
	Kontantbeholdning og giro	Bankindskud på check og anfordr.	Bankindskud på opsigelse	Sparekasseindskud, check og anfordr.	Sparekasseindskud, opsigelse	Anden formue	Gæld til bank, ikke mod sikkerhed i fast ejendom	Pantegæld i fast ejendom	Gæld til handlende bortset fra kontogæld	Gæld i øvrigt
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	pct.									
+20 000 kr. og derunder . . .	—	—	—	—	—	—	0,52	—	—	—
+19 999→15 000 kr.	—	—	—	—	—	—	1,07	0,07	—	—
+14 999→10 000 »	—	0,61	0,80	0,12	0,43	0,66	—	—	—	0,87
+ 9 999→ 7 000 »	—	0,87	2,89	0,41	0,87	—	—	—	—	0,44
+ 6 999→ 5 000 »	0,26	0,57	1,81	0,75	0,72	} 2,18	0,50	} 0,25	—	2,65
+ 4 999→ 4 000 »	0,28	0,31	2,36	0,87	1,14		1,07		0,32	—
+ 3 999→ 3 000 »	1,50	2,59	1,52	0,58	1,04	} 3,25	2,69	} 0,32	0,77	2,51
+ 2 999→ 2 000 »	3,69	4,36	2,84	1,89	1,71		3,99		6,42	0,46
+ 1 999→ 1 000 »	5,41	9,07	4,79	5,84	7,34	5,17	8,76	0,54	3,63	10,85
+ 999→ + 500 »	10,28	10,56	6,95	8,72	6,15	} 14,91	15,46	1,27	14,71	} 28,82
+ 499→ + 1 »	28,02	18,35	5,24	17,68	6,70				54,71	
1— 499 kr. ¹	37,38	26,55	34,78	38,47	39,15	} 47,04	45,20	85,52	20,25	} 35,42
500— 999 »	7,46	11,67	8,76	9,83	9,44				12,53	
1 000— 1 499 »	} 4,25	5,30	7,22	5,93	8,47	} 9,17	12,53	9,33	1,11	} 7,87
1 500— 1 999 »		3,20	6,36	2,12	5,21				5,43	
2 000— 2 999 »	0,95	2,47	8,98	4,14	7,88	} 4,49	1,07	} 0,50	—	} 1,53
3 000— 3 999 »	0,24	1,81	2,42	1,71	2,12				2,81	
4 000— 4 999 »	0,12	0,70	0,87	0,29	0,31	} 2,76	0,33	} 0,54	—	} 0,52
5 000— 6 999 »	0,16	0,64	1,07	0,23	0,85				—	
7 000— 9 999 »	—	—	0,34	0,12	0,47	} 0,95	—	—	—	} —
10 000—14 999 »	—	0,37	—	0,30	—				—	
15 000—19 999 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 000 kr. og derover	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

¹ Husstande, der har angivet 0 ud for de respektive poster er ikke medregnet. Det drejer sig for de fleste af de anførte poster om en relativt stor andel af de adspurgte.

TRANSLATION. — HEADING, Columns 1—10: item of saving; 1: cash in hand and on post-cheque account; 2: bank deposits, cheque accounts, »demand« accounts; 3: bank deposits, accounts subject to notice; 4: savings banks deposits, cheque and »demand« accounts; 5: savings banks deposits, accounts subject to notice; 6: other property; 7: bank debt, excl. where security in real property; 8: mortgage debt on real property; 9: debt to retailers, except "deferred payment" schemes; 10: other debt. — FRONT COLUMN: saving intervals for the individual items. — NOTE: ¹ Households who have stated 0 under the various items have not been included. These households amount to rather a high percentage of the sample.

sparing, jfr. foran, men også for de enkelte poster heri.

Ligesom tilfældet var med den samlede opsparing fremviser også de enkelte opsparingsposter store variationer fra husstand til husstand, såvel mellem de forskellige lønmodtagergrupper som indenfor hver af disse.

Visse opsparingsformer er så sjældent forekommende, at en fordeling af de adspurgte husstande efter størrelsen af disse poster vil være behæftet med meget stor usikkerhed.

De poster, hvor mere end 95 pct. af samtlige adspurgte husstande har angivet ikke at have sparet op (evt. kan de skete ændringer i årets løb have opvejet hinanden) er derfor udelukket i tabel 16 og 16a, der viser husstandenes procentvise fordeling efter størrelsen af den præsterede opsparing på de enkelte opsparingsposter.

For alle poster, bortset fra ændring i beholdning af sparebeviser og præsterede pensions- og livsforsikringsbidrag, er fordelingerne karakteriseret ved en stærk ophobning lidt til højre for nulpunktet. Denne karakteristik gjaldt, som det vil erindres, også for den samlede opsparing.

Som det var tilfældet for husstandenes fordeling efter den samlede opsparing, gælder det også for hovedparten af de her anførte fordelinger, at de næsten alle er højreskæve; de to ovennævnte fordelinger – efter tilgang af sparebeviser og efter præsterede pensions- og forsikringsbidrag – kan efter sagens natur ikke antage negative værdier, således at højreskævheden bliver særlig udpræget for disse to fordelingers vedkommende.

I tabel 17 er herefter vist det gennemsnitlige beløb pr. husstand indenfor de forskellige indkomstgrupper, som lønmodtagerhusstandene har sparet op på de fire hovedposter, indskud på opsigelse i bank- og sparekasse, modtagne sparebeviser, betalte livs- og pen-

sionsforsikringspræmier samt ændringer i pantegæld.

For alle poster bortset fra ændring i pantegæld er

Tabel 16a. **Relativ fordeling af lønmodtagerhusstande efter opsparingsbeløb særskilt for 3 opsparingsposter**

Relative distribution of households of wage and salary earners distributed by amount of saving, separately for three items of saving.

Opsparingsintervaller for de enkelte poster	Opsparingspost		
	Præmieobligationsbeholdningen 1	Tilgangen af sparebeviser 2	Livs- og pensionsforsikringspræmier 3
	pct.		
÷ 1 kr. og deru.	2,59	.	.
1- 49 kr. . .	.	6,18	2,63
50- 99 » . .	46,41	11,74	11,63
100- 149 » . .	31,48	14,36	17,35
150- 199 » . .	7,42	20,22	13,34
200- 249 » . .	5,27	45,37	11,99
250- 299 » . .	3,00	1,66	8,53
300- 349 » . .		0,47	6,49
350- 399 » . .			6,01
400- 449 » . .	1,35		4,39
450- 499 » . .			3,00
500- 599 » . .	2,48		4,30
600- 699 » . .			2,76
700- 799 » . .			1,92
800- 899 » . .			1,22
900- 999 » . .			1,17
1 000-1 499 » . .			2,02
1 500-1 999 » . .			0,47
2 000 kr. og dero.			0,78
I alt	100,00	100,00	100,00

TRANSLATION. – HEADING, Columns 1-3: item of saving; 1: stock of premium bonds; 2: increase in saving certificates; 3: life insurance premiums. – FRONT COLUMN: saving intervals for the individual items.

Tabel 17. **Gennemsnitlig opsparing på hovedposter pr. husstand indenfor 8 indkomstgrupper. Alle lønmodtagere**

Average saving by main items per household within eight income groups. All wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.								I alt
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	kr.								
I. Gnstl. indskud på opsigelse i bank og sparekasse.	±65	7	85	112	212	380	733	446	68
II. Tilgang i beholdning af sparebeviser 1955	15	103	177	199	214	230	243	271	152
III. Gnstl. indbetalte livsforsikringspræmier	31	117	202	327	513	954	1028	972	212
IV. Afdrag på pantegæld	29	78	158	135	208	72	95	423	124

TRANSLATION. – HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr.; 9: total. – FRONT COLUMN, I: Average deposit with bank or savings bank, subject to notice; II: increase in stock of saving certificates 1955; III: average life insurance premiums; IV: repayment of mortgage debt.

Tabel 18. **Opsparingsens sammensætning. Alle lønmodtagere, hovedgrupper af lønmodtagere, samt særskilt for 12 lønmodtagergrupper**
Composition of saving. All wage and salary earners, main groups of wage and salary earners, and separately for twelve groups of wage and salary earners.

	Antal husstande	Ændring i kont. behold. samt check og anford.	Indsat på opsigelse	Sparebeviser	Betalte livsforsikringspræmier	Ændring i øvrige formueposter	Ændring i pantegæld	Ændring i øvrige gældsposter	I alt opsparing	I pct. af opsparing i alt			
										Sparebeviser	Betalte livsforsikringspræmier	Ændring i pantegæld	I alt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
kr.									pct.				
I. »Normale« husstande													
A. Hovedstaden	-	÷63	55	158	214	93	79	÷18	518	30	41	16	87
a. Højere funkt. m.v.	325	÷217	90	196	493	408	224	÷9	1185	17	42	19	78
b. Lavere funkt. m.v.	444	28	÷5	145	210	1	67	÷3	443	33	47	15	95
c. Faglærte arbejdere	198	÷76	61	178	157	99	35	÷30	424	42	37	8	87
d. Ufaglærte arbejdere	241	÷37	74	134	119	÷8	46	÷25	303	44	39	15	98
B. Provinsbyerne	-	6	÷11	148	210	227	134	÷107	607	24	35	22	81
a. Højere funkt. m.v.	206	206	51	204	572	473	189	÷464	1231	17	46	15	78
b. Lavere funkt. m.v.	324	101	÷2	140	254	186	130	÷216	593	24	43	22	89
c. Faglærte arbejdere	146	÷17	84	156	150	163	148	÷5	679	23	22	22	67
d. Ufaglærte arbejdere	205	÷84	÷92	130	119	214	110	÷13	384	34	31	29	94
C. Landkommuner	-	÷86	÷3	125	170	186	182	÷77	497	25	34	38	97
b. Lavere funkt. m.v.	310	÷327	÷19	130	238	390	180	÷49	543	24	44	33	101
c. Faglærte arbejdere	155	÷91	÷127	144	159	65	178	÷35	293	49	54	61	164
d. Ufaglærte arbejdere	264	÷110	32	119	124	140	217	÷35	487	24	25	45	94
e. Landarbejdere	158	÷17	4	84	62	136	105	÷47	327	26	19	32	77
A-C. Hele Landet		÷44	17	145	202	164	124	÷64	544	27	37	23	87
a. Højere funkt. m.v.		÷9	71	200	532	440	207	÷233	1208	17	44	17	78
b. Lavere funkt. m.v.		1	÷6	141	230	129	107	÷88	514	27	45	21	93
c. Fagl. arbejdere		÷55	38	163	155	118	104	÷21	502	32	31	21	84
d. Ufagl. arbejdere		÷75	0	128	120	117	118	÷23	385	33	31	31	95
e. Landarbejdere		÷17	4	84	62	136	105	÷47	327	26	19	32	77
II. »Arv og gave« husstande .													
	120	72	511	121	184	1434	49	44	2415	5	8	2	15

TRANSLATION. - HEADING, Column 1: number of households; 2: change in cash in hand and on cheque and »demand«; 3: deposited at notice; 4: saving certificates; 5: life insurance premiums paid; 6: changes in other property items; 7: changes in mortgage debt; 8: changes in other debt items; 9: saving, total; 10-13: as per cent. of saving; 10: saving certificates; 11: life insurance premiums paid; 12: changes in mortgage debt; 13: total. - FRONT COLUMN, I: "normal" households; A, B and C: see table 3, page 18; II: "inheritance and gift" households.

der for alle lønmodtagergrupper under ét, som ventet, en stærk, positiv korrelation mellem det opsparede beløb og indkomsten. Med hensyn til ændring i pantegæld tilslores denne korrelation af optagelse af ny pantegæld i forbindelse med køb af hus, men også her er der dog tale om positiv korrelation.

For alle lønmodtagergrupper under et beregnes den gennemsnitlige opsparing pr. husstand til 544 kr., jfr. tabel 5.

De forskellige hovedposter heri er angivet i tabel 18 dels i absolutte beløb pr. husstand og dels i procent af af den samlede opsparing i de respektive lønmodtagergrupper. I bilagstabel VI er anført en mere detaljeret opdeling af opsparingen.

Det fremgår af tabel 18, at den opsparing, der er bundet ved kontrakt (afdrag på pantegæld, betaling af livsforsikringspræmier) eller på anden måde (f.eks. sparebevisopsparingen), udgør langt den overvejende del af den samlede opsparing hos lønmodtagerbefolkningen. For alle grupper under et udgør denne opsparing 87 pct. af den samlede nettoopsparing, nemlig 37 pct. i livsforsikringspræmier, 23 pct. i afdrag på pantegæld i fast ejendom og 27 pct. i sparebevisopsparing. For gruppen af lavere funktionærer og tjenestemænd i landkommunerne udgør opsparingen på disse tre opsparingsformer 101 pct. af den samlede nettoopsparing, således at nettoværdien af opsparingen på alle øvrige poster er meget nær ved nul. For gruppen af faglærte arbejdere i landkommunerne er opsparingen på alle øvrige poster mindre end nul, idet opsparingen på de tre hovedposter er 114 pct. af den samlede nettoopsparing i denne gruppe.

Med udgangspunkt i de i tabel 5 anførte oplysninger om den gennemsnitlige opsparing pr. husstand i de forskellige lønmodtagergrupper skal der herefter afsluttende gøres nogle bemærkninger om lønmodtagerbefolkningens samlede opsparing i relation til nationalindkomststatistikens oplysninger om den samlede personlige opsparing; i forbindelse hermed skal de enkelte opsparingsposters andel i totalopsparingen kort berøres.

For alle lønmodtagergrupper under ét beregnes den gennemsnitlige opsparing pr. husstand som nævnt til 544 kr. Ved denne beregning har man set bort fra 120 »arv og gave«-husstande, jfr. det følgende afsnit, men når man ønsker at foretage opregning for hele lønmodtagerbefolkningen, må der naturligvis også tages hensyn til disse. En gennemsnitsberegning, hvori indgår samtlige de af undersøgelsen omfattende husstande, i alt 3100, giver en opsparing pr. husstand på 616 kr. til resultat. Med udgangspunkt i oplysninger fra folketællingen i 1950 kan antallet af lønmodtager-

husstande i 1955 ansættes til ca. 700000. Multipliseres dette antal med det beregnede opsparingsbeløb pr. husstand, 616 kr., kommer man til en samlet opsparing i landets lønmodtagerhusstande i 1955, på ca. 425 mill. kr.

For at kunne vurdere størrelsesordenen af dette tal må man søge at finde talmæssige oplysninger for den samlede opsparing. Sådanne oplysninger findes i nationalindkomststatistikken, og da det anvendte opsparingsbegreb i nationalindkomststatistikken i store træk svarer til det opsparingsbegreb, man har anvendt i nærværende undersøgelse, skulle der være basis for en sammenligning mellem opsparingsoplysningerne fra de to kilder. Det skal dog understreges, at der knytter sig væsentlige usikkerhedsmomenter til de angivne opsparingsbeløb efter begge kilder på grund af vanskeligheder ved begrebsafgrænsningen og ikke mindst ved selve opgørelsen af tallene. Ifølge nationalindkomststatistikken¹ androg den samlede nettoopsparing i hele landet i 1955 ca. 3200 mill. kr. Heraf udgjorde den offentlige nettoopsparing (nettoinvesteringer + overskud på drifts- og anlægsbudgettet) ca. 1200 mill. kr. Af de resterende 2000 mill. kr. kan skønmæssigt ca. 400 mill. kr. henføres til selskabsopsparing, således at den personlige private opsparing i alt kan ansættes til ca. 1600 mill. kr. Det vil altså sige, at lønmodtagerne tegner sig for godt en fjerdedel af den samlede personlige opsparing, medens de 700000 lønmodtagerhusstande omfatter ca. 45 pct. af befolkningen. Herved må man dog atter erindre, at denne beregning inkluderer sparebevisopsparingen. En opsparingsundersøgelse i et år, hvor husstandene ikke foretog denne form for opsparing, ville formentlig resultere i en lavere opsparingsandel for lønmodtagerbefolkningen.

Indtægt og opsparing i 120 „arv og gave“ husstande

Efter den definition af indkomstbegrebet, der er anvendt i nærværende undersøgelse, omfatter en husstands indkomst også modtagne arv- og gavebeløb såvel som andre ekstraordinære kontantydelse, legater, lotterigevinster o.l., jfr. kap. 2 side 15. Da man imidlertid har ment, at husstande, hvor disse ydelser androg en væsentlig del af den samlede indkomst, ville fremvise en opsparingsadfærd, der afveg fra »normale« lønmodtagere med samme indkomst, er de lønmodtagerhusstande, hvori arv- og gavebeløbene androg mere end 15 pct. af indkomsten, blevet udelukket af undersøgelsen. Det drejer sig om i alt 120 husstande fordelt over alle lønmodtagergrupper og indkomstintervaller.

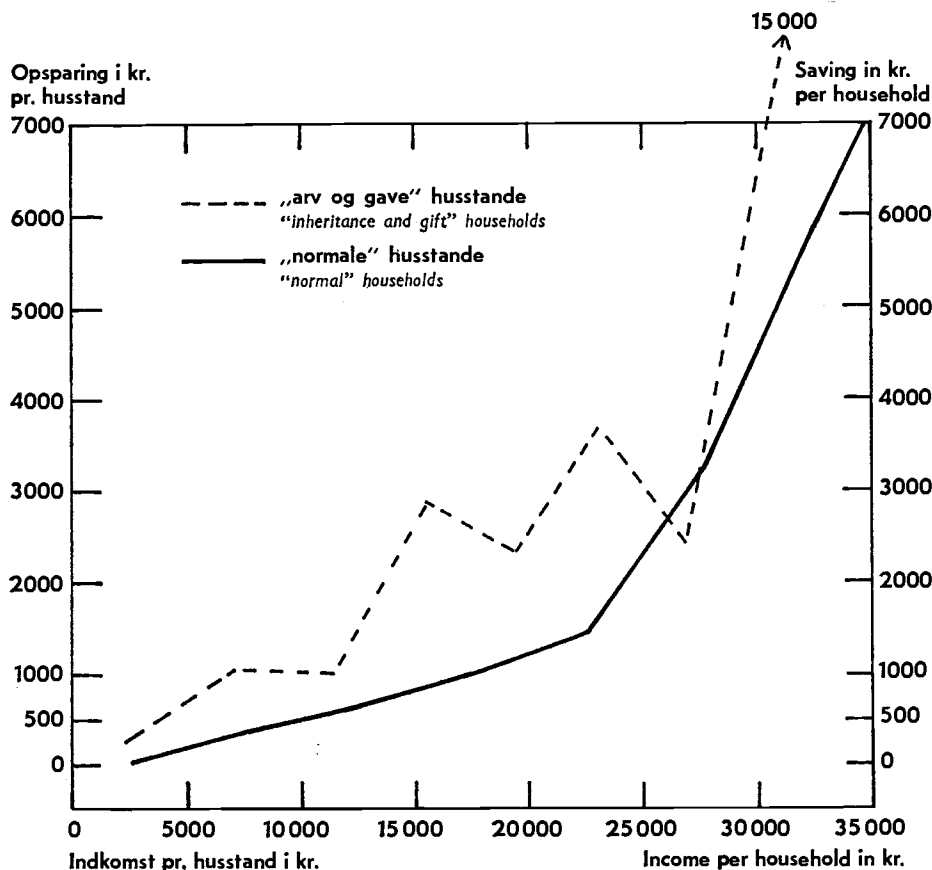
¹ Se Statistiske Efterretninger nr. 41, 17/6 1957.

Det vil være af interesse at undersøge, hvorvidt disse 120 husstande faktisk i deres opsparingsadfærd afviger fra de ca. 3000 »normale« husstande. Desværre er en sammenligning indenfor hver lønmodtagergruppe ikke mulig, da antallet af husstande er alt for lille hertil. Derfor er sammenligninger i det følgende kun foretaget for alle lønmodtagergrupper under ét. Medens de tolv grupper »normale« lønmodtagerhusstande er vejet sammen under hensyn til deres repræsentation i hele befolkningen, er tallene for »arv og gave«-husstandene for hele landet et uvejet gennemsnit af de 120 omhandlede husstande; man må herved være opmærksom på, at de forskellige lønmodtagergrupper indgår med højst uensartet vægt i de to iagttagelsesmaterialer, således at der heri ligger en væsentlig svaghed i sammenligningsgrundlaget.

I tabel 19 er vist den gennemsnitlige opsparing pr. husstand indenfor hvert interval af den disponible indkomst. For de 120 »arv og gave«-husstande er den disponible indkomst imidlertid ikke beregnet direkte; i tabellen har man derfor korrigeret de anvendte ind-

komstintervaller under hensyn til den betalte personlige skat indenfor de forskellige indkomstgrupper, således at de to fordelinger bliver sammenlignelige. I figur 5 er den gennemsnitlige opsparing pr. husstand indenfor hver indkomstgruppe tegnet ind; for de 120 »arv og gave«-husstande er indkomstoplysningerne overalt korrigeret under hensyn til den betalte personlige skat, således at de to kurver er direkte sammenlignelige.

Oversigten og kurven viser, at de 120 »arv og gave«-husstande på afgørende punkter adskiller sig fra gennemsnittet af lønmodtagerhusstande; opsparingskurven viser, at opsparingen i gennemsnit ligger væsentligt højere end i de almindelige lønmodtagerhusstande. Dette sidste er i god overensstemmelse med forhåndsformodningerne, idet disse husstande, der ekstraordinært har modtaget store arv- og gaveydelse, vil være tilbøjelige til at spare en væsentlig del heraf. Dette kan dels skyldes, at husstandene måske ikke opfatter disse ydelser på samme måde som den øvrige indkomst, men nærmest som en slags kapitaloverførsel, der ikke

Figur 5.

Opsparing pr. husstand i 8 indkomstgrupper
 Saving per household in 8 income groups.

Tabel 19. **Gennemsnitlig opsparing pr. husstand i forskellige indkomstgrupper. Særskilt for „normale“ lønmodtagerhusstande og „arv og gave“ husstande**

Average saving per household in various income groups. Separately for "normal" households of wage and salary earners and "inheritance and gift" households.

Disponibel indkomst	Gnstl. op-sparing for »normale« husstande	Gnstl. op-sparing for »arv og gave« husstande	Antal »arv og gave« husstande	Disponibel indkomst
	1	2	3	
	kr.	kr.		
0- 4999kr.	÷ 6	240	11	0- 4800 kr.
5 000- 9999 »	345	1042	30	4800- 9400 »
10000-14999 »	617	982	41	9400-13800 »
15000-19999 »	945	2819	15	13800-18000 »
20000-24999 »	1381	2295	13	18000-21800 »
25000-29999 »	3214	(3643)	2	21800-25500 »
30000-34999 »	5770	(2375)	2	25500-29200 »
35000- »	6199	15013	6	29200- »
<i>I alt</i>	639	2439	120	

TRANSLATION. - HEADING, Column 1: average saving for "normal" households; 2: average saving for "inheritance and gift" households; 3: number of "inheritance and gift" households. - FRONT COLUMN: disposable income.

umiddelbart »bør« indgå i forbruget; men det kan også skyldes, at disse ydelser gør husstandene til »plusvarianter« indenfor deres respektive indkomstgrupper, hvorfor incitamentet til forbrugsudvidelse bliver mindre fremtrædende, jfr. tabel 10 og de vedføjede kommentarer om opsparingsadfærd hos husstande med voksende indkomst.

En undersøgelse af opsparens sammensætning hos de 120 »arv og gave«-husstande viser, at den kontraktbundne opsparing udgør en væsentlig mindre andel af den samlede opsparing, end tilfældet er hos de »normale« lønmodtagerhusstande, nemlig henholdsvis 15 pct. og 87 pct., hvilket også peger i retning af, at de modtagne ekstraordinære kontantydelse har sat de pågældende husstande i stand til at foretage en opsparing udover det »normale«.

Afbetalingsgæld, ændring heri og samlede udgifter i forbindelse med køb på afbetaling

Som nævnt i kap. 2 om afgrænsningen af opsparingsbegrebet henregnes ændringer i afbetalingsgæld og kontogæld¹ ikke til opsparing i nærværende opsparings-

¹ D.v.s. gæld i forbindelse med køb af flere forskellige varer, hvor betalingen sker i periodiske rater. Det drejer sig i første række om kontogæld i stormagasiner.

undersøgelse. Diskussionen om dette afgrænsningsproblem skal ikke gentages her, der henvises herom til side 15 i kap. 2. På dette sted skal derimod forskellige problemer i tilknytning til afbetalingskøb kort berøres, da dette kan have interesse i sig selv, uanset hvorledes undersøgelsens opsparingsbegreb afgrænses.

I tabel 20 er vist kontogæld og afbetalingsgæld og ændring heri indenfor de forskellige hovedgrupper af lønmodtagerhusstande.

I gennemsnit for samtlige lønmodtagerhusstande udgør afbetalingsgælden og kontogælden henholdsvis 180 kr. og 12 kr.; i løbet af 1955 er disse gældsposter forøget med henholdsvis 19 kr. og 6 kr. Disse gennemsnitstal for samtlige lønmodtagerhusstande dækker imidlertid, som oversigten viser, over store forskelle imellem de enkelte grupper af lønmodtagerhusstande. Afbetalingsgæld er almindeligt forekommende i samtlige grupper, dog mest udpræget i Hovedstaden, medens systemet med kontokøb så at sige ikke forekommer uden for hovedstadsområdet. Indenfor de fem socialgrupper er afbetalingsgælden betydeligst for gruppen af faglærte arbejdere, 250 kr. pr. husstand, den er lidt lavere for højere funktionærer og tjenestemænd, 217 kr., omkring 150 kr. for både lavere funktionærer og tjenestemænd og ufaglærte arbejdere og lavest for landarbejdere, 66 kr., medens kontogælden er størst for de to funktionærgrupper, ca. 20 kr. pr. husstand.

Tabel 20. **Afbetalingsgæld og kontogæld pr. husstand 1/1 1955 og ændringer heri i løbet af 1955. Hovedgrupper af lønmodtagere**

Hire-purchase debt and "deferred payment" debt per household on 1 January, 1955 and changes in this in the course of 1955. Main groups of wage and salary earners.

	Afbetalingsgæld pr. husstand 1/1 1955	Gældsforøgelse (÷) eller formindskelse i året 1955	Kontogæld pr. husstand 1/1 1955	Gældsforøgelse (÷) eller formindskelse i året 1955
	1	2	3	4
	kr.			
A. Hovedstaden . . .	219	+77	26	+14
B. Provinsbyerne . . .	182	28	3	+1
C. Landkomm.	116	7	2	-
A-C. Hele landet .	180	+19	12	+6
a. Høj. funkt. m.v.	217	+4	19	+13
b. Lav. funkt. m.v.	149	+38	21	+4
c. Fagl. arbejdere . .	246	+24	13	+7
d. Ufagl. arbejdere	158	+9	7	+5
e. Landarbejdere . .	66	+42	2	-

TRANSLATION. - HEADING, Column 1: hire-purchase debt per household 1 Jan. 1955; 2: "deferred payment" debt per household 1 Jan. 1955; 3 and 4: increase (÷) or decrease in debt during 1955. - FRONT COLUMN: see table 3, page 18.

Tabel 21. **Gennemsnitlig afbetalingsgæld i kroner 1/1 1955 pr. husstand indenfor 8 indkomstgrupper. Alle lønmodtagere og særskilt for 12 lønmodtagergrupper¹**

Average hire-purchase debt on 1 January, 1955 per household within eight income groups. All wage and salary earners and separately for twelve groups of wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.								I alt 9
	0- 4999 1	5000- 9999 2	10000- 14999 3	15000- 19999 4	20000- 24999 5	25000- 29999 6	30000- 34999 7	35000 og derover 8	
A. Hovedstaden									
a. Højere funktionærer og tjenestemænd.....	(0) 1	(0) 2	92 75	152 142	426 72	391 22	0 6	0 5	209 325
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd.....	0 8	62 134	165 203	252 79	403 16	(413) 4	-	-	157 444
c. Faglærte arbejdere...	(0) 2	175 20	305 102	309 57	650 15	(0) 2	-	-	313 198
d. Ufaglærte arbejdere...	72 9	132 77	320 100	223 47	108 6	-	(0) 1	(650) 1	227 241
B. Provinsbyerne									
a. Højere funktionærer og tjenestemænd.....	-	350 5	155 75	168 74	192 39	1531 8	(1125) 4	(0) 1	243 206
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd.....	13 16	157 113	97 142	286 50	(2083) 3	-	-	-	161 324
c. Faglærte arbejdere...	-	241 54	166 74	397 15	(2250) 2	(0) 1	-	-	245 146
d. Ufaglærte arbejdere...	59 11	125 105	218 79	272 9	(0) 1	-	-	-	163 205
C. Landkommuner									
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd.....	0 16	189 152	143 123	181 16	(0) 3	-	-	-	159 310
c. Faglærte arbejdere...	(0) 2	84 79	90 67	1000 6	(4500) 1	-	-	-	149 155
d. Ufaglærte arbejdere...	14 14	70 150	166 86	136 14	-	-	-	-	102 264
e. Landarbejdere.....	47 19	69 124	0 14	(2250) 1	-	-	-	-	74 158
A-C. Hele landet.....	38	121	199	245	462	629	465	171	190

¹ Tallene med petit angiver antal husstande.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: see table 3, page 18. - GENERAL NOTE: the figures in small type signify number of households.

Sammenhængen mellem indkomst og afbetalingsgæld, den dominerende af de to gældsposter, er belyst i tabel 21, der for alle 12 lønmodtagergrupper, samt for hele landet, viser den gennemsnitlige afbetalingsgæld pr. indkomstinterval.

For alle lønmodtagerhusstande under eet viser oversigten, at afbetalingsgælden er voksende med indkomsten op til en indkomst imellem 25 og 30 tusind kroner. For indkomster herover synes afbetalingsgælden at være faldende, men antallet af iagttagelser er her for ringe til en sikker konklusion. En lignende sammenhæng kan konstateres for flere af de enkelte lønmodtagergrupper.

Hverken den samlede afbetalingsgæld eller ændrin-

ger heri giver imidlertid noget klart billede af den betydning, som udgifter til afbetalingskøb har i det samlede budget. Efter denne undersøgelses afgrænsning mellem forbrug og opsparing betragtes udbetaling og de i årets løb betalte afdrag som forbrug i forbindelse med afbetalingskøb, jfr. kap. 2 side 15. Dette »afbetalingsforbrug« er i tabel 22 vist i gennemsnit pr. husstand i de forskellige indkomstintervaller, særskilt for de 12 lønmodtagergrupper og for hele landet. Desuden er for hele landet vist, hvor stor en del af dette forbrug, der går til de forskellige arter af afbetalingskøb, transportmidler, radio og fjernsyn, møbler, husholdningsredskaber samt en restgruppe.

For hele landet under ét viser tabellen, at der an-

Tabel 22. **Gennemsnitlig udgift pr. husstand i forbindelse med afbetalingskøb indenfor 8 indkomstgrupper for alle afbetalingskøb under ét og for de enkelte arter af afbetalingskøb. Alle lønmodtagere og f.s.v. angår den samlede afbetalingsudgift tillige særskilt for 12 lønmodtagergrupper ¹**

Average expenditure per household in connection with hire-purchases within eight income groups for all hire-purchases as a whole, and for the individual types of hire-purchases. All wage and salary earners and, in the case of total hire-purchase expenditure, also separately for twelve groups of wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
A. Hovedstaden									
a. Højere funktionærer og tjenestemænd.	(500)	(0)	280	327	382	773	0	700	357
	1	2	75	142	72	22	6	5	325
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd.	71	149	419	671	344	(500)	-	-	374
	8	134	203	79	16	4	-	-	444
c. Faglærte arbejdere.	(0)	75	324	763	667	(750)	-	-	452
	2	20	102	57	15	2	-	-	198
d. Ufaglærte arbejdere.	56	253	380	606	417	-	(0)	(500)	371
	9	77	100	47	6	-	1	1	241
B. Provinsbyerne									
a. Højere funktionærer og tjenestemænd.	-	200	213	162	410	438	(1250)	(0)	260
	-	5	75	74	39	8	4	1	206
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd.	63	150	190	150	(500)	-	-	-	167
	16	113	142	50	3	-	-	-	324
c. Faglærte arbejdere.	-	157	216	233	(1000)	(0)	-	-	205
	-	54	74	15	2	1	-	-	146
d. Ufaglærte arbejdere.	45	152	240	333	(0)	-	-	-	188
	11	105	79	9	1	-	-	-	205
C. Landkommuner									
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd.	0	191	236	188	(0)	-	-	-	197
	16	152	123	16	3	-	-	-	310
c. Faglærte arbejdere.	(0)	278	216	917	(4500)	-	-	-	300
	2	79	67	6	1	-	-	-	155
d. Ufaglærte arbejdere.	36	87	163	143	-	-	-	-	112
	14	150	86	14	-	-	-	-	264
e. Landarbejdere.	0	129	464	(0)	-	-	-	-	142
	19	124	14	1	-	-	-	-	158
A-C. Hele landet	39	157	278	442	472	608	516	477	267
Heraf:									
1. Transportmidler.	0	49	105	245	279	546	465	66	122
2. Radio og fjernsyn.	2	18	32	34	70	35	51	0	28
3. Husholdningsredsk.	7	16	22	24	20	2	0	69	19
4. Møbler m.v.	5	37	86	85	95	16	0	330	67

¹ Tallene med petit angiver antal husstande.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN, A, B and C: see table 3, page 18; A-C: Denmark; of which, 1: means of transport; 2: radio and television sets; 3: household utensils; 4: furniture, etc. - GENERAL NOTE: the figures in small type signify number of households.

vendtes godt 250 kr. af indtægterne på afbetalingskøb, hvoraf alene 122 kr. på transportmidler og 67 kr. på møbler. Der synes normalt at være en stærk positiv korrelation mellem samlet »afbetalingsudgift« og husstandens indkomst. Ligeledes synes der for alle de

nævnte arter af afbetalingskøb at herske en lignende sammenhæng, dog således at afbetalingsudgift til husholdningsredskaber og møbler, kulminerer ved en lavere indkomst end afbetalingsudgift til radio, fjernsyn og transportmidler.

4. Formue og gæld

Opsparingen er i denne undersøgelse blevet bestemt som forskellen mellem nettoformuen ved begyndelsen og slutningen af året 1955.¹ Man har derfor måttet indhente detaljerede oplysninger om lønmodtagernes formue- og gældsforhold; formueoplysningerne er en slags biprodukt ved udarbejdelsen af opsparingstal-lene.

Det er ikke nødvendigt i detaljer at diskutere, hvilket formuebegreb, der her er tale om, for det er i alt væsentligt fastlagt ved afgrænsningen af det benyttede opsparingsbegreb, idet disse to begreber naturligvis er snævert forbundne, jfr. kap. 2.

Det skal dog nævnes, at dersom der er en systematisk fejl ved opgørelsen af visse formue- og gældsposter, behøver denne fejl ikke nødvendigvis at blive overført på det beregnede opsparingsbeløb. Hvis fejlen i formueopgørelsen er af samme omfang på de to opgørelsestidspunkter, vil jo forskydningerne i formuebeløbene alligevel udtrykke den »sande« opsparing. Fejl af denne art gør sig gældende navnlig ved en enkelt formuepost, nemlig værdien af fast ejendom. De tal, der gives i det følgende for lønmodtagernes nettoformue pr. 1/1 1955, må derfor læses med dette forbehold.

I undersøgelsen er statusværdien af fast ejendom både ved begyndelsen og slutningen af året 1955 opgjort til ejendomsskyldværdien ved 1950-vurderingen, medens opsparingen under denne post alene omfatter beløb, der er anvendt til køb af fast ejendom eller forbedring af fast ejendom i året 1955 (beløb modtaget ved salg af fast ejendom regnes som negativ opsparing) Dette indebærer imidlertid, at opsparingen på denne post ifølge det anvendte opsparingsbegreb kan fastsættes, uanset om værdien ifølge ejendomsskyldvurderingen afviger væsentligt fra handelsværdien.

Som det er nævnt i kapitel 2, omfatter det anvendte opsparingsbegreb ikke urealiserede kapitalgevinster (og -tab). Derfor vil ændringer i handelsværdien af fast ejendom i løbet af 1955 ikke influere på opsparings størrelse. Statistikken over handelsværdien af fast ejendom viser, at der i året 1955 har været en vis forskydning i værdien af beboelsesejendomme med én lejlighed, nemlig en stigning på ca. 4 pct.

Selvom de nævnte forhold ved værdiansættelsen af

fast ejendom således ikke behøver at influere på opgørelsen af opsparingen, vil de naturligvis kunne få alvorlige konsekvenser for formueopgørelsen. Man får et indtryk af størrelsesordenen af de omtalte afvigelser i følgende oversigt, som viser, hvor meget købesummen oversteg vurderingssummen for de enfamilies beboelsesejendomme, der omsattes i almindelig fri handel i 1955.

Landsdel	Købesum højere end vurderingssum i pct.
Hovedstaden	53
Provinsbyerne	63
Bymæssige bebyggelser med over 1 500 indbyggere	71
I øvrigt	81

Det skal yderligere nævnes, at problemet m.h.t. urealiserede kapitalgevinster og -tab også spiller ind på andre områder. Det gælder således de urealiserede kursgevinster og -tab på aktie- og obligationsbeholdninger.

Disse kursgevinster (-tab) indgår ikke i opsparingsbeløbet, men man har alligevel søgt at beregne størrelsen af dem for at få et indtryk af deres betydning. For alle lønmodtagere under ét udgjorde kursværdien af aktie- og obligationsbeholdningen pr. 1/1 1955 ca. 350 mill. kr. I året 1955 anvendtes til køb af aktier og obligationer netto 26 mill. kr. Kursværdien af aktie- og obligationsbeholdningen ved årets slutning blev opgjort til ca. 363 mill. kr. altså en stigning på ca. 13 mill. kr. i årets løb, mod en opsparing på denne post ifølge det anvendte opsparingsbegreb på 26 mill. kr. Det vil sige, at der har været et urealiseret kurstab på ca. 13 mill. kr.

De formueposter, hvor problemet m.h.t. urealiserede kapitalgevinster og -tab ikke spiller ind, har kunnet opgøres til deres »sande værdi«, og disse enkeltposter kan derfor på en måde tillægges større værdi end summen af samtlige formueposter.

I tabel 23, I er vist husstandenes fordeling efter formuens størrelse, særskilt for fem indkomstgrupper; fordelingerne er indtegnet i fig. 6. Det fremgår klart at formuefordelingerne – ligesom opsparingsfordelingerne, jfr. kap. 3 fig. 2 – »flader« ud, når indkomsten

¹ Der er som anført foran side 15 set bort fra ændringer i vurderingen (f.eks. kursændringer) af de enkelte formueposter i årets løb.

Tabel 23. **Alle lønmodtagerhusstande fordelt efter formuens størrelse, dels særskilt for 12**
 All households of wage and salary earners by amount of property, separately for twelve groups of wage and

	Formue i kr.						
	÷ 50000- og derunder	÷ 49999- ÷ 40000	÷ 39999- ÷ 30000	÷ 29999- ÷ 20000	÷ 19999- ÷ 15000	÷ 14999- ÷ 10000	÷ 9999- ÷ 5000
	1	2	3	4	5	6	7
I. Fordeling efter disponibel indkomst							
	promille						
0- 9 999 kr.....	-	-	0,3	1,9	4,2	4,9	16,0
10 000-19 999 »	1,0	0,1	0,4	8,4	10,1	10,9	34,6
20 000-29 999 »	-	-	2,4	3,6	27,7	35,3	39,7
30 000- »	-	-	-	41,7	-	-	63,6
I alt.....	0,8	0,1	0,7	6,2	9,9	12,4	25,2
II. Fordeling efter lønmodtagergrupper							
A. Hovedstaden							
	promille						
a. Højere funkt. og tj.mænd.....	-	-	3,1	12,3	9,2	9,2	46,1
b. Lavere funkt. og tj.mænd.....	-	-	2,2	2,2	-	-	9,0
c. Faglærte arbejdere.....	-	-	-	-	5,0	5,0	15,1
d. Ufaglærte arbejdere.....	4,1	-	-	-	-	8,3	4,1
B. Provinsbyerne							
a. Højere funkt. og tj.mænd.....	-	-	4,8	19,4	9,7	24,3	43,7
b. Lavere funkt. og tj.mænd.....	3,1	-	-	6,2	6,2	21,6	24,7
c. Faglærte arbejdere.....	-	-	-	-	41,1	6,8	20,6
d. Ufaglærte arbejdere.....	-	-	-	4,9	9,8	9,8	24,4
C. Landkommuner							
b. Lavere funkt. og tj.mænd.....	-	3,2	-	9,7	9,7	19,4	54,8
c. Faglærte arbejdere.....	-	-	-	19,3	25,8	19,3	45,2
d. Ufaglærte arbejdere.....	-	-	-	15,2	7,6	30,3	45,4
e. Landarbejdere.....	-	-	-	-	6,3	6,3	12,7
A-C. Hele landet.....	0,8	0,1	0,7	6,2	9,9	12,4	25,2

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-16: property in kr.; 17: total. - FRONT COLUMN, I: distribution by disposable income. - II: distribution

vokser, d.v.s. at spredningen i formuefordelingen er des større, jo højere husstandenes indkomster er.

I tabel 23, II er vist fordelingen af husstandene efter deres samlede nettoformue (opgjort på den foranævnte måde) for hele landet under ét og særskilt for hver af de 12 lønmodtagergrupper.

Under hensyn til hvad der foran er sagt om manglerne ved formuebegrebet, skal der her kun knyttes få

kommentarer til tabellen. For alle lønmodtagergrupper under ét er formuefordelingen ligesom opsparingsfordelingen karakteriseret ved en ophobning af iagttagelser lidt til højre for nulpunktet - 50 pct. af samtlige husstande har en formue mellem nul og 5000 kr. - samt ved en svag højreskævhed. Visse grupper - overvejende grupper med relativt høje indkomster og/eller med relativt mange husejere - har »flade«

lønmottagergrupper, dels særskilt for 4 indkomstintervaller

salary earners and for four income intervals.

Formue i kr.									I alt
÷ 4999- ÷ 1	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 29999	30000- 39999	40000- 49999	50000 og derover	
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
promille									
150,0	563,5	117,8	66,0	34,6	16,2	21,4	1,2	2,0	1 000,0
186,1	450,0	117,6	58,1	46,3	39,0	18,5	7,2	11,7	1 000,0
68,7	315,3	72,8	96,7	75,0	87,3	58,0	31,2	86,3	1 000,0
–	216,9	111,3	83,5	–	127,2	41,7	41,7	272,4	1 000,0
180,7	498,6	110,1	59,5	31,9	30,5	16,0	6,5	10,9	1 000,0
promille									
113,9	338,5	126,2	61,5	58,5	98,5	49,2	24,6	49,2	1 000,0
155,4	542,8	101,3	72,1	29,3	38,3	20,3	6,8	20,3	1 000,0
197,0	545,5	116,2	35,4	30,3	35,4	10,1	5,0	–	1 000,0
207,5	651,5	58,1	33,2	16,6	8,3	8,3	–	–	1 000,0
140,8	286,4	155,3	97,1	77,7	58,3	29,1	19,4	34,0	1 000,0
142,0	472,2	138,9	71,0	30,8	43,2	24,7	3,1	12,3	1 000,0
205,5	472,6	109,6	61,6	48,0	13,7	13,7	6,8	–	1 000,0
214,6	521,9	112,2	58,5	14,6	29,3	–	–	–	1 000,0
138,7	435,5	122,6	87,1	32,3	51,6	16,1	6,4	12,9	1 000,0
135,5	509,7	135,5	58,1	12,9	12,9	6,4	12,9	6,5	1 000,0
189,4	454,5	117,4	60,6	30,3	7,6	18,9	7,6	15,2	1 000,0
215,2	550,7	82,3	69,6	25,3	6,3	19,0	–	6,3	1 000,0
180,7	498,6	110,1	59,5	31,9	30,5	16,0	6,5	10,9	1 000,0

by groups of wage and salary earners; A, B and C see table 3, page 18.

højreskæve fordelinger, medens de øvrige – grupper med relativt lille indkomst og/eller med relativt få husejere – har »stejle« fordelinger.

I tabel 24 er vist den gennemsnitlige formue pr. husstand indenfor 8 indkomstintervaller for hele landet og særskilt for de 12 lønmottagergrupper.

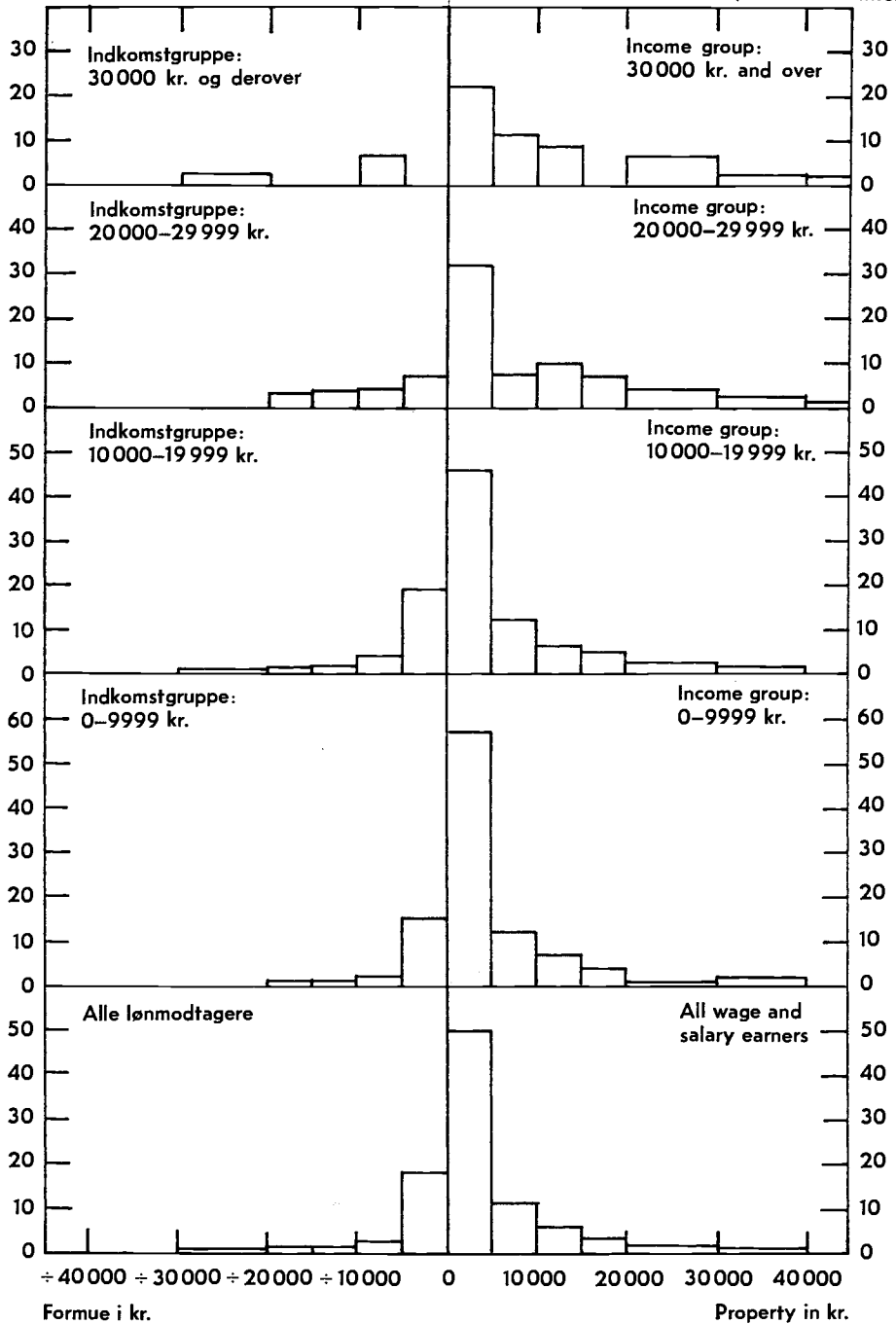
I fig. 7 er tallene for hele landet indtegnet. Tabellen og figuren viser en stærk korrelation mellem husstan-

dens formue og dens indkomst, hvilket i øvrigt allerede fremgik af tabel 14.

Endelig er i tabel 25 vist den gennemsnitlige formue pr. husstand og dennes sammensætning i hovedposter for alle lønmottagerhusstande under ét. Som i tabel 18 er hovedposterne angivet såvel i absolutte tal som i procenter af totalbeløbet. I bilagstabel IX er givet en mere detaljeret opdeling.

Procentvis andel
af husstande
(pr. 5000 kr.'s interval)

Relative share (per cent.)
of households
(in kr. 5000 intervals)

Figur 6.

Lønmodtagerhusstande fordelt efter formuens størrelse
Households of wage and salary earners by amount of property.

Tabel 24. **Gennemsnitlig formue i kroner pr. husstand indenfor 8 indkomstintervaller. Alle lønmodtagere og særskilt for 12 lønmodtagergrupper¹**

Average property per household within eight income intervals. All wage and salary earners and separately for twelve groups of wage and salary earners.

	Disponibel indkomst i kr.								I alt
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A. Hovedstaden									
a. Højere funktionærer og tjenestemænd	(2 500)	(17 500)	6 800	8 600	12 700	20 600	50 800	25 500	11 000
	1	2	75	142	72	22	6	5	325
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd	5 300	5 500	5 000	9 100	9 100	(21 900)	—	—	6 200
	8	134	203	79	16	4	—	—	444
c. Faglærte arbejdere	(2 500)	2 500	3 400	5 700	200	(8 700)	—	—	3 800
	2	20	102	57	15	2	—	—	198
d. Ufaglærte arbejdere	1 100	1 700	1 900	2 800	1 700	—	(7 500)	(2 500)	2 000
	7	77	100	47	6	—	1	1	241
B. Provinsbyerne									
a. Højere funktionærer og tjenestemænd	—	1 000	3 700	9 000	11 000	26 600	(28 100)	(2 500)	8 300
	—	5	75	74	39	8	4	1	206
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd	3 400	5 200	5 700	4 200	(2 500)	—	—	—	5 200
	16	113	142	50	3	—	—	—	324
c. Faglærte arbejdere	—	2 700	3 800	1 700	(+7 500)	(2 500)	—	—	3 000
	—	54	74	15	2	1	—	—	146
d. Ufaglærte arbejdere	4 100	2 700	1 700	4 400	(2 500)	—	—	—	2 500
	11	105	79	9	1	—	—	—	205
C. Landkommuner									
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd	3 300	5 500	3 900	8 000	(10 000)	—	—	—	4 900
	16	152	123	16	3	—	—	—	310
c. Faglærte arbejdere	(1 200)	4 200	1 600	1 200	(+17 500)	—	—	—	2 800
	2	79	67	6	1	—	—	—	155
d. Ufaglærte arbejdere	6 200	2 600	3 700	10 700	—	—	—	—	3 600
	14	150	86	14	—	—	—	—	264
e. Landarbejdere	10 500	2 400	3 600	(+17 500)	—	—	—	—	3 400
	19	124	14	1	—	—	—	—	158
A-C. Hele landet	4 690	3 130	3 460	6 280	7 950	19 820	33 630	15 010	4 340

¹Tallene med petit angiver antal husstande.

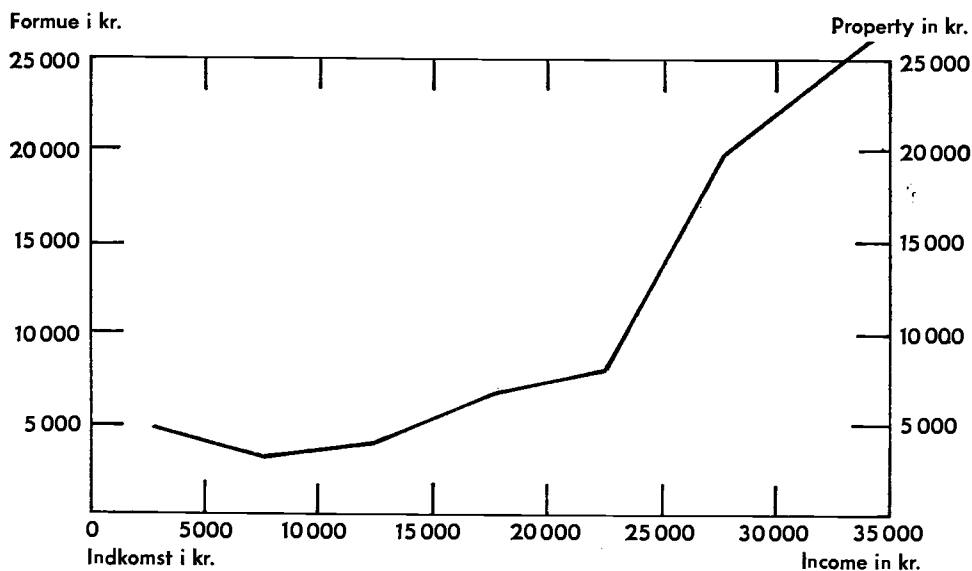
TRANSLATION. — HEADING, Columns 1-8: disposable income in kr.; 9: total. — FRONT COLUMN: see table 3, page 18. — GENERAL NOTE: the figures in small type signify number of households.

Tabel 25. **Formuens sammensætning på hovedposter i gennemsnit pr. husstand. Alle lønmodtagere**

Composition of property by main items, average per household. All wage and salary earners.

	Gnsth. pr. husstand				Gnsth. pr. husstand		
	kr.	I pct. af netto formue	I pct. af formue		kr.	I pct. af netto formue	I pct. af gæld
	1	2	3		1	2	3
A. Formueposter i alt	9 140	211	100	B. Gældsposter i alt	4 809	111	100
a. Kontant beholdning, giro, indestående på check og anfordring	921	21	10	a. Gæld til bank og sparekasse uden sikkerhed i fast ejendom	256	6	5,5
b. Indestående på opsigelse i banker og sparekasser	1 204	28	13	b. Pantegæld i fast ejendom . .	4 291	99	89
c. Aktier, obligationer m.v. . .	800	18	9	c. Anden gæld	262	6	5,5
d. Bunden opsparing	114	3	1	A+B. Samlet nettoformue	4 331	100	-
e. Værdi af fast ejendom iflg. ejendomsskyldvurdering . . .	5 702	132	63				
f. Anden formue	399	9	4				

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-3: average per household; 1: in kr.; 2: as per cent. of net assets; 3: as per cent. of property and debt, respectively. - FRONT COLUMN, A: property items, total; a: cash in hand, on post-cheque, cheque and "demand" accounts; b: deposited at notice with banks and savings banks; c: shares, bonds etc.; d: compulsory saving; e: value of real property acc. to land tax assessment; f: other property; B: debt items, total; a: debt to banks and savings banks, except where secured by real property; b: mortgage debt in real property; c: other debt; A ÷ B: total net assets.

Figur 7.

Formue pr. husstand i 7 indkomstgrupper. Alle lønmodtagere

Amount of property per household in 7 income groups. All wage and salary earners.

Saving in households of wage and salary earners 1955

In 1956 the Statistical Department carried out a sample survey of the expenditure and saving of Danish households of wage and salary earners for the year 1955¹.

The survey comprised a total of 3100 households selected in two stages: at the first stage, municipalities (and tax collection districts in the capital) were selected after stratification, and at the second stage, households within the municipalities were selected.

The survey was carried out by means of interviewers. Although the questionnaire used was quite comprehensive, the response rate was relatively high. Only 12 per cent of the households approached refused to co-operate.

The questionnaires contained the following three categories of information: 1° detailed information about the income in 1955 of the individual members of the households, 2° detailed information about the use of the income in 1955 for consumption and saving, and finally 3° detailed information about changes in property and debts in 1955.

This questionnaire made it possible to check the correctness of the information received, since net changes in the property and debt items in the course of the year must equal the difference between income and consumption. Already when they collected the information, the interviewers could ensure that the most conspicuous discrepancies were corrected, and in the subsequent revision further corrections could be made. There is reason to presume that, particularly as far as saving is concerned, a better quality of the replies has been achieved than would otherwise have been possible.

Whereas the systematic errors of the survey may thus be expected to be relatively small, the sampling error will in some cases be considerable, particularly, of course, in connection with results for subgroups of wage and salary earners. Calculations of this sampling error show that average saving per household of wage and salary earners for all groups as a whole is attended with an error of approximately 10 per cent., the "true" saving per household being, with a probability of 95 per cent., within the interval of $616 \pm 2 \times 30 = \begin{cases} \text{kr. 556} \\ \text{kr. 676} \end{cases}$

The saving concept used is defined as the net change

in property and debt items in 1955. The more exact content of this concept naturally cannot be determined until a number of delimitation problems have been solved. Of such problems the following three are discussed in chapter 2: 1° Are capital gains and losses in connection with holdings of stocks and bonds and real property to be included in the saving concept? In the Danish survey it has been decided to include only realized capital gains. 2° How are purchases of durable consumer goods and instalments on hire-purchase debt to be posted? In corresponding surveys abroad the main rule for purchases of durable goods is that the whole purchase price is regarded as consumption expenditure at the time when the purchase is made, and instalments on hire-purchase debt are regarded as saving, like other repayment of debt; in the Danish survey, however, it has been decided to enter only the down payment in respect of the durable good in question as consumption at the time the purchase is made; consequently the subsequent instalments on the balance of the debt are also entered as consumption. 3° How are inheritances and gifts to be treated? In the Danish survey such extraordinary payments are entered as income to the recipient, and not, as in many surveys in other countries, as negative saving. In this connection it may be mentioned that in the analysis of the Danish survey, households whose income from inheritance or gifts amounted to more than 15 per cent. of their total income (120 households out of a total number of 3100) have been kept in a separate group.

Chapters 3 and 4 present the results of the survey. Chapter 3 deals with saving and Chapter 4 deals with property and debt.

In Chapter 3 a main section first discusses the saving of the »normal« households as opposed to the households where inheritance and gifts amounts to more than 15 per cent of total income; next the conditions of these 120 "inheritance and gift" households are discussed, and finally a section treats quite briefly the hire-purchase trade.

The main section concerning saving in "normal" households of wage and salary earners gives a detailed treatment of total saving for main groups of wage and salary earners and – in particular – of the factors that might explain the amount of saving. With regard to the distribution of wage and salary earners by amount of saving in 1955, the survey shows for the

¹ A report concerning the survey and its main results was published in No. 83 of *Statistiske Efterretninger*, 16 December, 1957: "Udgifter og opsparing i lønmodtagerhusstande".

status groups of skilled and unskilled workers an accumulation of observations to the right of the origin, whereas the observations in respect of the status groups of higher and lower public servants and salaried employees are spread more evenly over the scale and at the same time show a more marked positive skewness. It also appears from the survey that average saving varies considerably with place of residence, social status group, and income group. With a given income the groups of salaried employees have the greatest amount of saving, and in a distribution by place of residence the wage and salary earners of the provincial towns have the greatest amount of saving.

In the further examination of the factors which may be expected to influence the amount of saving, current disposable income stands out as by far the most dominant.

In any income group, however, other factors will make themselves felt, not only the above-mentioned place of residence and social status groups, but also factors such as size of household, age of head of household, variation in incomes from 1954 to 1955, and finally the amount of property. Particularly the last two factors, the income variation and the amount of property, are found to exert a considerable influence. With the same income a household which has had rising incomes will save much more than the household which has had falling incomes. With regard to the influence of the amount of property on the saving behaviour of the households the survey shows clearly that households with large amounts of property as well as households with large amounts of debt save more than households with properties around 0.

Even if due allowance is made for these influences, current disposable income stands out, however, as by far the dominant "explanation" of the saving behaviour of the households.

With regard to the individual items of saving, the survey shows that the saving to which the household is committed, legally, contractually, or in any other way – primarily saving through the saving certificate scheme¹, instalments on mortgage debt, life and super-annuation insurance premiums – amounts to approximately 85 per cent. of the total saving in households of wage and salary earners.

A study of the 120 "inheritance and gift" households showed that their behaviour pattern differed in important respects from that of the almost 3000 "normal" households. First, average saving was considerably greater in given income groups, and second, the nature of saving was quite different, only 15 per cent. of the saving of "inheritance and gift" households being contractual compared with, as mentioned, 85 per cent. for the normal households.

As regards the amount of hire-purchase debt, the survey showed that total hire-purchase debt per household amounted to kr. 180 on 1 January, 1955, which amount had risen to kr. 199 by the end of the year, net borrowing thus being kr. 19. The average amounts of hire-purchase debt hide large variations among the individual groups of wage and salary earners; for skilled workers the hire-purchase debt was thus kr. 250 on 1 January, 1955, but only kr. 66 in the group of agricultural workers. This section also shows that the total expenditure in connection with hire-purchases in 1955 – regarded as consumption in the survey – amounted to kr. 250 per household, of which kr. 122 in connection with purchases of own means of transport and kr. 67 in connection with hire-purchases of furniture.

Calculated for all households of wage and salary earners in the country, saving, according to this survey, amounts to approximately kr. 430 million, or approximately about 25 per cent. of the total personal saving of kr. 1600 million. The households of wage and salary earners covered by the survey amounted to abt. 45 per cent. of the population in 1955. As mentioned above the sampling error is approximately 10 per cent., the »true« value of the total amount of saving being, with a probability of 95 per cent. within the interval 430 mill. kr. $\pm$ 40 mill. kr. = $\left\{ \begin{array}{l} 470 \text{ mill. kr.} \\ 390 \text{ mill. kr.} \end{array} \right.$

It should be added, however, that other sources of error occur, the so-called systematic errors. In the same context mention should be made of the fact that the results of a saving survey refers to a specific period, and saving surveys of other periods might give different results. Especially as regards the saving survey of 1955 it should be stressed that about 25 per cent. of the total amount of saving was saved through the saving certificate scheme, a scheme which was in operation only in the fiscal years 1955/56 and 1956/57.

Chapter 4 contains a summary of the property and debt items that have formed the basis of the saving survey. The distribution of the households of wage and salary earners by amount of property shows for the wage-earning groups and for the low income groups a great accumulation somewhat to the right of the origin, as in the case of saving, whereas salary earners and the higher income groups show a more even distribution and a more marked positive skewness.

Also in the case of property there is a close correlation with the income of the household.

¹ In connection with the imposing of new indirect taxes in 1955 saving bonds were issued to all persons with assessed income of kr. 4000 or more. The face value of the bonds was increasing with increasing income of the persons concerned. Redemption of the bonds will begin in 1962.

TABELBILAG

TABEL

I.	Lønmodtagerhusstande fordelt efter deres opsparing og disponible indkomst samt gennemsnitlig opsparing pr. indkomstinterval.	
A.	Alle lønmodtagere (Relativ fordeling) . .	51
B.	Lønmodtagergrupper i Hovedstaden . . .	52
C.	Lønmodtagergrupper i provinsbyerne . .	54
D.	Lønmodtagergrupper i landkommunerne	56
II.	Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres opsparing på opsigelse i bank og sparekasse og disponible indkomst. Gennemsnitlig opsparing på opsigelse i bank og sparekasse pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere	58
III.	Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres tilgang i beholdning af sparebeviser 1955 og disponible indkomst. Gennemsnitlig tilgang i beholdning af sparebeviser 1955 pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere	58
IV.	Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres indbetalte livsforsikringspræmier og disponible indkomst. Gennemsnitlig indbetalte livsforsikringspræmier pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere	59
V.	Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres afdrag på pantegæld og disponible indkomst. Gennemsnitlig afdrag på pantegæld pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere	59
VI.	Opsparingens sammensætning i gennemsnit pr. husstand. Alle lønmodtagere og hovedgrupper af lønmodtagere	60
VII.	Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres samlede udgift (udbetaling og afdrag) til afbetalingskøb og disponible indkomst. Gennemsnitlig udgift (udbetaling og afdrag) pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere	61
VIII.	Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres formue og disponible indkomst. Gennemsnitlig formue pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere	62
IX.	Formuens sammensætning i gennemsnit pr. husstand. Alle lønmodtagere og hovedgrupper af lønmodtagere	63

TABLE

I.	<i>Households of wage and salary earners distributed by saving, disposable income, and average saving per income interval.</i>
A.	<i>All wage and salary earners (Relative distribution).</i>
B.	<i>Groups of wage and salary earners in the capital.</i>
C.	<i>Groups of wage and salary earners in provincial towns.</i>
D.	<i>Groups of wage and salary earners in rural districts.</i>
II.	<i>Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by saving deposited at notice with bank and savings bank and disposable income. Average saving at notice with bank and savings bank per income interval. All wage and salary earners.</i>
III.	<i>Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by increase in holdings of saving certificates 1955 and disposable income. Average increase in holdings of saving certificates 1955 per income interval. All wage and salary earners.</i>
IV.	<i>Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by life insurance premiums paid and disposable income. Average amount of life insurance premiums paid per income interval. All wage and salary earners.</i>
V.	<i>Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by instalments paid on mortgage debt, and disposable income. Average instalment paid on mortgage debt per income interval. All wage and salary earners.</i>
VI.	<i>Composition of saving, average per household. All wage and salary earners and main groups of wage and salary earners.</i>
VII.	<i>Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by total expenditure (down payment and instalments) on hire-purchases, and disposable income. Average expenditure (down payment and instalments) per income interval. All wage and salary earners.</i>
VIII.	<i>Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by amount of property and disposable income. Average amount of property per income interval. All wage and salary earners.</i>
IX.	<i>Composition of property, average per household. All wage and salary earners and main groups of wage and salary earners.</i>

Tabel I A. **Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres opsparing og disponible indkomst samt gennemsnitlig opsparing pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere**
 Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by saving, disposable income, and average saving per income interval. All wage and salary earners.

Opsparing	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
+10 000 kr. og derunder	-	0,09	0,40	0,74	0,21	-	-	-	1,44
+ 9 999-+7 500 kr.....	-	0,62	0,88	0,93	0,53	0,21	-	-	3,17
+ 7 499-+5 000 ».....	-	0,09	2,44	2,20	1,95	0,21	0,21	-	7,10
+ 4 999-+4 000 ».....	-	1,44	1,09	0,95	-	-	-	-	3,48
+ 3 999-+3 000 ».....	0,40	1,93	2,74	2,83	1,38	-	-	-	9,28
+ 2 999-+2 000 ».....	1,24	4,68	5,12	4,53	0,42	-	-	-	15,99
+ 1 999-+1 000 ».....	1,18	8,50	16,64	5,11	2,00	0,20	-	0,21	33,84
+ 999- +1 ».....	6,15	38,47	40,73	9,16	2,65	0,53	-	-	97,69
0- 499 ».....	20,11	178,64	119,91	29,97	4,95	0,72	-	-	354,30
500- 999 ».....	2,48	70,38	84,57	26,65	6,35	0,83	-	-	191,26
1 000- 1 499 ».....	1,03	26,07	44,47	23,25	2,85	1,16	-	-	98,83
1 500- 1 999 ».....	0,42	8,05	31,35	15,24	3,65	0,21	0,77	-	59,69
2 000- 2 999 ».....	0,09	8,55	26,27	19,72	6,49	1,46	-	0,88	63,46
3 000- 3 999 ».....	-	4,78	10,88	9,68	3,90	0,74	0,32	0,21	30,51
4 000- 4 999 ».....	-	0,84	3,16	4,93	3,42	0,53	0,21	0,21	13,30
5 000- 7 499 ».....	-	-	1,06	4,90	2,73	1,04	0,21	-	9,94
7 500- 9 999 ».....	-	-	0,63	0,21	1,55	1,48	0,74	-	4,61
10 000-14 999 ».....	-	-	0,73	-	-	0,32	0,64	-	1,69
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	0,42	0,42
I alt.....	33,10	353,13	393,07	161,00	45,03	9,64	3,10	1,93	1 000,00
Gnstl. opsparing kr. . . .	+6	345	617	945	1 381	3 214	5 770	6 199	639

ANM. Denne og de efterfølgende bilagstabeller er som hovedparten af teksttabellerne alene baseret på de "normale" lønmodtagerhusstande, medens "arv og gave" husstandene er holdt udenfor.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: saving, - 10000 kr. and under to 15000 kr. and over, total saving and average saving in kr. - GENERAL NOTE: this table as well as the following tables in the appendix refer to the "normal" households only, whereas the 120 "inheritance and gift" households are left out.

Tabel 1B. **Lønmodtagerhusstande fordelt efter deres opsparing og disponible indkomst samt**
Households of wage and salary earners distributed by saving, disposable income, and average saving per in-

Opsparing	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
a. Højere funktionærer og tjenestemænd:									
+10 000 kr. og derunder	—	—	1	2	1	—	—	—	4
+ 9 999—7 500 kr.....	—	—	—	—	1	1	—	—	2
+ 7 499—5 000 »	—	—	—	—	1	1	—	—	3
+ 4 999—4 000 »	—	—	—	3	—	—	—	—	3
+ 3 999—3 000 »	—	—	—	3	2	—	—	—	5
+ 2 999—2 000 »	—	—	3	4	2	—	—	—	9
+ 1 999—1 000 »	—	—	4	5	2	—	—	1	12
+ 999— +1 »	1	—	12	12	6	1	—	—	32
0— 499 »	—	—	12	12	6	1	—	—	31
500— 999 »	—	1	13	20	9	3	—	—	46
1 000— 1 499 »	—	—	13	19	4	4	—	—	40
1 500— 1 999 »	—	1	4	18	6	1	1	—	31
2 000— 2 999 »	—	—	7	23	11	3	—	—	44
3 000— 3 999 »	—	—	4	11	5	2	—	1	23
4 000— 4 999 »	—	—	1	4	5	1	1	1	13
5 000— 7 499 »	—	—	1	5	6	3	1	—	16
7 500— 9 999 »	—	—	—	1	5	1	2	—	9
10 000—14 999 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 000 kr. og derover..	—	—	—	—	—	—	—	2	2
I alt.....	1	2	75	142	72	22	6	5	325
Gnstl. opsparing kr.....	(+500)	(1 250)	617	1 090	1 764	1 830	3 958	9 300	1 355
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd:									
+10 000 kr. og derunder	—	—	—	—	—	—	—	—	—
+ 9 999—7 500 kr.....	—	1	2	—	—	—	—	—	3
+ 7 499—5 000 »	—	—	3	1	1	—	—	—	5
+ 4 999—4 000 »	—	2	1	—	—	—	—	—	3
+ 3 999—3 000 »	—	4	2	2	—	—	—	—	8
+ 2 999—2 000 »	—	2	5	2	—	—	—	—	9
+ 1 999—1 000 »	—	5	10	5	—	1	—	—	21
+ 999— +1 »	—	24	20	2	—	—	—	—	46
0— 499 »	5	63	47	17	—	—	—	—	132
500— 999 »	—	16	49	19	5	1	—	—	90
1 000— 1 499 »	2	10	24	7	2	—	—	—	45
1 500— 1 999 »	1	3	21	5	1	—	—	—	31
2 000— 2 999 »	—	3	14	10	4	—	—	—	31
3 000— 3 999 »	—	—	2	5	1	—	—	—	8
4 000— 4 999 »	—	1	1	2	—	—	—	—	4
5 000— 7 499 »	—	—	1	2	—	2	—	—	5
7 500— 9 999 »	—	—	—	—	2	—	—	—	2
10 000—14 999 »	—	—	1	—	—	—	—	—	1
15 000 kr. og derover..	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt.....	8	134	203	79	16	4	—	—	444
Gnstl. opsparing kr.....	687	9	469	927	2 047	(2 938)	—	—	495

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. — HEADING, Columns 1–8: income in kr.; 9: total. — FRONT COLUMN: saving, — 10000 kr. and under to 15000 kr. and over, led workers; d: Unskilled workers. — GENERAL NOTE: See general note of table IA.

gennemsnitlig opsparing pr. indkomstinterval. Hovedstaden.

come interval. The capital.

Opsparing	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
c. Faglærte arbejdere:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999→7 500 kr.....	-	-	-	1	-	-	-	-	1
+ 7 499→5 000 ».....	-	-	-	1	-	-	-	-	1
+ 4 999→4 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 3 999→3 000 ».....	-	-	1	2	-	-	-	-	3
+ 2 999→2 000 ».....	1	-	1	2	-	-	-	-	4
+ 1 999→1 000 ».....	-	1	6	1	2	-	-	-	10
+ 999- +1 ».....	1	2	17	1	1	-	-	-	22
0- 499 ».....	-	11	36	15	3	1	-	-	66
500- 999 ».....	-	3	24	13	3	-	-	-	43
1 000- 1 499 ».....	-	1	7	5	1	-	-	-	14
1 500- 1 999 ».....	-	1	8	6	1	-	-	-	16
2 000- 2 999 ».....	-	-	1	5	2	1	-	-	9
3 000- 3 999 ».....	-	1	1	2	1	-	-	-	5
4 000- 4 999 ».....	-	-	-	1	-	-	-	-	1
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	2	1	-	-	-	3
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	2	20	102	57	15	2	-	-	198
Gnstl. opsparing kr..... (+1 500)	450	316	662	1 150	(1 375)	-	-	-	485
d. Ufaglærte arbejdere:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999→7 500 kr.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 7 499→5 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 4 999→4 000 ».....	-	1	-	-	-	-	-	-	1
+ 3 999→3 000 ».....	-	-	1	1	-	-	-	-	2
+ 2 999→2 000 ».....	-	1	-	-	-	-	-	-	1
+ 1 999→1 000 ».....	1	2	4	3	1	-	-	-	11
+ 999- +1 ».....	2	10	8	5	1	-	-	-	26
0- 499 ».....	6	49	56	19	1	-	-	-	131
500- 999 ».....	-	10	13	9	-	-	-	-	32
1 000- 1 499 ».....	-	1	6	2	1	-	-	-	10
1 500- 1 999 ».....	-	-	6	3	-	-	1	-	10
2 000- 2 999 ».....	-	1	1	5	1	-	-	1	9
3 000- 3 999 ».....	-	2	4	-	-	-	-	-	6
4 000- 4 999 ».....	-	-	1	-	1	-	-	-	2
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	9	77	100	47	6	-	1	1	241
Gnstl. opsparing kr..... +111	201	492	452	1 083	-	(1 750)	(2 500)	-	397

total saving and average saving in kr. - a: Higher public servants and salaried employees; b: Lower public servants and salaried employees; c: Skil-

Tabel 1C. **Lønmodtagerhusstande fordelt efter deres opsparing og disponible indkomst samt**
Households of wage and salary earners distributed by saving, disposable income, and average saving per in-

Opsparing	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
a. Højere funktionærer og tjenestemænd:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	1	-	-	-	-	1
+ 9 999→7 500 kr.....	-	-	-	-	1	-	-	-	1
+ 7 499→5 000 ».....	-	-	3	2	4	-	-	-	9
+ 4 999→4 000 ».....	-	-	1	1	-	-	-	-	2
+ 3 999→3 000 ».....	-	-	1	-	3	-	-	1	4
+ 2 999→2 000 ».....	-	-	1	3	-	-	-	-	4
+ 1 999→1 000 ».....	-	-	1	1	-	-	-	-	2
+ 999→ +1 ».....	-	-	11	5	1	1	-	-	18
0- 499 ».....	-	1	6	6	5	-	-	-	18
500- 999 ».....	-	1	13	5	4	-	-	-	23
1 000- 1 499 ».....	-	1	7	13	1	1	-	-	23
1 500- 1 999 ».....	-	1	4	7	1	-	-	-	13
2 000- 2 999 ».....	-	1	15	11	5	1	-	1	34
3 000- 3 999 ».....	-	-	9	10	6	1	1	-	27
4 000- 4 999 ».....	-	-	3	6	5	1	-	-	15
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	3	3	-	-	-	6
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	2	1	-	3
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	1	2	-	3
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	-	5	75	74	39	8	4	1	206
Gnsth. opsparing kr.....	-	1 300	977	1 365	955	5 156	(9 312)	(2 500)	1 451
b. Lavere funktionærer og tjenestemænd:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999→7 500 kr.....	-	-	1	-	-	-	-	-	1
+ 7 499→5 000 ».....	-	-	4	2	-	-	-	-	6
+ 4 999→4 000 ».....	-	1	1	-	-	-	-	-	2
+ 3 999→3 000 ».....	-	-	1	1	-	-	-	-	2
+ 2 999→2 000 ».....	-	-	3	-	-	-	-	-	3
+ 1 999→1 000 ».....	1	6	10	1	-	-	-	-	18
+ 999→ +1 ».....	3	15	8	3	-	-	-	-	29
0- 499 ».....	9	37	21	8	-	-	-	-	75
500- 999 ».....	2	24	39	5	-	-	-	-	70
1 000- 1 499 ».....	-	10	16	7	1	-	-	-	34
1 500- 1 999 ».....	1	11	16	4	-	-	-	-	32
2 000- 2 999 ».....	-	7	14	8	-	-	-	-	29
3 000- 3 999 ».....	-	1	3	5	1	-	-	-	10
4 000- 4 999 ».....	-	1	1	3	1	-	-	-	6
5 000- 7 499 ».....	-	-	3	3	-	-	-	-	6
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 000-14 999 ».....	-	-	1	-	-	-	-	-	1
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	16	113	142	50	3	-	-	-	324
Gnsth. opsparing kr.....	156	562	673	1 445	(3 083)	-	-	-	750

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. - HEADING. Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: saving, - 10000 kr. and under to 15000 kr. and over, led workers; d: Unskilled workers. - GENERAL NOTE: See general note of table IA.

gennemsnitlig opsparing pr. indkomstinterval. Provinsbyerne.

come interval. Provincial towns.

Opsparing	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
c. Faglærte arbejdere:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999-+7 500 kr.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 7 499-+5 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 4 999-+4 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 3 999-+3 000 ».....	-	-	1	-	-	-	-	-	1
+ 2 999-+2 000 ».....	-	-	1	1	-	-	-	-	2
+ 1 999-+1 000 ».....	-	-	3	-	-	-	-	-	3
+ 999- +1 ».....	-	6	7	-	-	-	-	-	13
0- 499 ».....	-	24	23	1	-	-	-	-	48
500- 999 ».....	-	16	16	4	1	-	-	-	37
1 000- 1 499 ».....	-	4	9	5	-	-	-	-	18
1 500- 1 999 ».....	-	2	8	2	1	-	-	-	13
2 000- 2 999 ».....	-	2	4	-	-	-	-	-	6
3 000- 3 999 ».....	-	-	-	1	-	-	-	-	1
4 000- 4 999 ».....	-	-	1	-	-	-	-	-	1
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	1	-	-	-	-	1
7 500- 9 999 ».....	-	-	1	-	-	1	-	-	2
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	-	54	74	15	2	1	-	-	146
Gnstl. opsparing kr.....	-	528	706	1 350	(1 250)	(8 750)	-	-	769
d. Ufaglærte arbejdere:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999-+7 500 kr.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 7 499-+5 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 4 999-+4 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 3 999-+3 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 2 999-+2 000 ».....	1	2	1	-	-	-	-	-	4
+ 1 999-+1 000 ».....	-	2	4	-	-	-	-	-	6
+ 999- +1 ».....	3	9	8	-	-	-	-	-	20
0- 499 ».....	5	59	29	1	-	-	-	-	94
500- 999 ».....	2	21	15	-	-	-	-	-	38
1 000- 1 499 ».....	-	10	10	6	-	-	-	-	26
1 500- 1 999 ».....	-	1	5	-	1	-	-	-	7
2 000- 2 999 ».....	-	-	6	2	-	-	-	-	8
3 000- 3 999 ».....	-	1	1	-	-	-	-	-	2
4 000- 4 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	11	105	79	9	1	-	-	-	205
Gnstl. opsparing kr.....	+114	340	579	1 417	(1 750)	-	-	-	462

total saving and average saving in kr. - a: Higher public servants and salaried employees; b: Lower public servants and salaried employees; c: Skil-

Tabel I.D. **Lønmodtagerhusstande fordelt efter deres opsparing og disponible indkomst samt**
Households of wage and salary earners distributed by saving, disposable income, and average saving per in-

Opsparing	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
a. Lavere funktionærer og tjenestemænd:									
+10 000 kr. og derunder	-	1	2	-	-	-	-	-	3
+ 9 999-+7 500 kr.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 7 499-+5 000 ».....	-	1	-	-	-	-	-	-	1
+ 4 999-+4 000 ».....	-	-	1	-	-	-	-	-	1
+ 3 999-+3 000 ».....	1	3	1	-	-	-	-	-	5
+ 2 999-+2 000 ».....	-	8	4	-	-	-	-	-	12
+ 1 999-+1 000 ».....	1	7	2	-	-	-	-	-	10
+ 999- +1 ».....	2	17	6	-	-	-	-	-	25
0- 499 ».....	8	52	19	-	-	-	-	-	79
500- 999 ».....	3	23	29	2	-	-	-	-	57
1 000- 1 499 ».....	-	25	20	6	-	-	-	-	51
1 500- 1 999 ».....	-	5	15	1	-	-	-	-	21
2 000- 2 999 ».....	1	7	17	3	2	-	-	-	30
3 000- 3 999 ».....	-	3	3	-	-	-	-	-	6
4 000- 4 999 ».....	-	-	4	2	-	-	-	-	6
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	2	-	-	-	-	2
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	1	-	-	-	1
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	16	152	123	16	3	-	-	-	310
Gnsth. opsparing kr.....	48	197	811	2 484	(4 583)	-	-	-	594
b. Faglærte arbejdere:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999-+7 500 kr.....	-	-	1	-	-	-	-	-	1
+ 7 499-+5 000 ».....	-	-	-	-	1	-	-	-	1
+ 4 999-+4 000 ».....	-	1	1	-	-	-	-	-	2
+ 3 999-+3 000 ».....	-	2	-	-	-	-	-	-	2
+ 2 999-+2 000 ».....	-	1	1	1	-	-	-	-	3
+ 1 999-+1 000 ».....	-	1	1	-	-	-	-	-	2
+ 999- +1 ».....	1	9	7	1	-	-	-	-	18
0- 499 ».....	1	33	16	1	-	-	-	-	51
500- 999 ».....	-	20	18	1	-	-	-	-	39
1 000- 1 499 ».....	-	7	13	-	-	-	-	-	20
1 500- 1 999 ».....	-	-	4	-	-	-	-	-	4
2 000- 2 999 ».....	-	4	4	2	-	-	-	-	10
3 000- 3 999 ».....	-	1	1	-	-	-	-	-	2
4 000- 4 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	2	79	67	6	1	-	-	-	155
Gnsth. opsparing kr.....	(+125)	323	500	500	(+6 250 ¹)	-	-	-	358

ANM. Se anm. til tabel IA.

¹ Den pågældende husstand har købt bil i 1955. ² Dersom man bortser fra de husstande, der har købt bil i året 1955, bliver den gennemsnitlige TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: saving, - 10000 kr. and under to 15000 kr. and over, workers. - GENERAL NOTE: See general note of table IA. - NOTE: ¹ The household in question has bought a car in 1955. ² Excluding the households

gennemsnitlig opsparing pr. indkomstinterval. Landkommunerne.

come interval. Rural districts.

Opsparing	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
c. Ufaglærte arbejdere:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999→7 500 kr.....	-	1	-	1	-	-	-	-	2
+ 7 499→5 000 ».....	-	-	-	1	-	-	-	-	1
+ 4 999→4 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 3 999→3 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 2 999→2 000 ».....	-	3	-	1	-	-	-	-	4
+ 1 999→1 000 ».....	-	3	1	-	-	-	-	-	4
+ 999- 0 ».....	1	16	6	1	-	-	-	-	24
0- 499 ».....	13	75	22	1	-	-	-	-	111
500- 999 ».....	-	31	25	3	-	-	-	-	59
1 000- 1 499 ».....	-	9	13	1	-	-	-	-	23
1 500- 1 999 ».....	-	3	7	3	-	-	-	-	13
2 000- 2 999 ».....	-	4	7	-	-	-	-	-	11
3 000- 3 999 ».....	-	4	5	1	-	-	-	-	10
4 000- 4 999 ».....	-	1	-	1	-	-	-	-	2
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 000-14 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	14	150	86	14	-	-	-	-	264
Gnstl. opsparing kr.....	196	388	968	+71 ²	-	-	-	-	543
d. Landarbejdere:									
+10 000 kr. og derunder	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 9 999→7 500 kr.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 7 499→5 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 4 999→4 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 3 999→3 000 ».....	1	1	-	-	-	-	-	-	2
+ 2 999→2 000 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+ 1 999→1 000 ».....	1	3	1	1	-	-	-	-	6
+ 999- 0 ».....	2	9	2	-	-	-	-	-	13
0- 499 ».....	12	70	3	-	-	-	-	-	85
500- 999 ».....	1	28	3	-	-	-	-	-	32
1 000- 1 499 ».....	2	9	2	-	-	-	-	-	13
1 500- 1 999 ».....	-	1	-	-	-	-	-	-	1
2 000- 2 999 ».....	-	3	2	-	-	-	-	-	5
3 000- 3 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 000- 4 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 000- 7 499 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 500- 9 999 ».....	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 000-14 999 ».....	-	-	1	-	-	-	-	-	1
15 000 kr. og derover..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt.....	19	124	14	1	-	-	-	-	158
Gnstl. opsparing kr.....	13	375	1 464	(+1 500)	-	-	-	-	416

opsparing 1 500 kr.

total saving and average saving in kr. - a: Lower public servants and salaried employees; b: Skilled workers; c: Unskilled workers; d: Agricultural who bought cars in 1955, the average amount of saving is kr. 1500.

Tabel II. **Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres opsparing på opsigelse i bank og sparekasse og disponible indkomst. Gennemsnitlig opsparing på opsigelse i bank og sparekasse pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere**

Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by saving deposited at notice with bank and savings bank and disposable income. Average saving at notice with bank and savings bank per income interval. All wage and salary earners.

Opsparing på opsigelse i kr.	Indkomst i kr.								I alt 9
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
+2 000 kr og derunder ..	0,62	4,21	6,01	5,75	2,00	-	-	-	18,59
+1 999→+1 000 kr.....	-	4,03	4,37	3,17	0,21	0,64	-	-	12,42
+999→ +500 »	1,76	4,24	2,80	4,57	0,64	-	-	-	14,01
+499→ +200 »	0,73	2,53	2,38	2,03	0,20	-	-	-	7,87
+199→ + 1 »	-	1,14	3,28	0,95	-	-	-	-	5,37
0 »	27,18	300,33	311,25	111,78	32,96	5,94	2,01	1,51	792,96
1- 199 »	1,69	16,68	23,17	8,14	1,56	0,42	-	0,21	51,87
200- 499 »	0,52	6,54	8,13	5,35	1,37	0,74	0,21	-	22,86
500- 999 »	0,09	4,96	9,16	3,82	0,41	-	-	-	18,44
1 000- 1 999 »	0,42	5,43	12,06	6,42	1,69	0,74	-	-	26,76
2 000- 2 999 »	0,09	1,80	7,21	4,67	2,01	0,95	0,88	-	17,61
3 000 kr. og derover ..	-	1,24	3,25	4,35	1,98	0,21	-	0,21	11,24
I alt	33,10	353,13	393,07	161,00	45,03	9,64	3,10	1,93	1 000,00
Gnstl. opsparing på opsigelse i kr.....	+65	7	85	112	212	380	733	446	68

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: saving at notice in kr., - 2000 and under to 3000 and over, total saving and average saving at notice in kr. - GENERAL NOTE: see general note of table IA.

Tabel III. **Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres tilgang i beholdning af sparebeviser 1955 og disponible indkomst. Gennemsnitlig tilgang i beholdning af sparebeviser 1955 pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere**

Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by increase in holdings of saving certificates 1955 and disposable income. Average increase in holdings of saving certificates 1955 per income interval. All wage and salary earners.

Sparebeviser i kr.	Indkomst i kr.								I alt 9
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
0 kr.....	22,96	53,11	27,60	11,05	2,52	0,42	0,32	-	117,98
1- 49 »	7,03	41,53	3,76	1,18	0,77	0,21	-	-	54,48
50- 99 »	1,97	68,79	28,66	3,45	0,72	-	-	-	103,59
100-149 »	0,42	86,62	32,85	6,07	0,51	0,21	-	-	126,68
150-199 »	0,72	79,98	86,48	8,90	1,27	0,72	-	0,21	178,28
200-249 »	-	23,10	211,42	127,80	32,39	4,20	1,06	0,21	400,18
250-299 »	-	-	2,30	2,34	5,19	3,26	1,16	0,42	14,67
300 kr. og derover	-	-	-	0,21	1,66	0,62	0,56	1,09	4,14
I alt	33,10	353,13	393,07	161,00	45,03	9,64	3,10	1,93	1 000,00
Gnstl. tilgang i beholdn. af sparebeviser 1955 i kr.	15	103	177	199	214	230	243	271	152

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: saving certificates in kr., 0 to 300 and over, total and average increase in holdings of saving certificates 1955 in kr. - GENERAL NOTE: see general note of table IA.

Tabel IV. **Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres indbetalte livsforsikringspræmier og disponible indkomst. Gennemsnitlig indbetalte livsforsikringspræmier pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere**

Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by life insurance premiums paid and disposable income. Average amount of life insurance premiums paid per income interval. All wage and salary earners.

Livsforsikringspræmier i kr.	Indkomst i kr.								I alt
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0 kr.....	23,86	150,07	107,20	35,29	8,47	1,97	0,32	0,21	327,39
1- 99 ».....	3,83	39,23	39,50	10,82	2,50	-	-	-	95,88
100- 199 ».....	4,78	83,50	86,65	25,86	4,52	0,51	0,77	-	206,59
200- 299 ».....	0,20	45,62	62,78	23,15	5,72	0,53	-	-	138,00
300- 399 ».....	0,43	19,50	43,07	17,33	2,99	0,53	-	0,21	84,06
400- 499 ».....	-	7,74	26,26	11,10	3,33	1,25	-	-	49,68
500- 699 ».....	-	5,55	15,34	18,60	6,45	0,42	0,53	0,56	47,45
700- 999 ».....	-	1,41	8,02	13,23	5,15	1,15	-	-	28,96
1 000-1 499 ».....	-	-	3,62	3,96	3,57	0,95	0,95	0,53	13,58
1 500 kr. og derover....	-	0,51	0,63	1,66	2,33	2,33	0,53	0,42	8,41
I alt.....	33,10	353,13	393,07	161,00	45,03	9,64	3,10	1,93	1 000,00
Gnstl. indbetalte livsforsikringspræmier i kr...	31	117	202	327	513	954	1 028	972	212

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: life-insurance premiums in kr., 0 to 1500 and over, total and average life-insurance premiums paid in kr. - GENERAL NOTE: see general note of table IA.

Tabel V. **Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres afdrag på pantegæld og disponible indkomst. Gennemsnitlig afdrag på pantegæld pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere**

Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by instalments paid on mortgage debt, and disposable income. Average instalment paid on mortgage debt per income interval. All wage and salary earners.

Afdrag i kr.	Indkomst i kr.								I alt
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
+1 000 kr. og derunder .	-	1,86	1,61	0,21	0,63	0,84	-	-	5,15
+ 999- + 1 kr.....	-	1,59	0,62	1,15	0,73	-	0,21	-	4,30
0 ¹ ».....	25,02	257,25	273,78	115,17	29,72	5,32	2,15	1,09	708,87
1- 99 ».....	4,67	24,53	18,52	6,81	1,04	-	-	-	55,57
100- 199 ».....	1,97	21,54	17,46	8,68	2,52	1,48	0,21	-	53,86
200- 299 ».....	1,04	13,64	16,49	7,75	1,69	0,21	-	0,21	41,03
300- 499 ».....	0,40	12,28	24,63	7,37	2,52	0,95	-	0,21	48,36
500- 999 ».....	-	16,86	20,90	7,62	2,86	0,21	0,53	0,21	49,19
1 000- 1 999 ».....	-	2,12	17,30	4,88	1,67	0,42	-	-	26,39
2 000 kr. og derover....	-	1,46	1,76	1,36	1,65	0,21	-	0,21	6,65
I alt.....	33,10	353,13	393,07	161,00	45,03	9,64	3,10	1,93	1 000,00
Gnstl. afdrag i kr.....	29	78	158	135	208	72	95	423	124

ANM. Se anm. til tabel IA.

¹ Tabellen omfatter også de husstande, der bor til leje, og som ifølge sagens natur ikke betaler afdrag på pantegæld i eget hus. TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: instalments in kr., - 1000 and under to 2000 and over, total and average instalments in kr. - GENERAL NOTE: see general note of table IA. - NOTE: ¹ The table also includes households living in rented dwellings, who naturally pay no instalments on mortgage debt in own house.

Tabel VI. **Opsparingens sammensætning i gennemsnit pr. husstand. Alle lønmodtagere og hovedgrupper af lønmodtagere**

Composition of saving, average per household. All wage and salary earners and main groups of wage and salary earners.

	Hoved- staden i alt	Provins- byerne i alt	Land- kommuner i alt	Højere funkt. og tjeneste- mænd i alt	Lavere funkt. og tjeneste- mænd i alt	Faglærte arbejdere i alt	Ufaglærte arbejdere i alt	Land- arbejdere i alt	Hele Landet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	kr.								
A. Ændring i formueposter i alt	457	580	392	1 234	495	419	290	269	484
a. Kontant beholdning, giro	+51	+33	+26	+15	+49	+73	+27	11	+37
b. Bankindskud, check o. anfordring	+44	+13	+40	+53	8	+27	+49	+18	+33
c. Bankindskud, opsigelse	10	+23	+25	28	+39	1	+15	+14	+10
d. Sparekasseindsk., check o. anf.	32	52	+20	59	42	45	1	+10	26
e. Sparekasseindskud, opsigelse	45	12	22	43	33	37	15	18	27
f. Boligindskud ¹	18	5	2	27	8	2	10	—	9
g. Præmieobligationer ¹	9	11	7	15	19	7	5	2	9
h. Obligationer ¹	+5	7	25	+24	21	23	2	1	16
i. Private pantebreve ¹	+7	9	17	26	+25	10	5	52	6
j. Aktier ¹	6	5	4	48	+12	0	2	—	5
k. Bunden opsparing	1	1	0	1	—	0	1	1	1
l. Sparebeviser	158	148	125	200	141	163	128	84	145
m. Værdi af fast ejendom ¹	45	183	133	342	126	57	75	47	106
n. Erhvervsformue ¹	+1	+16	+16	+93	+2	4	5	—	+10
o. Anden formue	27	22	14	98	+6	15	12	33	22
p. Livsforsikringspræmie	214	210	170	532	230	155	120	62	202
B. Ændring i gældsposter i alt	61	27	105	+26	19	83	95	58	60
a. Gæld til bank, ikke mod sikkerhed i fast ejendom	0	+33	+20	+30	+44	0	+6	+37	+17
b. Gæld til sparekasse, ikke mod sik- kerhed i fast ejendom	+1	11	1	+26	+3	21	8	10	5
c. Pantegæld i fast ejendom	79	134	182	207	107	104	118	105	124
d. Gæld til handlende	+3	+24	+23	+24	+19	+10	+12	+40	+16
e. Gæld i øvrigt	+14	+61	+35	+153	+22	+32	+13	20	+36
A-B. Samlet opsparing	518	607	497	1 208	514	502	385	327	544

ANM. Se anm. til tabel IA.

¹ Excl. urealiserede kapitalgevinster og -tab.

TRANSLATION. — HEADING, Column 1: the capital total; 2: provincial towns total; 3: rural districts total; 4: higher public servants and salaried employees total; 5: lower public servants and salaried employees total; 6: skilled workers total; 7: unskilled workers total; 8: agricultural workers total; 9: Denmark. — FRONT COLUMN, A: change in property items, total; a: cash in hand and on post-cheque account; b: bank deposits, cheque and demand; c: bank deposits, at notice; d: savings bank deposits, cheque and demand; e: savings bank deposits, at notice; f: tenants' shares and bonds; g: premium bonds; h: bonds; i: private mortgage debts; j: shares; k: compulsory saving; l: saving certificates; m: value of real property; n: business assets; o: other property; p: life insurance premiums; B: change in debt items, total; a: debt to banks, except where secured by real property; b: debt to savings banks, except where secured by real property; c: mortgage debt in real property; d: debt to traders; e: other debt; A-B: total saving. — GENERAL NOTE: See general note of table IA. — NOTE: ¹ Excl. unrealized capital gains and losses.

Tabel VII. **Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres samlede udgift (udbetaling og afdrag) til afbetalingskøb og disponible indkomst. Gennemsnitlig udgift (udbetaling og afdrag) pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere**

Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by total expenditure (down payment and instalments) on hire-purchases, and disposable income. Average expenditure (down payment and instalments) per income interval. All wage and salary earners.

Udgift i kr.	Indkomst i kr.								I alt
	0-4999	5000-9999	10000-14999	15000-19999	20000-24999	25000-29999	30000-34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0 kr.....	30,55	274,11	277,08	111,07	32,18	7,15	2,46	1,16	735,76
1- 999 ».....	2,55	69,39	85,15	30,64	7,23	0,83	0,32	0,56	196,67
1 000-1 999 ».....	-	7,18	21,81	10,49	2,45	0,92	-	-	42,85
2 000-2 999 ».....	-	0,56	4,65	3,51	0,92	-	-	-	9,64
3 000-3 999 ».....	-	0,60	2,28	1,55	0,53	0,32	-	0,21	5,49
4 000-4 999 ».....	-	1,03	0,41	0,62	1,40	-	0,32	-	3,78
5 000-5 999 ».....	-	-	0,77	1,28	-	-	-	-	2,05
6 000-6 999 ».....	-	-	0,21	0,72	-	0,21	-	-	1,14
7 000-7 999 ».....	-	0,26	-	0,20	-	0,21	-	-	0,67
8 000-8 999 ».....	-	-	0,41	-	-	-	-	-	0,41
9 000-9 999 ».....	-	-	-	0,20	-	-	-	-	0,20
10 000 kr. og derover...	-	-	0,30	0,72	0,32	-	-	-	1,34
I alt.....	33,10	353,13	393,07	161,00	45,03	9,64	3,10	1,93	1 000,00
Gnstl. udgift til afbetalingskøb i kr.....	39	157	278	442	472	608	516	477	267

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: expenditure in kr., 0 to 10000 and over, total and average expenditure on hire-purchases in kr. - GENERAL NOTE: See general note of table IA.

Tabel VIII. **Fordeling i promille af lønmodtagerhusstande efter deres formue og disponible indkomst. Gennemsnitlig formue pr. indkomstinterval. Alle lønmodtagere**

Relative distribution (per thousand) of households of wage and salary earners by amount of property and disposable income. Average amount of property per income interval. All wage and salary earners.

Formue i kr.	Indkomst i kr.								I alt
	0- 4999	5000- 9999	10000- 14999	15000- 19999	20000- 24999	25000- 29999	30000- 34999	35000 og derover	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
+50 000- kr. og derunder	-	-	0,78	-	-	-	-	-	0,78
+49 999-+40 000 kr.....	-	-	0,09	-	-	-	-	-	0,09
+39 999-+30 000 »	-	0,20	0,32	-	0,21	-	-	-	0,73
+29 999-+20 000 »	-	1,39	2,65	1,64	0,32	-	-	0,21	6,21
+19 999-+15 000 »	-	2,97	3,33	1,89	1,51	0,21	-	-	9,91
+14 999-+10 000 »	-	3,45	5,19	1,39	2,20	0,21	-	-	12,44
+9 999- +5 000 »	0,73	3,57	11,94	6,25	2,08	0,32	0,32	-	25,21
+4 999- +1 »	3,99	63,39	79,98	27,15	6,19	-	-	-	180,70
0 »	7,11	56,87	23,66	3,64	-	0,51	-	-	91,79
1- 4 999 »	11,13	146,59	168,23	62,65	14,75	2,41	-	1,09	406,85
5 000- 9 999 »	4,45	35,70	44,86	19,49	4,59	0,42	0,56	-	110,07
10 000- 14 999 »	2,49	20,09	21,87	9,76	3,81	1,05	0,42	-	59,49
15 000- 19 999 »	1,65	6,83	9,38	11,05	1,90	1,04	-	-	31,85
20 000- 29 999 »	0,53	5,78	11,85	7,72	2,96	1,05	0,64	-	30,53
30 000- 39 999 »	1,04	4,05	3,79	4,39	1,76	0,74	-	0,21	15,98
40 000- 49 999 »	-	0,86	3,06	1,06	0,85	0,42	-	0,21	6,46
50 000 kr. og derover..	-	1,38	2,08	2,93	1,89	1,26	1,16	0,21	10,91
I alt.....	33,12	353,12	393,06	161,01	45,02	9,64	3,10	1,93	1 000,00
Gnstl. formue i kr.....	4 690	3 130	3 460	6 280	7 950	19 820	33 630	15 010	4 340

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. - HEADING, Columns 1-8: income in kr.; 9: total. - FRONT COLUMN: property in kr., - 50000 and under to 50000 and over, total and average property in kr. - GENERAL NOTE: See general note of table IA.

Tabel IX. **Formuens sammensætning i gennemsnit pr. husstand. Alle lønmodtagere og hovedgrupper af lønmodtagere**

Composition of property, average per household. All wage and salary earners and main groups of wage and salary earners.

	Hoved- staden i alt	Provins- byerne i alt	Land- kommuner i alt	Højere funkt. og tjeneste- mænd i alt	Lavere funkt. og tjeneste- mænd i alt	Faglærte arbejdere i alt	Ufaglærte arbejdere i alt	Land- arbejdere	Hele Landet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	kr.								
A. Formueposter i alt.....	8 323	9 782	9 564	19 718	9 422	7 858	6 512	6 320	9 140
a. Kontant beholdning, giro.....	120	156	205	216	12	218	159	192	154
b. Bankindskud, check o. anfordring	463	241	529	896	425	259	292	506	401
c. Bankindskud, opsigelse.....	424	535	584	712	883	422	330	238	504
d. Sparekasseindskud, check o. anf.	462	245	387	780	369	355	228	391	366
e. Sparekasseindskud, opsigelse....	519	814	822	1 110	894	750	453	569	700
f. Boligindskud.....	83	73	21	129	96	63	35	2	64
g. Præmieobligationer.....	84	52	44	119	88	58	40	15	63
h. Obligationer.....	604	157	108	1 397	522	66	51	—	322
i. Private pantebreve.....	221	163	135	256	453	81	81	158	179
j. Aktier.....	232	162	91	971	199	9	4	—	172
k. Bunden opsparing.....	155	101	68	331	111	106	59	19	114
m. Værdi af fast ejendom.....	4 373	6 819	6 271	11 416	4 812	5 320	4 613	4 089	5 702
n. Erhvervsformue.....	71	29	22	85	140	6	13	—	44
o. Anden formue.....	512	235	277	1 300	418	145	154	141	355
B. Gældsposter i alt.....	3 299	6 027	5 465	9 481	4 147	4 595	3 904	2 904	4 809
a. Gæld til bank, ikke mod sikkerhed i fast ejendom.....	168	127	149	330	152	135	104	65	149
b. Gæld til sparekasse, ikke mod sik- kerhed i fast ejendom.....	34	161	147	227	62	91	103	49	107
c. Pantegæld i fast ejendom.....	2 738	5 550	4 954	8 127	3 672	4 258	3 508	2 660	4 291
d. Gæld til handlende.....	25	25	38	105	22	11	14	46	28
e. Gæld i øvrigt.....	334	164	177	692	239	100	175	84	234
A+B. Samlet nettoformue.....	5 024	3 755	4 099	10 237	5 275	3 263	2 608	3 416	4 331

ANM. Se anm. til tabel IA.

TRANSLATION. — HEADING and FRONT COLUMN, see table VI, page 60, except: A: property items, total; B: debt items, total; A-B: total net assets. — GENERAL NOTE: See general note of table IA.

XII. Formue og gæld.

XII A. Formue pr. 31/12 1954 og pr. 31/12 1955.

Debitorer	Rente- fod	Andre vilkår	Værdi pr. 31/12 1954 (for værdi- papirer: pålydende værdi)	Værdi pr. 31/12 1955 (for værdi- papirer: pålydende værdi)	Ændring i værdi i perioden + eller ÷	Beløb anvendt til køb (+) ell. indkommet ved salg (÷) i perioden	Udfyldes ikke
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
1. Kontant beholdning	.	.					
2. Indskud i bank	.						
3. " " "	.						
4. Indskud i sparekasse	.						
5. " " "	.						
6. Præmieobligationer	.						
7. Bunden opsparing af 1950 og 1951	.	.					
8. Sparebeviser af 1955	.	.	0				
9. Værdi af fast ejendom (ejendoms skyldværdi)	.	.					
10. Betalte livs- og pensionsforsikringspræmier	.	.	.	.	.		
11. Anden formue (specificeres)							
12.							
13.							
14.							
15. Formue i alt			.		.		
16. Udfyldes ikke							

17. Hvor stor er Deres livsforsikring eller pensionsforsikring? _____

18. Med hvilke(t) formål for øje foretager De Deres opsparing? _____

XII B. Gæld pr. 31/12 1954 og pr. 31/12 1955.

Kreditorer	Afdragsvilkår	Værdi pr. 31/12 1954	Værdi pr. 31/12 1955	Ændring i værdi i perioden + eller ÷	Beløb indkommet ved gældsstiftelse (+) eller anvendt til nedbringelse af gælden (-)	Udfyldes ikke
(a)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
1. Gæld til bank (ikke mod sikkerhed i fast ejendom)						
2. Gæld til bank (ikke mod sikkerhed i fast ejendom)						
3. Gæld til sparekasse (ikke mod sikkerhed i fast ejendom)						
4. Gæld til sparekasse (ikke mod sikkerhed i fast ejendom)						
5. Pantegæld i fast ejendom (restgæld)						
6. Restgæld på afbetalingskøb						
7. " " "						
8. " " "						
9. Anden gæld til handlende						
10. Andre byrder og gældsforpligtelser (specificeres)						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16. Gæld i alt						
17. Udfyldes ikke						